ÉRD MEGYEI JOGÚ VÁROS

TELEPÜLÉSTERVÉNEK KÉSZÍTÉSE

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

CÉLRENDSZER – STRATÉGIA – CSELEKVÉSI PROGRAM

VÉLEMÉNYEZÉSI SZAKASZ

Város-Teampannon Kft. – 2024. szeptember

MEGRENDELŐ: **ÉRD MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA**
2030 ÉRD, ALSÓ UTCA 1.
KÉPVISELŐJE: **DR. CSŐZIK LÁSZLÓ** **POLGÁRMESTER**
KUSLITS TIBOR **FŐÉPÍTÉSZ**

TERVEZŐ: **VÁROS-TEAMPANNON KFT.**
1053 BUDAPEST, VERES PÁLNÉ U. 7.
EMAIL: varos@varosteampannon.hu
KÉPVISELŐJE: **KOSZORÚ LAJOS** **ÜGYVEZETŐ**

TELEPÜLÉSRENDEZÉS:

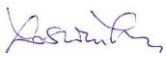	Koszorú Lajos	okl. építészmérnök, vezető településtervező TT/1, É 01-1346	Város-Teampannon Kft.
	Koszorú Bálint	okl. településmérnök TT 01-6834	Város-Teampannon Kft.
	Könyves Anett	okl. településmérnök	Város-Teampannon Kft.
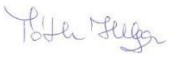	Tóth Helga	okl. környezetgazdálkodási agrármérnök	Város-Teampannon Kft.
	Virág Debóra	okl. tájépítészmérnök	Város-Teampannon Kft.

SZAKÁGI TERVEZŐK:

Társadalom, humán infrastruktúra:

	Polgár Judit	szociológus	Üzenet Kft.

Tájrendezés, zöldfelület, környezetvédelem:

	Móricz Anna	okl. tájépítészmérnök TK 13-1323	Egyéni vállalkozó

Gazdaság:

	Szebeni Dávid	okl. közgazdász	Enrawell Consulting Kft.
	Rónavölgyi Márton	okl. közgazdász	Enrawell Consulting Kft.

Közlekedés:

	Macsinka Klára	okl. építőmérnök, KÉ-K, Tkö 13-1017	Mobil City Mérnöki Tanácsadó Bt.
	Boldizsár Attila	okl. infrastruktúra-építőmérnök	Mobil City Mérnöki Tanácsadó Bt.

Közmű:

	Hanczár Zsoltné	okl. gépészmérnök, városépítési és városgazdasági szakmérnök, TE, TH, TV 01-2418	KÉSZ Közmű Kft.
	Szolóczki Bálint	közmű szakági tervező	KÉSZ Közmű Kft.

Környezettudatos építésügy:

	Beleznay Éva	okl. építészmérnök, fenntarthatósági tanácsadó É, TT 01-0630	HuGBC Magyar Környezettudatos Építés Egyesülete

Az állami alapadatok az Önkormányzat által szolgáltatott digitális földhivatali térkép (forrás: Elektronikus Térségi Tervezést Támogató Rendszer felületéről 2022. októberében letöltött állami alapadat). Ez a terv a Város-Teampannon Kft. szellemi tulajdonát képezi. Védelméről a 1999. évi LXXVI. törvény, felhasználásáról a tervezési/vállalkozási szerződés rendelkezik. A dokumentációban szereplő rajzi munkarészek QGIS és AutoCAD MAP 3D szoftverrel készültek.

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS ... 4
JÖVŐKÉP ... 5
VÁROSFEJLESZTÉSI ELVEK ... 7
VÁROSMŰKÖDÉS biztonságának fejlesztési elve ... 7
VÁROSI ÉLET gazdagságának fejlesztési elve ... 8
VÁROSHASZNÁLAT, A VÁROS ÉS KÖZTERÜLET HASZNÁLAT SOKRÉTŰSÉGÉNEK FEJLESZTÉSI ELVE ... 8
VÁROSKISUGÁRZÁS, VÁROSÉLMÉNY megerősítésének fejlesztési elve ... 9
A TÁRSADALMI ÉS KÖRNYEZETI FELELŐSSÉG garanciális elve ... 10
STRATÉGIA ... 11
A VÁROSFEJLESZTÉSI CÉLOK RENDSZERE ... 11
A. ÉRTÉKTEREMTŐ ÉS KLÍMATUDATOS VÁROSFEJLESZTÉS, ZÖLD ÉRD ÁTFOGÓ CÉL ... 12
B. VERSENYKÉPESSÉG, REGIONÁLIS KAPUSZEREP ÉS TÉRSÉGI VONZÁSOK ERŐSÍTÉSE ÁTFOGÓ CÉL ... 24
C. TÁRSADALMI KOHÉZIÓ, VÁROSSZERETET ÉS KOMPETENS ÉRD ÁTFOGÓ CÉL ... 29
CSELEKVÉSI PROGRAM ... 34
Bevezetés ... 34
Fejlesztési akcióterületi beavatkozások ... 34
Komplex beavatkozások ... 37~~38~~
Hálózatos beavatkozások ... 37~~38~~
Nem beruházási jellegű tevékenységek ... 37~~38~~
Egyedi beavatkozások ... 37~~38~~
Finanszírozás, ütemezés ... 37~~38~~
RÉSZLETES CSELEKVÉSI PROGRAM ... 43~~44~~
1. Városmag akcióterület ... 43~~44~~
2. Ófalu akcióterület ... 49~~50~~
3. Érd északi városkapu – Parkváros központja akcióterület ... 52~~53~~
4. Érdliget alközpont akcióterület ... 55~~56~~
5. Térségi zöldinfrastruktúra-fejlesztési akcióterület (Fundoklia-völgy, Tárnoki út környezete) ... 57~~58~~
6. A budapesti városrégió délnyugati kapuja akcióterület ... 60~~61~~
7. Levendulás akcióterület (barnamező) ... 63~~64~~
Antiszegregációs program ... 66~~67~~
Helyzetelemzés és értékelés ... 66~~67~~
A szegregáció társadalmi jelenségeinek horizontális elemzése – a változások értékelés ... 68~~69~~
A szegregáció területi vonatkozásai – a változások értékelése ... 71~~72~~
Antiszegregációs terv ... 71~~72~~
Antiszegregációs fejlesztési célok és beavatkozási javaslatok ... 71~~72~~
A beavatkozások ütemezése ... 72~~73~~
Az antiszegregációs terv pénzügyi terve ... 72~~73~~

BEVEZETÉS

2021-től a településfejlesztés és településrendezés szakmai folyamata megújított jogszabályi környezetben zajlik. A jogszabályváltozások alapján készítendő településtervek lehetőséget teremtenek a településpolitika megújítására, így Érd város jövőbeli életének modellezésére, a dinamikus változások és az újonnan kibontakozó kihívások figyelembevételére és új várospolitikai irányok alakítására. A településterv célja:

- a fejlesztési és rendezési célok, eszközök szorosabbra fűzése, ezáltal azok eredményesebbé tétele,
- átláthatóbb és rugalmas szabályozás kialakítása, amely támogatja azokat a trendeket, melyek a fenntartható, élhető, szerethető városi közeg tovább építését biztosítják,
- a dinamikus változások városias irányának megerősítése, a városi funkciók bővítése,
- a természeti és gazdasági ökoszisztémák bővítése,
- széles partnerségi rendszerben rövid, közép és hosszú távú cselekvési program kidolgozása.

A településterv továbbá választ adhat arra a kérdésre; hogyan formálható és milyen eszközökkel irányítható Érd városának az új, élhetőbb, fenntarthatóbb korszaka? Az évtizedünk során kiéleződnek az állandó növekedés és a valóban fenntartható folyamatok közötti egymásnak feszülő stratégiák kérdései. Vizsgálataink megerősítették, hogy a döntően családiházas kiépítésű, szuburbán nagyváros működése rendkívül érzékeny az infrastruktúrák biztonságos, folyamatos szolgáltatásait illetően. A felpörgő centralizáció utóbbi évtizedeiben az önkormányzatok kompetenciái és forrásai is nagymértékben csökkentek, miközben kitartóan nőnek a városkormányzás oldalán a feladatok, a bizonytalanságok és a feszültségek.

Érd a hazai városhálózat speciális szereplője, Budapesttel szomszédos megyei jogú nagyváros, melynek lakossága a budapesti agglomeráció trendjeihez mérten is növekszik. Érd a 3,5 milliós Budapesti városrégió erős oszlopa, járásával együtt meghaladja a százezer főt. Az M7, M6, M0 gyorsforgalmi úthálózati csomópontnak és két országos jelentőségű vasúti fővonalnak köszönhetően Érd Budapest dél-nyugati kaputérsége, mely pozíció a város fejlődését a jövőben hosszú távra meghatározza. Érd pár évtized alatt a hajdani nyaralótelepek, kertes negyedek füzéréből családiházas tengerré vált, majd hirtelen, nagy dinamikával berobbant a nagyvárossá növekedés minden jellegzetes, nehezen kezelhető tünetével. A különleges és kiváló térbeli fekvés és kapcsolódások, a Budapesttel szomszédos, megyei jogú nagyvárosi szerep és a kertvárosi tenger a zaklatott, pörgő építési ciklusai, a városodási deficitek és a válságturbulenciák nagy kihívásaival kell szembenéznie a város vezetésének és polgárainak.

A várospolitika és a támogató településtervezés ezekre a kérdésekre kell választ adjon, a válaszokon túl a beavatkozások prioritásainak meghatározása mellett a naponta felmerülő számtalan részérdek közötti egyensúlyok alakításának aprómunkáját is végezve. A településterv átfogó célja, hogy a Budapesttel szomszédos **megyei jogú**

ALVÓVÁROSBÓL, PEZSGŐ ÉLŐVÁROS.

JÖVŐKÉP

*A jövőkép - a fejlesztési tervvel érintett szereplők számára – összevontan és egyértelműen szemlélteti a városfejlesztési célok felé irányuló változtatások hatására létrejövő **jobb, élhetőbb jövőbeli állapotot**, amely érdekében a városfejlesztési terv készül. A jövőkép meghatározza a legfőbb fejlesztési elveket[1], és a távlatos fejlesztési irányokat,*

Alvóvárosból élőváros!

Érd 2035-ben egy olyan klímatudatos, térszervező, térségi szerepű város, amely polgáraival együttműködve folyamatosan dolgozik az **élhetőbb és vonzó városias helyek** megteremtésén, városszerkezetének egyre arányosabb, kiegyensúlyozottabb alakításán ez a ***VárosÉrd*** folyamat. A természeti erőforrásaival fenntartható módon gazdálkodik a város, a fekvésére, helyi adottságaira és a képzett emberkincsére egyaránt hatékonyan alapoz, és gazdasági-szolgáltató bázisa révén meghatározó térségi erőközponttá válik.

Értékteremtése **középpontjában a helyi közösség, a biztonságos városműködés** és a klímaadaptáció áll, Érden A VÁROSLAKÓ A MINDEN. A város biztosítja a közösségek számára az ellátó, kulturális szolgáltatásait, a minőségi közösségi és köztereket, valamint a szabadtéri rekreációs tereket, erősítve az **együttműködő helyi társadalom** kibontakozását. A kék- és zöldfolyosók térségi és lokális hálózatainak fejlesztése mellett, elősegíti a további szétterülés helyett a központi szerepű fókuszterületek besűrítését, **a városi funkciók gazdagítását,** az épített környezet fejlesztését, valamint a családiházas övezetek környezetminőségének javítását. A településrészek és **alközpontjaik közösségi, kereskedelmi és zöldfelületi funkcióinak erősítésével** e szolgáltatások mindenki számára helyben elérhetővé válnak, mely elősegíti a helyi gazdaság fejlődését, a fenntartható mobilitás választását.

A budapesti városrégió agglomerálódó nagyvárosi rendszerében a Nagykovácsi, Telki, Pátytól – Érd - Százhalombattáig tartó regionális zöld-kék folyosó rendszerbe szervezése (nagy greenbelt) és konnektivitásának növelése elősegíti a város, ***ZöldÉrd*** klímareziliencia biztonságának hatékonyságát is.

Az értékteremtés másik dimenziója a gazdaság Érdspecifikus, **versenyképes** fejlesztése, ennek lényeges kerete a **térségi együttműködés**, mellyel hatékonyan biztosítja az érdi járás számára a délnyugat-Dunántúl felé földrajzilag adott kapu szerep kiteljesítését. A gazdaságfejlesztés másik motorja a helyi termelés, fogyasztás ösztönzése, a helyi szolgáltatások szükségszerű fejlesztése.

Az értékteremtés folyamatában, a **szinergiák és kapcsolódások kibontakoztatásában** ugrásszerűen javul és **fejlődik a város** kohéziója (társadalmi, gazdasági), hiszen a közösségek, intézmények, városrészek, szomszédságok, civil szervezetek, kezdeményezések, együttműködések lépésről-lépésre alakulnak, erősödnek, melynek eredményeként egy – egy városrész élete, élhetősége folyamatosan javul. A **szerethető lokalitások, az érdi identitásépítés, az együttműködés,** odafigyelés élhetővé teszi a várost, alvó városból valódi élőváros fejlődik. A városrészek és a különböző központi helyek felértékelődését az egyre várostudatosabbá váló polgárok is aktívan elősegítik.

A város megteremti a lakásépítés piaci szereplőivel való együttműködés és a saját lehetőségei keretében történő támogatással **a város egyes zónáinak besűrítését** a **sokszínű lakáskínálatot,** mely mind az idősebb, mind pedig a fiatalabb generációk részére rugalmas kínálatot biztosít, a folyamat nagymértékben erősíti Érd népességmegtartó képességét.

A lakóitól okos okosváros, a ***DigitÉrd*** egy eszközrendszer, ami a város és **a városlakók összekapcsolódását** támogatja: a hálózatosságot, városorganizációs hatékonyságot, információ-áramlást elősegíti. Az eszközrendszer a valós közösségek fáradságos építését segíti, de nem helyettesíti. A szuburbanizáció spontán - sok tekintetben

[1] A *fejlődés* fogalma alatt általában a minőségi változásokkal és egyre összetettebb szerveződéssel járó folyamatot értünk, A fejlesztés fogalma nem a többre, nagyobbra, a növekedésre, hanem a jobbra, szebbre, magasabb minőségűre, biztonságúra irányuló cselekvéseket is magában foglalja.

negatív eredményeit – a város következetes munkával dolgozza le. Az individuális, bénító összhatású (NIMBY) érdekrendszert maguk a lassan épülő, egyre együttműködőbb lokalitások, közösségek bontják le. A közvetlen cél, a **Szerethető Érd (*SzeretÉrd)*** mind fizikai/épített/zöldített, mind pedig közösségi dimenzióiban a helyi együttműködések energiáiból épül fel.

A kitűzött célok elérése kulcs az alkalmazkodásban az egyre gyorsuló iramban halmozódó válságok korszakában. Az érdi városlakók közössége tudatosan választja a klímaválságban a sodródással szemben a **rugalmas alkalmazkodás eredményes útját** (reziliencia), amely a tendenciákkal való szembenézésen, a változások szükségszerűsége iránti elköteleződésen, tudatosságon, empátián, kreativitáson, és mindenekelőtt részvételen alapul. Az alkalmazkodást a város szabályozással, ösztönzéssel, ismeretmegosztással, jó példák gyakorlatával kitartóan segíti. Érd a kertvárosi adottságait differenciáltan az előnyére fordítja, struktúráit, ellátó rendszereit ennek megfelelően alakítja.

A lakosság biztonságos ellátását szolgáló nagy forrásigényű/drága műszaki **alapinfrastruktúrák modernizációja, bővítése** a város szerkezeti változásaihoz alkalmazkodóan, ütemezetten valósulnak meg. A megújítás, a nélkülözhetetlen korszerűsítés részeként az okos, hatékony MI (mesterséges intelligencia) rendszerek a közműhálózatok jelentős részében támogatják a biztonságos városüzemeltetést és -működtetést. A szolgáltató önkormányzat **az ellátásbiztonságot és a hatékony városüzemeltetést prioritásként kezeli,** a lakosok érdekeit is figyelembe véve.

Érd és részben a budapesti városrégió - **gazdasági jövőképe** középtávon a következő tényezők hatására változik legerőteljesebben: a globális trendek hullámzása, az ukrán háború és középtávú következményei, a termelési és logisztikai rendszerek átalakítása, a térség népességnövekedése és a munkaerőpiaci bizonytalanságok, valamint a helyi lakásépítés, a mentalitás és képzésbeli hátrányok feltorlódása. A később kifejtett trendszerű tényezőket figyelembe véve a város jövőképének kulcsszava a **transzformációra képes, értékteremtő városi gazdaság,** amely Érd alvóvárosi létből történő kitörésének és prosperálásának záloga. Ennek főbb alrendszerei:

a. Ágazatspecifikus, offenzív beruházói városmarketing a városi gazdaság sokszínű bővítése érdekében
b. A területkínálat minőségének javítása, az övezeti besorolások előre tekintő, rugalmas alakítása,
c. Az IKT fejlődése miatt munkája elvesztésével fenyegetett lakosok képessége az új tudás megszerzésére,
d. Az ipari ingatlanok épületeinek átalakíthatósága a jövőbeli elvárásoknak megfelelően,
e. A gazdasági területeken korlátozóan a szabályozni a logisztikai funkciók megtelepedését,
f. Az önkormányzat kapcsolatépítő és katalizátor szerepében segíti a transzformációra való képesség kialakulását,
g. Képzési jövőkép és oktatási programok kidolgozása
h. Élhető környezet, klímaválsághoz való alkalmazkodás

VÁROSFEJLESZTÉSI ELVEK

A városfejlesztési elvek, azon urbanisztikai értékek és iránymutatások együttese, amelyek dinamikus érvényesítésével alapozható meg az érdi miliő, az az épített és a társadalmi közeg, amelyben ÉRDEN A VÁROSLAKÓ A MINDEN. Ami a sok-sok érdek, érdekcsoport közötti egyensúlyok alakításával, a helyi közösségek és szereplők bevonásával teremti meg a hibernált **alvóvárosból élő várossá válás** legtöbb feltételét. Az elvek fontos alapkövek, amelyekre építve az éppen aktuális urbanisztikai, társadalmi lehetőségek és erőviszonyok terében a hosszabb távú célok különböző eszközökkel megvalósíthatók.

Az egyik alapelv a meghatározó **folyamatok meg/felismerése és a várospolitika azokhoz való viszonyának alakítása: a VÁLTOZÁSOK KÖVETÉSE** a rendelkezésre álló eszközökkel. Ez a rugalmas alkalmazkodás és az okosvárossá válás feltétele is. Érdnek is el kell szakadnia az elavult urbanisztikai elvektől, a közigazgatási határon belüli gondolkodás korlátaitól, miközben tudomásul vesszük, hogy a város lassan változik, lassan változtatható. Az alábbi ábra a fizikai kereteken belül a létfeltételekre koncentráló modellként is olvasható. Az épített és természeti környezet adja a létfeltétel kereteit, így minden egyes szegmens szorosan összefonódik az éppen adott környezeti, városépítészeti, táji miliővel, területhasználati tendenciákkal.

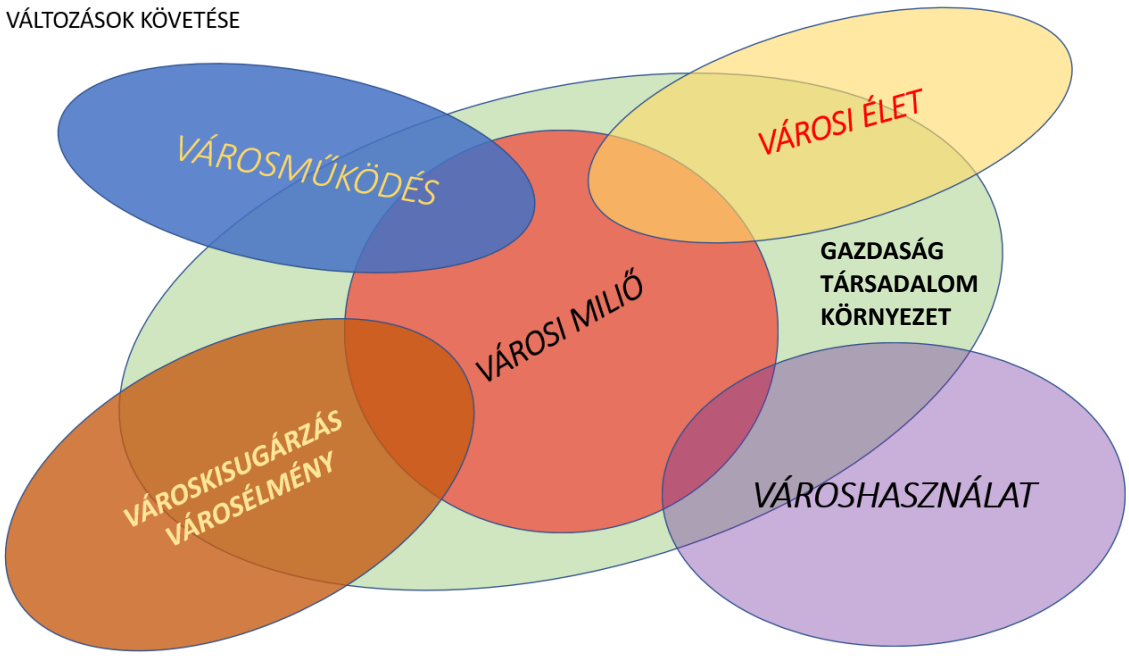

saját szerkesztés

VÁROSMŰKÖDÉS BIZTONSÁGÁNAK FEJLESZTÉSI ELVE

A VÁROS FUNKCIONÁLIS ÉS SZOLGÁLTATÓ RENDSZEREINEK FOLYAMATOS ÉRVÉNYESÜLÉSE, *ami azt jelenti, hogy a város biztosítja mindazokat a feltételeket, melyek elismert szükségletek és amelyek működtetését a közösség teherbírása képes garantálni (ökológiai – fizikai – műszaki – gazdasági – szociális – kulturális dimenziókban).*

A város expanziós fejlődési korszakának határozott fékezésével az infrastrukturális és intézményi adottságaival arányossá kell szabályozni/**korlátozni mind a bevándorlás, mind a lakásépítés túlfűtött trendjeit**. A gazdag emberkincs potenciáljait és a szűkülő önkormányzati kompetenciák és erőforrások lendítő hatásait a minőségi **létfeltételek és a biztonságos városműködés** erősítésére kell fókuszálni.

E folyamat alapját továbbra is a lakosság folyamatos részvétele, a **partnerségi keretek** adják, ez a társadalmi-szociális-kulturális dimenzió a feltétele, hogy a fenyegető víz- és energia-, klíma-, és egészségügyi krízisek megelőzhetők, kezelhetők legyenek.

VÁROSI ÉLET GAZDAGSÁGÁNAK FEJLESZTÉSI ELVE

Sokszínű munkakultúra és életvitel, intenzív kapcsolódások, lehetőségek, dinamika, új szociális és kulturális dimenziók, mentalitások, szokások, biztonság, változatos kínálatok, jó és elfogadható létfeltételek, minimum ezeket várjuk a várostól.

Az érdiek javuló idő- és mobilitásmérlege, a települési komfort, a jobb környezetállapot, a társadalmi kohézió és identitás harmonikus változása érdekében **a várospolitika és az urbanisztika sokszínű eszközeit integrált és egymást erősítő módon kell alkalmazni:** építésszabályozás, helyi adók és célzott kedvezmények, ZIFFA[2], pályázatok, környezetvédelmi és klímavédelmi programok, térségi együttműködések, közterületfejlesztések, értékvédelmi támogatások, rendezvények, közösségi programok …

A *jó érdi élet* fontos része a helyi vállalkozások bővítése, és új cégek letelepedésével új munkahelyek teremtése, az érdi lakosok ingázásából eredő összetett terhelés csökkentése. A lakóhelyen végzett munka, illetve a **homeoffice felerősíti a város belső életét.** A **központi helyek, városias terek és közszolgáltatások** biztosításával a városi élet az egyének és közösségek intenzív kapcsolódásaival sokszínűvé válik. A jó városi élet érdekében a közszolgáltatások minőségi bővítése is elengedhetetlen, különösen a kultúra és a rekreáció terén. Mindezek együttese előre lendíti a piaci szolgáltatások keresletét, **generálja a szolgáltatások bővülését**.

A klímaválság fenyegetése szempontjából Érd szerencsés nagyváros, hiszen az **agglomerációs környezetben** a várost olyan **kedvező táji környezet** veszi körbe, melynek **ökológiai és rekreációs potenciálja kiemelkedő, illetve** térségi együttműködéssel továbbfejleszthető. A térségi kék-, és zöldinfrastruktúra-hálózatok és települési kapcsolódások fejlesztésével az érdi lakosság jólléte biztosítható, egészségi állapota megőrizhető. Ennek azonban az is feltétele, hogy a **kertvárosi élet és zöldfelületek megújulási folyamata** elkezdődjön, a legalább 45%-os zöldfelületi minimum telken belül több szinten teljesüljön. A várospolitika feladata ebben elsősorban a **felvilágosítás-edukáció**, illetve **zöldítő kezdeményezések gyakorlata.**

VÁROSHASZNÁLAT, A VÁROS ÉS KÖZTERÜLET HASZNÁLAT SOKRÉTŰSÉGÉNEK FEJLESZTÉSI ELVE

„AZ ÉRDEN ÉLŐK FOLYAMATOS VÁROSÉPÍTŐ ÉS VÁROSFOGYASZTÓ TEVÉKENYSÉGÉNEK ÖSSZESSÉGE” (különféle alrendszerek szolgáltatásának, a város sokdimenziós lehetőségeinek igénybevétele, életformák és azonosulások, részvétel…)

A városi élet minőségével szorosan összefügg, hogy ha a lakosság ingázás helyett **helyben** tölti el a munka és szabadidejét, vesz igénybe a szolgáltatásokat, akkor **a város közösségi tereit is éli, használja és alakítja**. A közterek arculatának vonzóvá és funkcionálissá tétele elengedhetetlen az érdi városi – kertvárosi miliő megteremtésében. Az utcák, terek, parkok a városi és közösségi élet állandó „színházát” is megjelenítik a rendezvények, koncertek, ballagás, körmenet, tüntetés, fesztiválok stb., mind a városi lét fontos eseményei.

A közterületek (melyek a közvagyon legfőbb elemei) eltérő jelentőségűek (összvárosi, városrészi, helyi) és sok funkciót látnak el egyszerre (minden igényelt szerepet nem is tudnak kielégíteni), ezért az egyéni érdekek nem korlátozhatják a tervekben meghatározott, a közösség számára nélkülözhetetlen főbb funkcióikat, tervezésük és

[2] Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv

üzemeltetésük bonyolult feladatát. A várost a közterek felől látjuk és érzékeljük, itt szerves egységről van szó. A kijelölt lokális terek, lakóutcák, parkok kialakításánál ugyanakkor elsődleges a használó közösségek bevonása a tervezésbe, megvalósításba. **Érdekelté kell tenni** az érdi lakosokat a **közterületek fenntartásában** való részvételben is, akár az elültetett fák örökbefogadásáról, akár a közterek jó állapotának megtartásáról, akár a programok meghatározásáról, szervezéséről van szó.

A **közlekedési terek újraosztása többcélú funkcióik létrehozása céljából**, a fő tengelyek újragondolása, , az új városi struktúrák, csomópontok és ráfűződő alrendszerek kialakítása a megújuló városhasználat sarokkövei. A lokalitások erősítése, az elérhetőség mellett a jó levegő/árnyék/mikroklíma is hangsúlyt kell kapjon, figyelemmel a biztonságos közterületekre, hiszen létünk, mobilitásunk alapja a gyaloglás[3].

A város kizöldül, eltűnnek a műfűvel/műkővel burkolt udvarok, **a hátsókertek színes zöldfolyósókká válnak** és már nem a sufnivilág lomtárolói. A város és az ingatlantulajdonosok összefogása és közös fejlesztései lassan új pályára állítják a lakókörnyezetet. Az egyes építési telkek használatának és beépítési követelményeinek legfőbb irányait az újabb jogszabályoknak megfelelően megújított Helyi Építési Szabályzat és a Településképi rendelet határozza meg. Az ingatlanok tulajdonosai az építés és az ottlakás során, mint városhasználók egyre inkább figyelembe veszik a szomszédok és a városrész, valamint az egész város érdekeit. A HÉSZ-nek egyensúlyra kell törekednie az erősen felfutó egyéni érdekek (melyet a NIMBY szindróma fejez ki átfogóan) és a sérülékeny összvárosi létfeltételek között.

VÁROSKISUGÁRZÁS, VÁROSÉLMÉNY MEGERŐSÍTÉSÉNEK FEJLESZTÉSI ELVE

A VÁROS MŰKÖDÉSE SORÁN AZ OTT LÉVŐK, az érdiek ÁLTAL MEGÉLHETŐ, TAPASZTALHATÓ HATÁSOK ÖSSZESSÉGE. A városélménynek végtelen sok dimenziója van, a kisugárzásokat szeretjük, vagy nem, (hangulatok, illatok, ízek, kultúra, pszichikai környezet összhatások-miliő, sűrűség, ismerkedés,

[3] „Isten bennünket sétáló lényeknek teremtett: gyalogosoknak. Ahogyan a halaknak szükségük van arra, hogy ússzanak, a madaraknak, hogy repüljenek, a szarvasoknak, hogy fussanak, nekünk arra van szükségünk, hogy gyalogoljunk – nem azért, hogy életben maradjunk, hanem hogy boldogok legyünk.” Enrique Peñalosa Bogota polgármestere

figyelmesség, hagyományok, rendezvények, dugók, előzékenység, tradíciók, épített és táji környezet, kedvező eredmény az erős identitás és városszeretet)

Érd, mint KERTVÁROS nyugodt, csendes, barátságos helyként szerepel az emberek mentális térképén. Az elmúlt két-három évtizedben a népesség ugrásszerű és drasztikus növekedésével ez a városélmény átalakult. A város kisugárzása megváltozott, a lassan alkalmazkodó emberek továbbra is özönlenek a városba, mert a kertváros élményét szeretnék megélni, de a kiterjedt, strukturálatlan környezetben zaklatott a településkép, nyugalom helyett közlekedési dugók és intézményi/ellátási hiányok, stresszes helyzetek alakultak ki, melyet jelentős mértékben ők maguk hoztak létre.

A városnak nincsenek kellő eszközei és forrásai a nagy költségekkel kiépíthető és fenntartható alacsony intenzitású területek magasabb minőségű, komfortos kiépítésére. E téren a legnagyobb, a több évtizedes lemaradás, melyet a város által ma már alig kontrollálható dinamikus beköltözések tovább feszítenek. Az előző elvek és tapasztalatok alapján sok teendő van egy erősödő városszeretet felépítése érdekében.

A TÁRSADALMI ÉS KÖRNYEZETI FELELŐSSÉG GARANCIÁLIS ELVE

A település- és gazdaságfejlesztés céljai és sokrétű gyakorlata az önkormányzati elhatározásokkal, a kapcsolódó építés szabályozással, egyéb helyi rendeletekkel lakossági és vállalkozói partnerséggel, részvétellel a települési, a táji- természeti környezet minél ökologikusabb, gazdagabb, hatékonyabb szolgáltatásaira kell irányuljon, miközben a még meglévő természeti tőke túlhasználatát, felélését ki kell zárni. E téren a legnagyobb a kihívás, hiszen minden városlakó most és minden igényét szeretné bevasalni az önkormányzaton, miközben nemcsak a felhalmozott infrastruktúra deficitek, az intézményi kapacitáshiányok, a válságturbulenciák, hanem a forrás- és hatáskörelvonások is nagymértékben korlátozzák a városvezetés lehetőségeit.

Mindeközben Érdnek megyei jogú városként súlyos felelőssége van a téren, hogy a helyi politikájában meg kell jeleníteni a jövő nemzedékek iránti felelősséget, akkor is védeni kell a gyermekeink és unokáink számára a környezetet, a tájat, a klímát, a termőföldet, ha szülők, nagyszülők pillanatnyi, egyéni érdeke éppen ezzel szemben fogalmazódik meg.

A partnerség, a részvételen és kommunikáción alapuló szemléletformálás és a folyamatos tanítva tanulás ad támpontokat és nyújt támaszt ahhoz, hogy a fenntartható növekedés ideáját felváltsa a fenntartható egyensúlyteremtés, nem növekedés/visszafogás racionális jövőképe.[4]

[4] Szathmáry Eörs evolúcióbiológus: „Minél nagyobb a lépték, a kooperáció annál nehezebb. De erre mondja Dawkins, hogy a mémjeink segítségével legyőzhetjük a génjeinket. … Kétségtelen, hogy a jelenlegi problémáink csak egy masszív együttműködéssel lennének leküzdhetők, és el kell ismerni, hogy ilyen mértékű globális együttműködés egyelőre példátlan.”

STRATÉGIA

A jövőkép irányát követő folyamatok érdekében a város az alábbi integratív célrendszert határozza meg, amely magába foglalja a területi, tematikus és ágazati célokat és az FVS még el nem fogadott változata is belesimult a hosszabb távú vízióba. Érd város a saját komplex felelősségének megfelelően összevontan, rendszerszemléletű megközelítéssel, egymásra épülő szinergiák feltárásával építette fel a célrendszert, alapozva korábbi stratégiai dokumentumaira, várospolitikai célkitűzéseire.

A jövőkép irányába történő kedvező változások megvalósítása érdekében a városfejlesztési célok rendszerét és összefüggéseiket az alábbi táblázatban vázlatosan strukturálva mutatjuk be.

A VÁROSFEJLESZTÉSI CÉLOK RENDSZERE

ALVÓVÁROSBÓL ÉLŐVÁROS!		
A ÉRTÉKTEREMTŐ ÉS KLÍMATUDATOS VÁROSFEJLESZTÉS, ZÖLDÉRD	**B VERSENYKÉPESSÉG, REGIONÁLIS KAPUSZEREP ÉS TÉRSÉGI VONZÁSOK ERŐSÍTÉSE**	**C TÁRSADALMI KOHÉZIÓ, VÁROSSZERETET KOMPETENS ÉRD**
1. Fenntartható területhasználat és városi struktúrák kialakítása	**1. Érd nagyváros a budapesti városrégió délnyugati kapuja**	**1. Humáninfrastruktúra fejlesztése, lakossági igényekhez igazítása**
2. Városi komfort és városi miliő[5] javítása	**2. Hatékony városmarketing és befektetésösztönzés**	**2. Lakáskínálat diverzifikált bővítése**
3. Fenntartható mobilitás	**3. Az együttműködések, helyi hálózatok kialakítása**	**3. Aktív közösségi élet feltételeinek alakítása**
4. Zöldinfrastruktúra fejlesztés és vízgazdálkodás	**4. Gazdasági-üzleti infrastruktúra fejlesztése**	**4. Okos városlakók**
5. A hatékony városüzemeltetés része a szolgáltató önkormányzat	**5. Rekreációs szolgáltatások fejlesztése**	**5. Esélyegyenlőség erősítése**
6. Az energiahatékonyság javítása, a megújuló energiaforrások használata		**6. Szemléletformálási folyamatok felépítése**

[5] térben/időben meghatározott, azonosítható (közeg, légkör, létfeltétel, keret, környék, klíma) építészeti és pszichikai környezet.

A. ÉRTÉKTEREMTŐ ÉS KLÍMATUDATOS VÁROSFEJLESZTÉS, ZÖLD ÉRD ÁTFOGÓ CÉL

A. 1. Fenntartható területhasználat és városi struktúrák kialakítása

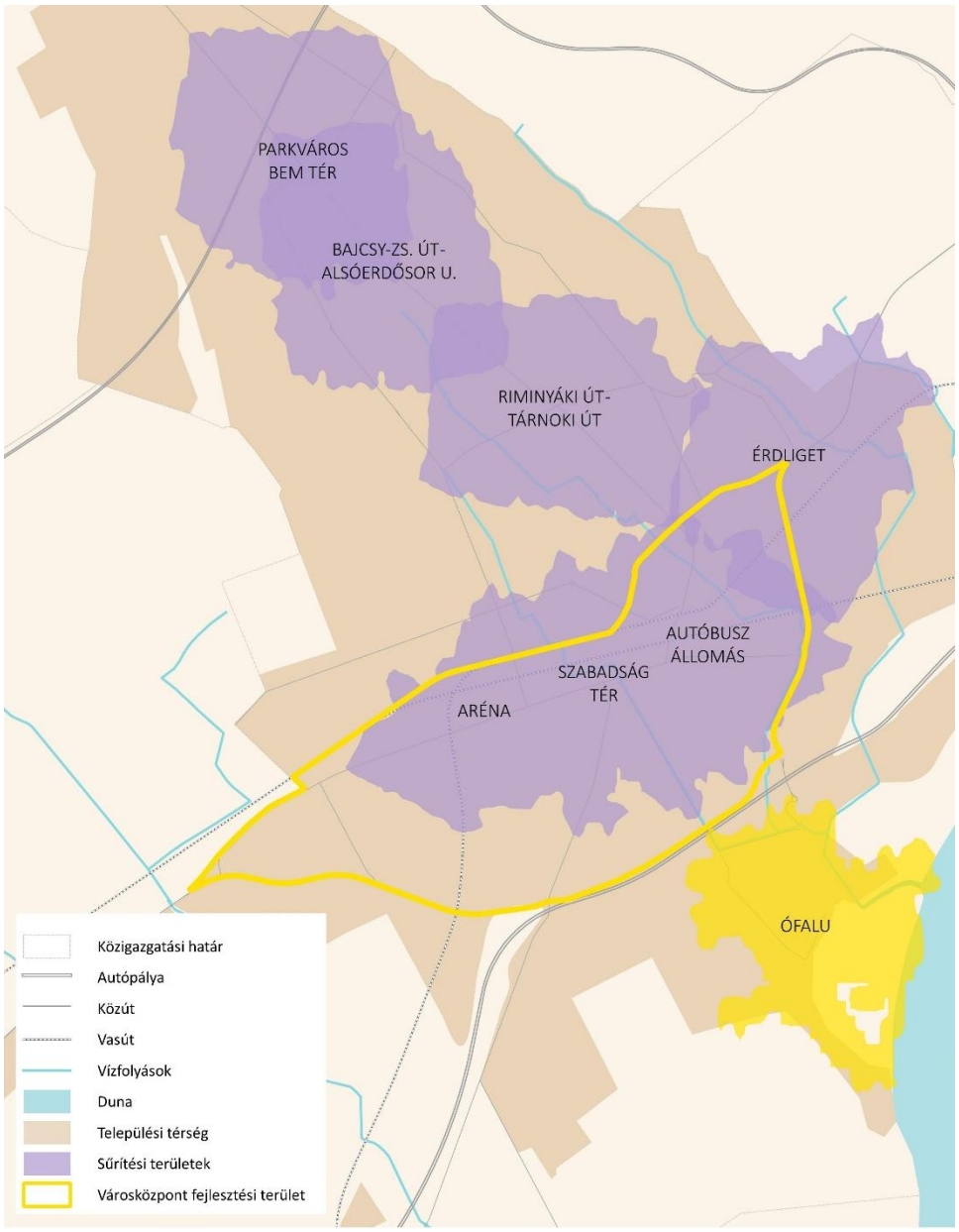

Sűrítési területek és a városközpont fejlesztési terület

A városok fenntarthatósága és üzemeltetési költségeinek alakulása alapvetően függ a területfelhasználás intenzitásától, a várostest sűrűségétől és kompaktságától, valamint a központi helyek arányos rendszerétől.

Szerkezetalakítás – besűrítés – központ fejlesztés

A város mai brutális kertvárosi karakterét az 1930-as évektől kezdődő dinamikus parcellázás adja, a folyamatban mintegy 18 000 építési telek keletkezett. Érd népessége és területe mintegy hússzorosára nőtt. A rohamos városfejlődés nem tervszerűen, várospolitikán, hanem az adottságok és a helyzeti energiák, hasznosításának

primitív módján alapult.[6] Nem alakultak ki a ritmust adó, a város dinamikáját formáló központi helyek. Ezzel függ össze a megkezdett, de elakadt **városközpont kiépítésének tovább lendítése a magántőke bevonásával**.
A ki/beköltözési hullámok csúcsán a város újabb robbanásszerű népesség növekedési időszakát éli meg, ezek a folyamatok további területhasználati, ellátási és helyi politikai problémákat vetnek fel. **Érd városszövete, szerkezete és alacsony intenzitása rendkívül érzékeny** a szolgáltatások folyamatosságára, a rendkívül extenzív beépítés nagy területeken növeli az infrastrukturális és közterület kiépítési deficiteket és az aránytalan ráfordítások igényét. A munkakultúra és az életmódváltozások a fenntartható és megfizethető lakhatás az ingatlanpiacon is jelentős változásokat hozott: **a társasházak kereslete megugrott**, ami komoly konfliktusokat okoz a város fejlődésben. (Ez összefügg az érdi munkaerőpiac jellemzőivel is, ld **B3, B4**, fejezet)
A város lakóterületeinek szövetében a haszonelvű parcellázási ciklusok gigantikus családi házas, tagolatlan várostestet hoztak létre az ellátás, a közösségi funkciók arányos, egészséges terei, a privát-félprivát- publikus terek szokásosan elvárt és működő pulzálása nélkül. **A szabályozás legfőbb feladatai közé tartozik ezeknek *a hiányzó tereknek a helybiztosítása*,** figyelembe véve a műszaki, infrastrukturális adottságokat. E területek spontán besűrűsödése nem támogatott és településrendezés eszközeivel korlátozni kell a további feszültségek növekedését.

Munkahelyi zónák
A **kiépített gazdasági, logisztikai, termelő munkahelyi zónák döntő többsége a 7-es főút/M6-os autópálya és a Budapest-Pécs vasútvonal közötti területen található**, mely kiegészül északon a Riminyáki út- Diósdi út csomópontjáig. A városi besűrítési térség is elsődlegesen ezen a magterületen összpontosul, figyelembe véve, hogy közösségi és egyéni közlekedési szempontból is ez a legjobban ellátott terület.
A kijelölt **beépíthető gazdasági területek a város déli részén** összefüggően találhatók. A város kijelölt vasúti kiszolgálással is rendelkező gazdasági övezeteket, melyeknek közúti elérhetősége is kiváló. **Érd megfelelő nagyságú gazdasági területi tartalékokkal rendelkezik**, ugyanakkor a változó gazdasági trendekre felkészülve indokolt lehet a kijelölt területek felülvizsgálata - semmiképpen nem mennyiségi szempontból, hanem a kapcsolódási pozíció javítása érdekében. A Százhalombattai Ipari Parkkal együttműködve komoly szinergiák építhetők fel a városrégió délnyugati kapujában.
A munkahelyi zónák **szolgáltató-kereskedelmi csoportja a központi fekvésű helyeken** és a Bajcsy Zsilinszky út menti vegyes zónákban találhatók. Az általános urbanisztikai trendeknek megfelelően a lakófunkciók észszerűen keverednek a velük szoros, akár napi szimbiózisban működő ellátó-kiszolgáló funkciókkal. A Fejlesztési terv javasolja ennek a korábbi elképzelésnek a markánsabbá tételét és ezeknek a vegyes területeknek a kiterjesztését és szabályozott besűrítését.

A városmag kiterjesztése és központi helyek hálózata
Az Érd léptékű, karakterű városokban fokozatosan és spontán-piaci-tervezett hatások hozzák létre az alközpontok hálózatát. A mai városközpont kialakulásának meghatározó mozzanatai az Ófalutól északi irányba történő területi fejlődés, az Újfalu kiépítése és az új településrész „zárásaként" (Pelikán szálló Wimpffen kastély, ma Magyar Földrajzi Múzeum) a központi hely meghatározása a két fontos vasútvonal találkozásánál. A mai városközponti szerepet erősítette a főutak találkozása, a vasúti megállóhelyek és az itteni intézmények sűrűsödése. A város mai jelentős központi helyeinek megerősítése, a lokalitásoknak megfelelő profilírozása a piaci szereplőkkel együttműködésben valósítható meg hatékonyan.

Városközpont A 1960 óta felerősödött szuburbanizációs folyamatok kiegyensúlyozását és Érd városias jellegét is célozta a kialakult központi hely szomszédságában a paneles lakótelepi negyed megépítése. A besűrűsödés a HÉSZ-szel összhangban ciklikusan zajlik, a terület hektikusan bővül intézményi, kereskedelmi, központi szolgáltató szerepekkel, ahol igen jelentős a munkahelysűrűség, ebben a legjobban elérhető városrészben.

Parkváros alközpont az autópályacsomópont és az intézmények, kereskedelem besűrűsödését követi a szűkebb környezet lakóterületeinek intenzívebbé átépülése. Az alközpont a város Északi kapuja Budapest irányába, az ingázók nagyrésze nap mint nap ezen az alközponton keresztül halad át a munkahelye és az otthona között. A Spar áruház megépülésével nagymértékben bővült a kereskedelem és a szolgáltatások köre, mely lehetővé teszi, hogy a napi ügyintézések, vásárlások döntő többségét már ne a városközpontban intézzék az Érd északi részén

[6] Érd Megyei Jogú Város Településképi Arculati Kézikönyve

élők. A Parkváros alközpont környezetében a már megindult **beépítés sűrítése támogatandó** a szabályozással, a vegyes funkciójú (kereskedelmi szolgáltató, intézményi) fejlesztésekkel, **kiemelten a biztonságos infrastruktúra ellátás megvalósításával** - közép-hosszútávú cél.

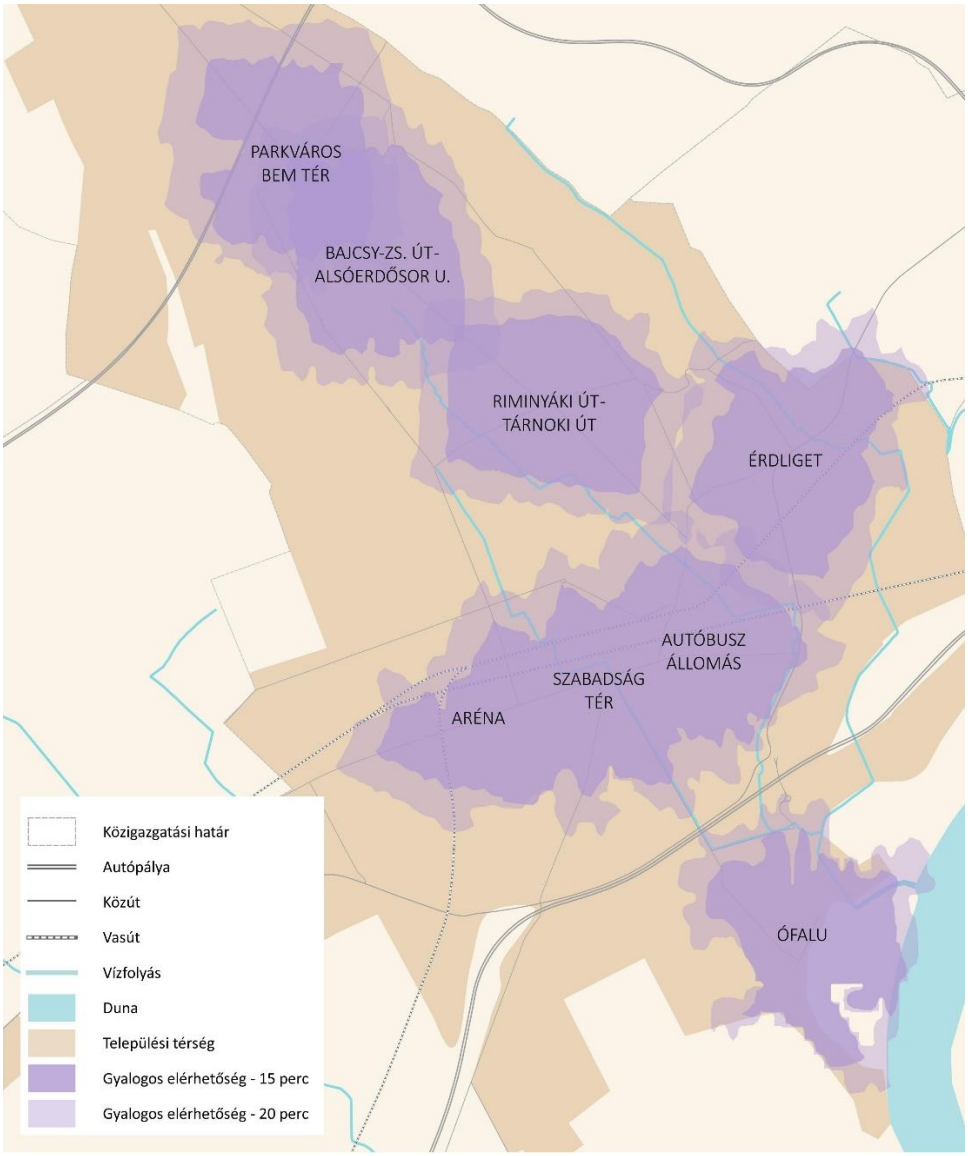

15 és 20 perces negyedek és alközponti területek

Érdliget alközpont területén az elmúlt években az intézmény és kereskedelmi funkciók erősödése volt jellemző, továbbá elkezdődött az átépülése a Diósdi-Balatoni út menti területeknek. Az alközpont zöldterületi, rekreációs ellátottsága az Érdligeti park és a Papiföldek által kiváló, valamint az Érdliget vasúti megállóhely által a közösségi közlekedési ellátottsága Budapest és Dunántúl irányába megfelelő. Az alközpont további fejlesztése mind közlekedési, kerékpárforgalmi és közösségi kapcsolatok szempontjából kiemelten fontos, mely mellett a területnek egy **vegyes funkciójú átépülése, sűrűsödése** a városközpontjának „kiegészítése” miatt elengedhetetlen.

Bajcsy tengely

A korábbi szabályozás a Bajcsy-Zsilinszky úti közlekedési gerincre szerveződő spontán kereskedelmi folyamatokat támogatva Vegyes zártsorú beépítésű teleksort szabályozott ki az út mentén. A folyamat több mint 20 év alatt sem a terveknek megfelelően alakult. A terület vitalitását és kedvezőbb városképi megjelenését segítheti a

besűrítő szabályozás kiterjesztése és a lehetőségek tovább fejlesztése. A nagyobb sűrűség és a teljes tömb együtt kezelésének jobb lehetősége vonzó lehet a magántőke számára.
Az **utca arculata szakaszosan épül át**, a kapcsolódó funkcióknak megfelelően a burkolatok, fasor, járdák, parkolás, vízelvezetés és berendezések, közvilágítás egyidejű megújításával.

Ófalu alközpont elsődlegesen a térségi rekreációs és szabadidős funkciók, kerékpárutak, a pincesor, minaret, kastélyrom és a Duna-part közelsége, az építészeti örökség védelme és bemutatása miatt központi szerepkörű. Többek közt a természetközeli állapotú területek, mint szabadidő eltöltését szolgáló szabad terek feltárása és egy közterületek, terek minőségi kialakítása jelentenek prioritást az Ófaluban.

A központi helyekkel kapcsolatban a nagy összefüggő családi házas területek viselkedése, mobilitása jelentősen eltér a korábbi urbanisztikai ideák hierarchikus modelljeitől. Hangsúlyozni szükséges, hogy az életvitel, a vásárlási, étkezési szokások a munkakultúra és a mobilitás erős változásban van, miközben a lakhatási kultúránk és autózási szokásaink jóval lassabban alakulnak át (nemcsak a fizikai eszközök miatt). Feltehető, hogy 10-15 év múlva a központi helyek funkcióban a közösségi, kulturális, sport és rekreációs szerepek jóval nagyobb súlyúak lesznek, mint a mai kereskedelmi mixek. Ennek megfelelően kell a jövőbeli területszükségletet kalkulálni és a központi helyek sűrűségét tervezni. A „15 perces város" szervezőelvével a vizsgálataink szerint Érd esetében inkább már nemcsak a gyalogos rádiusz a mértékadó, hanem minden mikromobilitást indokolt figyelembe venni. Ez a vetítési alap Érd szellős beépítésével sokkal inkább kompatibilis.

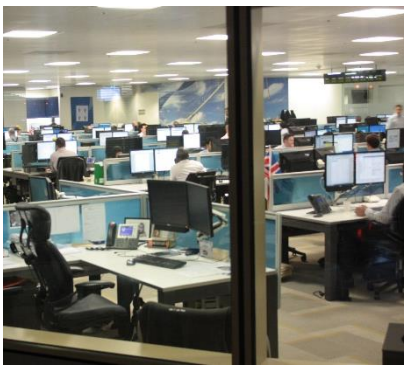

Biztonságos, tagolt, szerethető sokszínű, **városias város**

Érd lankás fekvése, Budapesttel való szomszédsága, a Duna, ***a patakok, az ölelő erdők,*** *kiváló elérhetősége kényelmet ígérnek, a nyugalmas, de városi ellátású miliő* sok kapcsolódást/lehetőséget, elérhető folyamatos modernizációs közeget kínál a sok autós mozgás ellenére. A **központi helyek városias átépítésének** támogatása mellett, az ezen kívül elhelyezkedő kialakult kertvárosias környezet védelme érdekében a már kialakult kisebb-nagyobb térszervező helyszíneken is indokolt a városodási törekvéseket támogatni a szabályozási eszközökkel is. Központi helyek, ahol kifejlődhetnek azok sűrűbb beépítésű fókuszok, melyekben a piaci szereplők megteremtik az ellátás részrendszereit (15 perces negyedek).

Biztonságos, hatékony mobilitás, kevesebb autózás – több aktivitás (pedibusz[7], megosztott kerékpározás, roller stb. mikromobilitási szolgáltatások, vasúthasználat, B+R) Széles spektrumú lakáskínálat Ld. **C/2, C/4**

Közösségi – kulturális terek és azok sokcélú, szabad használata, a város, a különféle közösségek, civilszervezetek rendezvényei építik a városlakók összekapcsolódását.
A komfortos, jó klímájú, sok célra használható parkok, kertek, utcafásítások, teresedések színes találkozási pontok a városlakók számára. Térségi rekreációs zöld/kék folyósok, **Zöld és rekreációs területek** Lásd az **A4**. és **A5** célok kifejtésénél

Városüzemeltetés

A kiegyensúlyozott és fenntartható városüzemeltetés alapja a városi struktúrák fentebb vázolt arányos alakítása, a beépítés sűrítési célterületek meghatározása. Ld. **A/2, A/5**, **B/5, C/4**

A. 2. Városi komfort és városi miliő javítása

Városhasználat és közterület használat sokrétűségének fejlesztési elvével szorosan összefüggő célkitűzés a települési komfort és városi arculat javítása. *A megélt települési komfort döntően függ az intézményi, közösségi, rekreációs és üzleti szolgáltatások, környezetminőség, valamint a lakosok egyéni életvezetési és közlekedési szokásainak találkozásától.* A városi komfortot ennek megfelelően az önkormányzat a rendelkezésére álló jogi, adópolitikai, szervezési, szabályozási eszközeivel, városfejlesztési építési beavatkozásaival alakíthatja, a lakosok viselkedését a különféle **szabályozásokon túl szemléletformálással progresszíven és hatékonyan javíthatja**.

A kertvárosi Érd homogén arculatát a város tudatosan differenciálja, ritmust, hangsúlyokat, közösségi tereket, helyszíneket létrehozva mind az épített környezet, mind a zöldinfrastruktúra tekintetében. A beavatkozások nyomán az arculat egyedibbé, a **környezetminőség összetetten sokszínűbbé válik,** mely által a városélmény is érvényesül. A differenciálás egyik eleme Érd központjában egy ünnepélyes nagyvárosias központ megteremtésre, valamint az alközpontokban a multifunkcionális közösségi terek fejlesztésével **a homogén kertvárosi szövet tagolása**. A rendszerbe szervezett közlekedési- és zöldhálózatok, szabadtéri, kulturális városi terek fejlesztése mind hozzájárulnak a városi egészséges és élhető komfort megteremtéséhez, továbbfejlesztéséhez.

A városrészi karakterek erősítésével a lakosság mentális térképe is szerteágazóbbá válik, tájékozódása, magabiztossága, kötődése javul. A városkép, és az arculat markáns kontúrjainak „megfogalmazásával" a helyi identitás is erősödik. (Lásd még *1.1. Fenntartható területhasználat és városi struktúrák kialakítása, 1.4 Zöldinfrastruktúra fejlesztés és vízgazdálkodás, 3.3. Aktív közösségi élet feltételeinek alakítása)*

A településképi, -fejlesztési és -rendezési, illetve a városmarketing eszközrendszerek által megfogalmazott **környezetalakítási program** közösségi konszenzussal elfogadva, illetve a soklépcsős megvalósításban válik eredményessé. Az épített környezet alakításában a magán ingatlanok tulajdonosai is felismerik szerepüket, az öncélú törekvéseiket a közösségi szempontok keretei között együttműködéssel valósítják meg.
Az önkormányzati stabil közműszolgáltatás biztosítása érdekében a város és a szolgáltató – a pénzügyi korlátok keretei között – **ütemezetten végzi a szükséges kapacitásnövelő és rekonstrukciós beavatkozásokat**. A mindenkit megillető alapvető komfort érdekében optimalizálja/korlátozza a fogyasztási csúcsokat, és felhívja a figyelmet az erőforrásokkal való takarékos bánásmódra, a szolgáltatások fenntarthatósági kritériumaira.

A. 3. Fenntartható mobilitás

Ez a szemléletmód túlmutat a hagyományos közlekedésfejlesztésen és -tervezésen, ugyanis nem a forgalomszervezést, hanem az embert állítja a középpontba. A célja tehát nem a forgalmi kapacitások maximalizálásában, hanem az elérhetőség és az életminőség, a fenntarthatóság, a gazdaságélénkítés, a szociális egyenlőség, a közegészség és a környezetminőség bonyolult kapcsolatrendszerének egymásra hatásából

[7] Gödöllői jó gyakorlat: Pedibusz

származtatott kölcsönös előnyök kiaknázásában rejlik. Mindez a közlekedési szokásokon, szükségleteken és igényeken alapuló funkcionális területi egységekben, az összes közlekedési mód összehangolt fejlesztésével valósul meg, ahol a környezetkímélő közlekedési módok élveznek prioritást. (FVS)

A városi közlekedés és az ebből továbbfejlődő fenntartható mobilitás a városi szolgáltatások, a városhasználati formák és életmód típusok, az oktatási és munkavállalói lehetőségek színes eredményhalmaza. Közlekedésfejlesztési beavatkozásokkal ezért csak részeredmények érhetők el, azaz szükséges egyéb területeket is támogatni az élő és élhető város érdekében:

- ösztönözni **a helyi szolgáltatások mennyiségi és minőségi bővülését** (területbiztosítással, helyi adópolitikával, kedvezmény-rendszerekkel, belső marketinggel),
- fejleszteni **az oktatási, nevelési, kulturális intézményeket**, szerződéseket (infrastruktúra fejlesztésekkel, multifunkcionális térhasználatokkal, az ismereteket nyújtó emberkincs megbecsülésével, egyedi támogatási eszközökkel, alternatív ismeretátadási formák népszerűsítésével),
- az alközpontok és **központi helyek, lokális zöldfelületek jobbítását**,
- csoportos városi séták és kerékpáros túrák, közösségi közlekedési teszt utak, a város és környezete megismerésére programok szervezésével (különböző városrészekből programok indítása alternatív útvonalakon, érdekes városi részletekkel, történetekkel – *hova jutottunk mennyi idő alatt?*),
- a **15 (20) perces városrészek** kialakításának erősítését, ennek élményt adó edukációját,
- a zöld-kék infrastruktúrák, természeti területek elérhetőségének javításával,
- nyitott kertek, **parkok, közjóléti erdők fejlesztésével**,
- munkáltatói próbanapok kezdeményezésével (homeoffice, munkaidő kezdet módosítás kipróbálásával)

A közlekedési infrastruktúra fejlesztése során, a fenntartható mobilitás céljának elérése érdekében a város a fentiek mellett **a közösségi közlekedés** és az ezt támogató kiegészítő infrastruktúra fejlesztését – a készítendő SUMP-ban - prioritásként határozza meg. A városközpontot elkerülő **hálózatosodó gyűjtőutak rendszerének ütemezett kiépítése**, a gyalogos és kerékpárforgalmi hálózatok fejlesztése, a biztonságos kerékpáros és mikromobilitási pontok, tárolók kiépítése, a lakó–pihenő övezetek kijelölése mind-mind kiemelten fontos elemei az élhető-élő városi miliőnek.

A. 4. Zöldinfrastruktúra fejlesztés és vízgazdálkodás

Az értékteremtő városfejlesztés egyik alapja a **kék- és zöldinfrastruktúrák mennyisége és minősége**, amely minden városfejlesztési szándék/beavatkozás esetén releváns hangsúlyt kap, mint valódi és **szükségszerű alapellátást biztosító** igény (az ITVT és a ZIFFA dokumentumok szerint). A zöldfelületek és vízfelületek funkciói kiteljesednek, nemcsak, mint esztétikai, hanem mint komplex ökoszisztéma és klímakompenzációs szolgáltatásokat biztosító táj- és területhasználatok.

A **természetközeli és városi élőhelyek fejlesztésével,** a települést átszövő **zöldfelületek** (zöldterületek és lineáris zöldsávok) és **vízrendszerek hálózatának** (patakok, kisvízfolyások, források, tókák, esőkertek, árkok, Duna-folyam) és a **szomszédos** biatorbágyi, sóskúti, törökbálinti, tárnoki, százhalombattai **zöldfolyosók**, erdők, illetve gyepek **irányában** a **térségi összekapcsoltság növelésével** olyan, a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodást elősegítő zöldinfrastruktúra hálózat jön létre, amely támogatja a **szélsőségekhez történő adaptációt, az épített környezet védelmét** (hőhullámok, csapadékesemények, szélviharok). A multifunkcionális, rugalmas területhasználati formákkal, a diverzitás növelésével, az **ökoszisztéma szolgáltatások gazdagításával** a környezetminőség emelkedik, mellyel a mindennapi rekreációnak, az egészségmegőrzésnek, a sportolásnak, ismeretszerzésnek is bővülnek a keretei és a lehetőségei. Térségi együttműködéssel kialakuló vonzó és stabil zöldinfrastruktúra hálózati rendszer nem csak a térség lakónépességét szolgálja ki, hanem tágabb vonzást is gyakorol.

A **szabad terek fejlesztésével** a közösségek találkozási lehetőségei kinyílnak, a lakóhely iránti felelősség és elköteleződés, az érdi identitástudat megerősödik. Az újraosztásra kerülő köztérhálózat a szabad mobilitás (gyaloglás, kerékpározás, mikromobilitás) lehetőségeit is feltárja. A feléledő város, az **élő kertek és vízrendszerek hálózata** a táj- és településkaraktert is pozitívan formálja. A rendszerszemléletű zöldinfrastruktúra fejlesztések (melyek magukba integrálják a kék infrastruktúrák, azaz a vizes hálózatok, vízmegtartás tereit és funkcióit is) közvetve és közvetlenül hozzájárulnak a városklíma alakításához, a városlakók jóllétéhez, mentális és fizikai egészségéhez, nem utolsó sorban az ingatlanok értéknövekedéséhez is.

A kertvárosi Érdet jellemző **családi házas beépítés** és kapcsolódó életmód sok szempontból ma nem felel meg sem a zöldfelületi követelményeknek (50/45% zöldfelületi minimumot – vizsgálataink szerint, nagyszámú ingatlan nem teljesíti), sem az ökológiai elvárásoknak (gyep-tuja), összességében a környezeti fenntarthatóságnak (divatok és kényelmek érdekében telepített és burkolt felületek, építmények, udvart/kertet fűtő klímák, öntözőrendszerek stb.). A város **prioritásként kezeli a kertvárosi lakótelkek kertjeinek összefüggő zöldfelületi struktúráját**, melynek **élőbbé tételére programokat indít**: zöldítő kezdeményezésekkel (fásítás, cserjetelepítés, vízmegtartás, burkolat-bontás, hulladékelszállítás stb.), ösztönzéssel/elismeréssel, párbeszéddel, pályázatokkal, monitoring eszközökkel.

A klímaváltozással való megküzdés során kiemelt fontossággal bír az élelmiszer-termelés fenntarthatósága (a mezőgazdaság alkalmazkodóképességének javítása), ennek érdekében az **ökológiai folyamatokra támaszkodó termelési rendszerek kialakítása** az intenzív és az extenzív gazdálkodási rendszerekben is (termőföld-védelem, a mezőgazdaság alkalmazkodóképességének javítása, tájhasználati adottságokhoz illeszkedő művelési ágak, szegélyek, mezővédő erdősávok, fedettség, agrotechnikai eljárások, vízmegtartás). Az érdi **gyümölcstermesztési kutatóállomás,** a gyümölcs- és szőlő**termesztési hagyományok és tudásbázis** fenntartása **kiemelt prioritása és felelőssége** a városnak. A meglévő rendkívül alacsony intenzitású lakóterületeken túl városi széttelepülést a kezelhetetlen közmű és más ellátási konfliktusok megelőzését a város alapvetésnek tekinti, **a település tradícióitól idegen tanyák létesítését nem támogatja**.

A zöldinfrastruktúra fejlesztés és vízgazdálkodás fejlesztési cél tematikus, egyúttal a városfejlesztés minden szegmensébe integrált megközelítés. Időtávja – a klímaváltozáshoz való alkalmazkodásra figyelemmel – az azonnali beavatkozásoktól a hosszú távú fejlesztési programok megvalósításáig terjed. Ágazati célként nem bontható részekre, de szoros együttműködést (holisztikus tervezési keretrendszert) kíván mind a vízgazdálkodási, mind a zöldfelület- és erdőgazdálkodási, mind az urbanisztikai, illetve élővilágvédelmi, örökségvédelmi szempontból is.

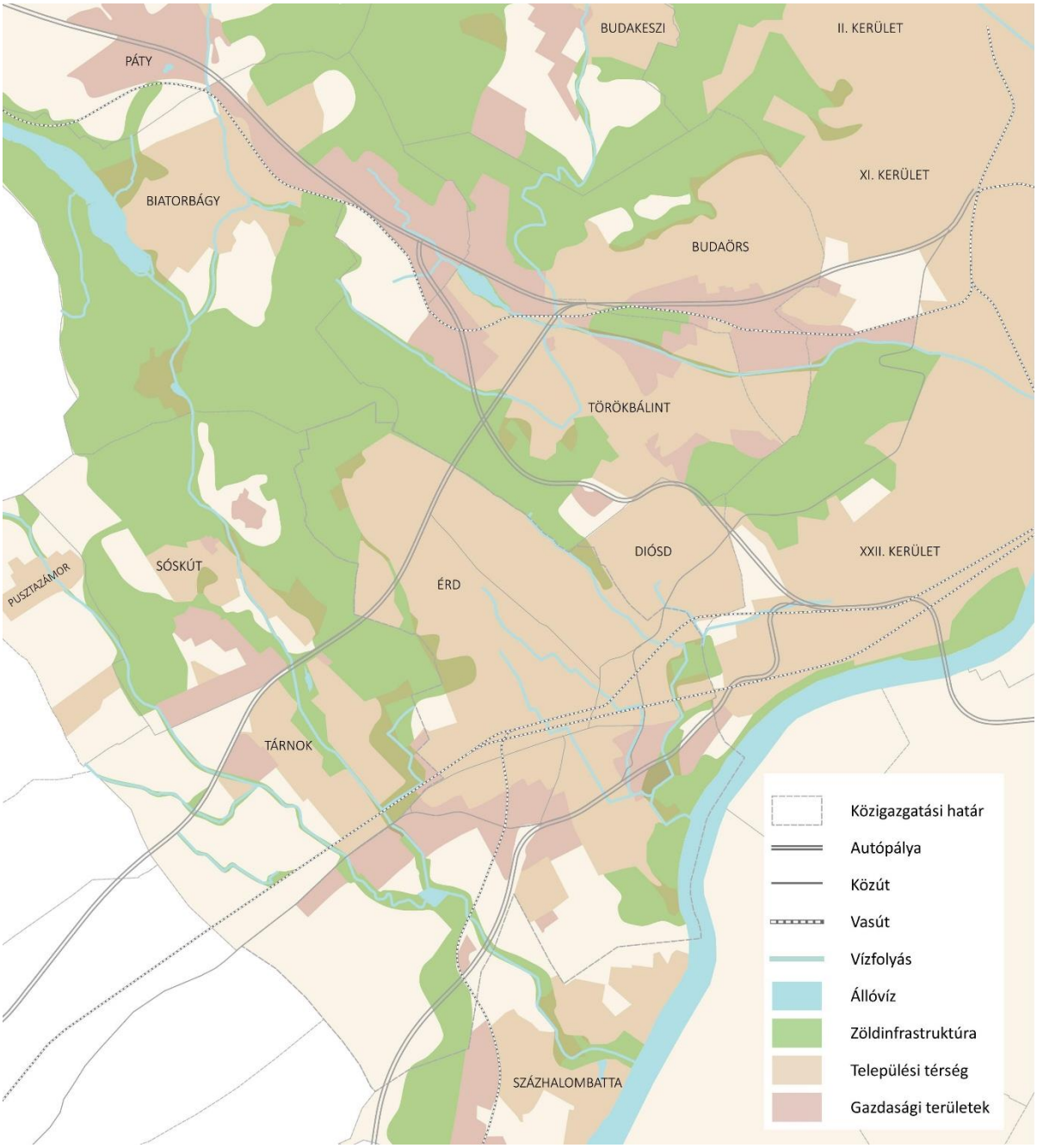

Érddel szomszédos települések zöld-kék hálózatainak kapcsolódási területei

A zöldinfrastruktúra fejlesztésre kijelölt vagy termesztési, ökológiai potenciált őrző területek egyben a ***városi tájbank*** részét is képezhetik a jövőben. A tájbank - a tájpotenciált őrző területek - a termelési potenciálok és az ökoszisztéma szolgáltatások védelmét, valamint a jövőbeni komplex tájhasználat lehetőségének fenntartását alapozza meg, támogatja a városlakók környezet-biztonságát, életterének sokszínűségét. A **tájbanki területek kialakításának célja és használata több síkú**: kondicionáló, klímareziliencát erősítő, rekreációs, ökogazdálkodási, tájképvédelmi, refugium és ökológiai szolgáltatásokat tartósan és fenntartható módon biztosítani a helyi lakosság részére. Rendszere mozaikos, területe folyamatosan fejlődő.

A **tájbank** az egész város számára **közösségi ökoszisztéma tartalékként láthatja el szerepét**, ahol a támogató, kulturális és szabályozó funkciók mellett az ellátó funkciók is kiemelt szerepet kaphatnának (faanyag, tűzifa, erdei és mezőgazdasági haszonvételek stb.).

A **tájbanki modell közösségi alapon** indulhat el, melynek gazdája az önkormányzat, partnere a nemzeti park igazgatóság, a gazdálkodó szervezetek és az érdi lakosság, illetve ingatlan tulajdonosok. A tájbank lényege: tájhasználati szempontból el nem idegeníthető összvárosi, részben állami, magán és önkormányzati tulajdonú, jó ökológiai adottságú, elsődlegesen ökoszisztéma szolgáltatásokat nyújtó területek fenntartása, adott esetben közös birtoklása, használata, az önkormányzat által menedzselt kezelésben.

A **tájbanki területek** részben önkormányzati vagyonból, részben magántulajdonú telkekből, részben önkormányzati/közös alapból vásárolt, részben tulajdonosok által adományozott területekből **gyarapodhatnak**. Az önkormányzati tájbanki tulajdonba került telkek igen jól védett közösségi tulajdonként szabályozandók, erősen korlátozott építési lehetőségekkel. A területvásárláshoz közösségi alapot, alapítványt célszerű létrehozni. Ennek forrásai lehetnek: adományok, önkormányzat költségvetésében rendszeresen elkülönített alap, környezetvédelmi bírságok bevételeinek egy része, magán személyek támogatása, településrendezési szerződésekben előírt erdőtelepítési, zöldterületpótlási követelmények stb., megvalósítása.

Ha a tájbanki terület tulajdonosa megtartja a tulajdonjogát, de a területével társul a tájbankhoz akkor a tulajdonos vállalja a tájpotenciál őrzését – az adottságoknak megfelelő művelésben tartással, vagy a természetre bízva spontán beerdősüléssel, vagy erdősítéssel; új épület elhelyezése nélkül. A programba az ingatlantulajdonosok önként felajánlhatják a város számára telkeiket.

A tájbanki programot azok a városlakók is támogathatják, akik nem rendelkeznek magas zöldfelületi arányú ingatlannal a településen, de fontos nekik a klímastabil városi környezet és táj fenntartása jóllétük és rekreációs igényeik védelme érdekében. A tájbanki programban való kiemelkedő szerepvállalásért városi elismerés nyújtása javasolt.

Zöldinfrastruktúra fejlesztési célterületek és prioritások:

Zöld Infrastruktúra fejlesztések	**Célterülete**	**Prioritások**
agrárgazdálkodási zöldinfrastruktúra-védelem és fejlesztés célterületei	Érd mezőgazdasági termőtáj, Kakukk-hegy, Sánc-hegy kisparcellás, mozaikos mezőgazdasági területe	gyümölcs és szőlőkataszteri területek, levendula ültetvények, gyepgazdálkodási területek, mélyfekvésű területek, művelési ág váltásra javasolt területek, árutermelő mezőgazdasági területek
az erdőgazdálkodás zöldinfrastruktúra fejlesztési célterületei	Bara-dűlő, Bíbic utcai északi mezőgazdasági területek, Érd mezőgazdasági termőtáj	közjóléti és védelmi rendeltetés, gazdasági haszonvételek, mezővédő erdősávok, ökológiai kapcsolat Martonvásár-Ráckeresztúr irányába ártéri erdők
a települési és klímavédelmi zöldinfrastruktúra-fejlesztés célterületei	Újonnan kijelölésre kerülő zöldterületek	Tárnoki úti Berki park (Városliget) Klíma-park, Vihorlát, Szilvafás
az összekapcsoltsághoz, és a hálózatosság növeléséhez kapcsolódó zöldinfrastruktúra-fejlesztés célterületei	Jelentős terepeséssel vagy mélyvonallal érintett térségek, magaspontok, mélypontok Kertvárosias lakóterületek Szomszédos településekkel összefüggő erdőségek és gyepek, régészeti örökség-védelmi területek	kertvárosi zöld tengelyek, élő kertek, túrautak, bemutatóhelyek
a vízvédelemhez kapcsolódó zöldinfrastruktúra-fejlesztés célterületei	kisvízfolyás-völgyek (Bara-, Tepecs-, Sulák-patakok), Benta-patak és Zámori-patak térsége, mélyvonallal érintett térségek, mélyfekvésű területek	decentralizált vízvisszatartás, forrás és kisvízfolyás-rehabilitáció, vizes élőhelyek, halastavak, záportározók tókák és esőkert-füzérek Akasztó- és Bara-dűlő, Tárnoki út

közlekedési infrastruktúrához kapcsolódó zöldinfrastruktúra-fejlesztés célterületei	gyűjtőutak, kiszolgáló utak, kerékpárutak	közterületek újraosztása, a közterületi zöldfelület részarány növelés, fásítás, cserjetelepítés, díszítő funkciójú terek, csomópontok
az ökológiai rehabilitációs és a védett természeti területek fejlesztéséhez kapcsolódó zöldinfrastruktúra-fejlesztés célterületei	Érd-Tétényi-fennsík, levendulás, Duna-part, Beliczay-sziget, Benta-patak és Zámori-patak térsége, Kálvária-hegy, Kakukk-hegy és Sánc-hegy, földvár, limes és kunhalmok, kisparcellás, mozaikos mezőgazdasági terület, meglévő és új helyi természetvédelmi területek,	élőhelyrehabilitáció, térségi rekreáció, honvédelmi területek, rekreációs területek, Natura 2000 területek,
rekreációs zöldinfrastruktúra fejlesztés célterületei	Érd-Tétényi-fennsík, levendulás, Benta-patak és Zámori-patak térsége, Kálvária-hegy, Kakukk-hegy és Sánc-hegy, földvár, limes és kunhalmok, Papiföldek	natúrparki együttműködés, különleges beépítésre nem szánt – agrárturisztikai terület

A. 5. A hatékony városüzemeltetés, szolgáltató önkormányzat

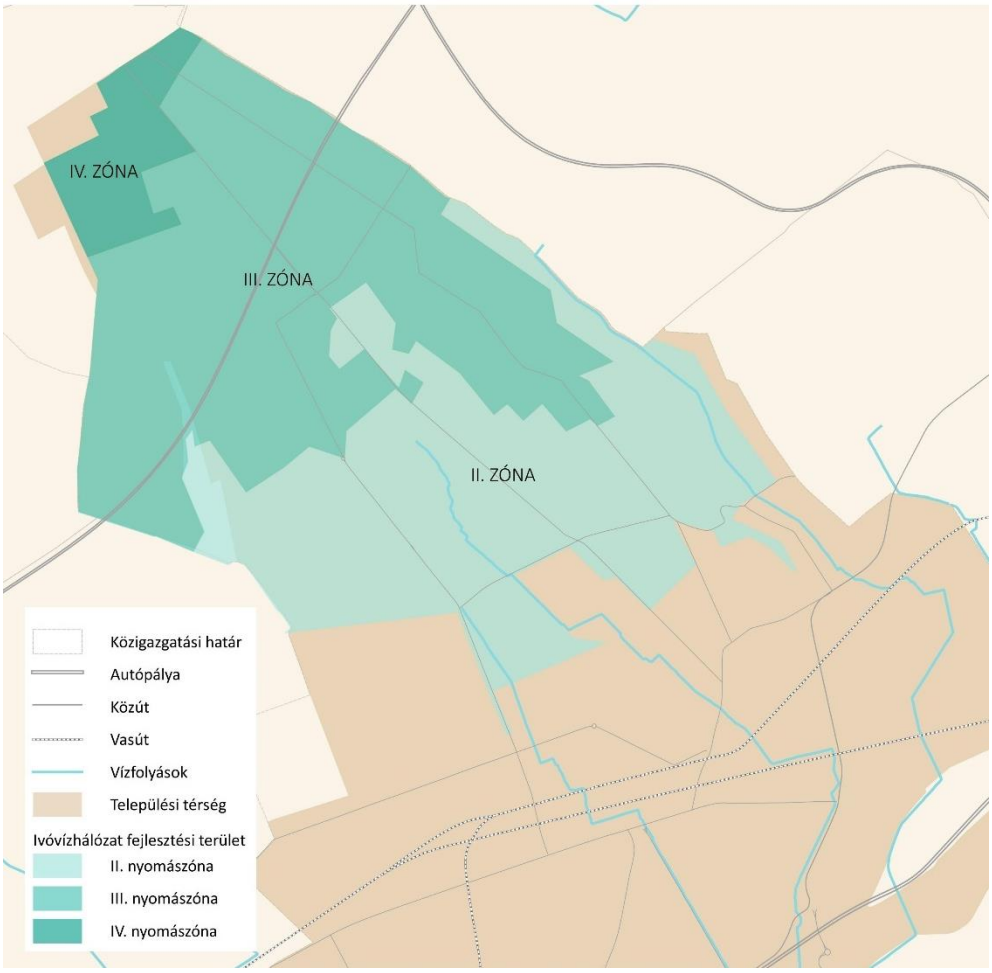

Ivóvízhálózat fejlesztési területek – nyomászónák szerint

A hatékony városüzemeltetés érdekében az önkormányzat szolgáltatási minőségét, és ennek keretében partnerségi folyamatait, többszörös visszacsatolással folyamatosan javítja, elsődlegesen az önkormányzati intézményekben dolgozók emberi, szakmai minőségére, hitelességére támaszkodva. Az IKT technológiát

támogató eszközként alkalmazza, a rugalmas, gyakorlati organizációt alapvetésnek tekintve. Az ügyintézésre, mint párbeszéd tekint, világos és könnyen érthető ügymeneteket alakít ki.

A városüzemeltetési folyamatokban a közösségi szemléletet erősíti, a minőségi és élhető környezet és alapvető szolgáltatások biztosítása érdekében proaktív kommunikációt folytat a lakossággal, az ügyfelekkel. A kötelező feladatellátás során a fenntartható üzemeltetés kritériumainak megfelelő beruházásokat hajt végre, illetve alkalmaz, ösztönöz jó gyakorlatokat (költség- és erőforrás hatékony üzemeltetés, többszintű használat).

Érden a fenntartható **biztonságos ivóvíz ellátást biztosító fejlesztések prioritást jelentenek**, a fennálló problémák kezelésére már elindultak előrelépések a Viziközmű-fejlesztési terv készítésével. Rövidtávon, a forráshiány miatt, csak a kritikus problémák elhárítására és tűzoltó üzemmódban való kezelésére van lehetőség. A **növekvő igényeknek megfelelő vízbázis fejlesztés, a hálózat hatékonyan működtethető rendszerbe szervezése, a fenntartási deficitek, hálózati veszteségek kiküszöbölése a mai ismereteink szerint sokmilliárdos ráfordítást igényel.**

A vízi közmű biztonságos ellátása mellett a szennyvízelvezetés és kezelés, valamint a villamosenergia ellátás folyamatos fejlesztése is állandó és hatékony városüzemeltetést igényel, nem csak a meglévő rendszerek, de a népességnövekedés miatti fejlesztések szempontjából is.

A klímaváltozás okozta intenzív csapadékos, vagy a hosszantartó aszályos időszakok enyhítése érdekében **összetett csapadékvíz kezelési terv szerinti zöld-kékinfrastruktúra fejlesztés szükséges**. Az átfogó csapadékvízkezelés, melynek fókuszában a vízmegtartás áll, csak ütemezetten, vízfolyásokra és ökológiai egységekre bontva valósítható meg hatékonyan. Az átfogó csapadékvízgazdálkodás kiépítése és fenntartása önkormányzati feladat, melyet a teljes közigazgatási és térségi szinten meghatározott hálózati elv szerint kell kezelni.

Nincs OKOS VÁROS hatékony, szolgáltató önkormányzat nélkül

A városvezetés úgy kell tekintsen a SMART CITY által kínált technológiai innovációkra, mint az életminőséget javító eszközökre, ezért háttérbe kell szorítani az informatikai cégek által kínált komplex csomagokat és a hely- és lakosságspecifikus elemeket kell előtérbe helyezni. Együtt-tervezéssel a lakosok hozzájárulhatnak ötleteikkel a fejlesztésekhez, vagy akár befektetőkként is megjelenhetnek az okosváros kialakításában. Az együtt-tervezéssel és a támogató önkormányzati együttműködéssel olyan kisebb volumenű kezdeményezések is létrejöhetnek, mint a szomszédsági hálózatok vagy közösségi kerékpár-rendszerek. Tájékoztat és lakossági, partnerségi konzultációt folytat az infradeficitekről (közlekedés, közmű, zöld) és a lehetséges megoldásokról. A partnerségi folyamatban rendszeres közösségi konzultációkat tart az okos városüzemeltetésről, amely a működtetés minden aspektusára kiterjed.

Az okos város koncepció társadalmi egyenlőtlenségre gyakorolt hatása nagyban függ attól, hogy van-e kezdeményezés, annak érdekében, hogy a technológiai innovációk kivitelezése az egyenlőtlenségek csökkentése irányába hasson. Fontos szempont az okosváros megvalósításánál, hogy a megvalósult elemei ne csak azok számára legyenek elérhetők, akik rendelkeznek a kellő pénzzel és végzettséggel ahhoz, hogy ezzel éljenek és így további előnyökhöz jussanak, fokozva ezzel a városon belüli egyenlőtlenségeket.

Az FVS-ben meghatározott digitális átállás menetrendjének részletes kidolgozásával és megvalósításával megkezdődhet az okos település projekt elindítása, ami kiterjed az e-közigazgatás, az okos önkormányzás továbbfejlesztésére, valamint a közszolgáltatások (közösségi közlekedés, humán közszolgáltatások, közvilágítás, közbiztonság stb.) szükség szerinti digitális transzformációjára.

A. 6. Az energiahatékonyság javítása, a megújuló energiaforrások használata

Az energiaellátás területén – az energiakrízis és az energiaéhség korában – a városnak kiemelt katalizátori és mintateremtő szerepe van, melyet felismerve elősegíti az átalakulási és alkalmazkodási feladatoknak való

megfelelést. Az energiahatékonyságot széles körűen értelmezi, figyelemmel a megelőzés elvére (takarékosság), a kapacitások kihasználtságára és tervezésére, a fenntartási követelményekre.

Az önkormányzati épületállomány és a közszolgáltatásokat biztosító épített környezet (városüzemeltetés) energiahatékonyságának növelése mellett a magáningatlanok energiamérlegét is javítja: árnyékolási, tájolási, szellőztetési, épületszerkezeti, gépészeti, életvezetési és pályázati tanácsadással, utcafásítással. Helyi építési szabályzatában az épülettelepítések, a tájolás, az oldalkertek építési előírásait fokozott figyelemmel állapítja meg. Hangsúlyt fektet a zöldfelületi szabályozás és monitoring során az árnyékolásra, szélvédelemre, párologtatást biztosító összefüggő növényzet védelmére, telepítésére, mellyel jelentős mértékben támogatja az energiahatékonyságot.

A napelemek mellett a napkollektorok és egyéb megújuló energiaforrások hasznosítására szolgáló rendszerek, kisberendezések alkalmazását is hangsúlyozza, a Klímavédelmi stratégiában és a SECAP-ban elfogadott célokkal összhangban. A távhőrendszer fejlesztésével, a geotermikus adottságok kihasználásával a településsűrítés célterületei is bekapcsolódhatnak a távhőszolgáltatásba, ezzel is csökkentve a települési üvegházhatást erősítő gázok kibocsátását.

A települési energiaellátás diverzifikálása (energiabiztonság és klímavédelem) mielőbbi megvalósítása miatt a város kijelöli a megújuló energiaforrások hasznosítására szolgáló különleges területeket, faanyagtermelő erdő, agrofotovoltaikus napelemmezők telepítése céljából. A helyben előállítható energia felhasználása és értékesítése érdekében ösztönzi a lakossági/gazdasági energiaközösségek létrejöttét.

A megújuló napenergiatermelést többcélú területhasznosítással is ösztönzi (termőföldön vízvisszatartással, mezőgazdasági termeléssel, illetve nagy kiterjedésű épített szerkezeteken). Az erdősültség növelésével az önkormányzat tudatosan kezeli a fenntartható biomasszában rejlő megújuló energiát is.

Megújuló energiaforrás és energiatermelés célterületei

B. VERSENYKÉPESSÉG, REGIONÁLIS KAPUSZEREP ÉS TÉRSÉGI VONZÁSOK ERŐSÍTÉSE ÁTFOGÓ CÉL

B. 1. Érd a budapesti városrégió délnyugati kapuja

Térképen: térségi kapcsolatok

Az európai és országos logisztika kapcsolódásnak térségi fókusza a budaörsi medence. A nyugati kapu településein – Budaörs, Törökbálint, Biatorbágy, Herceghalom, Bicske – 40 km-re elnyúlóan a raktározási, logisztikai és kereskedelmi vállalkozások folyamatosan bővítik telephelyeiket. Ettől déli irányban a Duna mentén lassabb kibontakozással folyik Nagytétény – Érd – Tárnok – Sóskút – Pusztazámor – Százhalombatta térség kapuszerepének formálódása. Kisebb logisztikai jelentőségűek az M7 és M6 autópályákra szerveződő tengelyek, azonban európai hálózati szerepük kellő súlyú.

A földrajzi helyzetből adódó előnyök kihasználásának egyik fontos eleme lehet akár a ciklus végére belépő 100. sz. főút, mely Szlovákia - Esztergom és Érd-Százhalombatta -. M6 révén Horvátország között jó kapcsolatot biztosít, ami a budapesti városrégió nagytérségi szerepének kiteljesítéséhez fontos közúti záró elem.

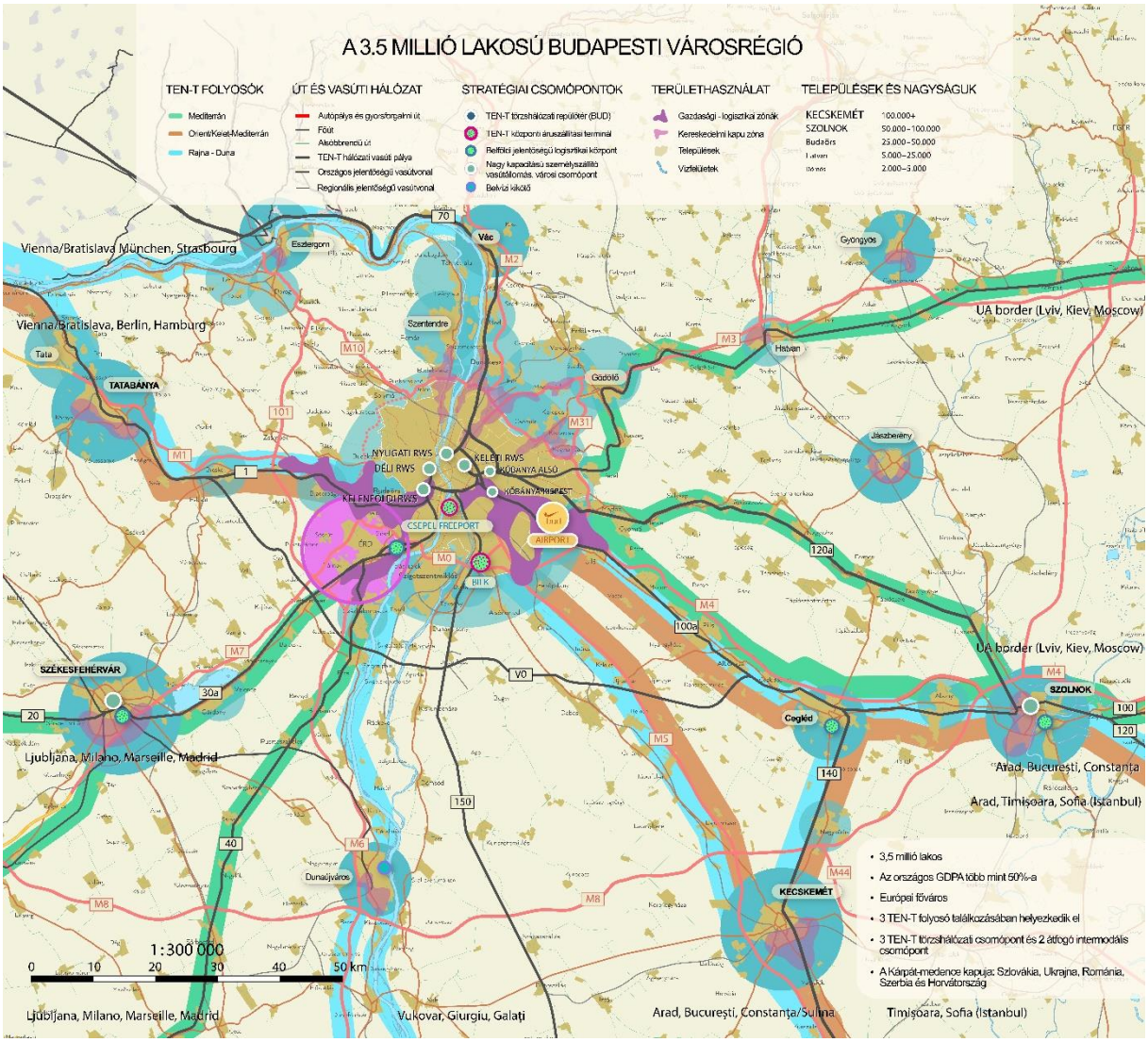

Érd helyzete a Budapesti városrégióban

A másik tervezett magisztrális hálózati elem a V0 gyűrű, mely elkerüli a városrégió sűrűjét gyors vasúti kapcsolatot biztosít a görög -balkáni és európai térségek között. (Ezt a nagytérségi vasúti elemet számos változatban vizsgálták az elmúlt 30 évben, a javasolt változatok érintették Tatabánya, Komárom, Kisbér, Mór, Székesfehérvár, Érd térségét is közvetve, Pusztaszabolcs, Adony, Szalkszentmárton, Kunszentmiklós, Fülöpszállás, Kecskemét, Cegléd, Szolnok településeket, mint főbb csomópontokat).

Érd megyei jogú város és járásának településein megfelelő mennyiségű gazdasági tartalékterületek állnak rendelkezésre, hogy megfeleljenek a délnyugati kapuszerep kiteljesítésében ennek a kihívásnak. A kiemelt térségi szerephez kapcsolódó felelős döntések meghozatalához azonban közös fejlesztési koordinációra is szükség van, hogy a települések a lehető legjobb, legelőnyösebb módon részesüljenek a gazdaságfejlesztési folyamatokból. A települések közötti kompetitív, „eszetlen betelepítési verseny" helyett kooperatív együttműködések, megállapodások kialakítására van szükség, azért, hogy a versengő gazdaságpolitika kedvezőtlen utóhatásai, negatív externáliái elkerülhetőek legyenek.

A déli fő közlekedési folyosókban fekvő, jól elérhető közművekkel is kiszolgálható gazdasági területek fejlesztésre történő előkészítésében az önkormányzat aktív szerepet vállal. A telephelyvonzó képesség és földvédelmi szempontok érvényesítése mellett, a településrendezési tevékenység során elősegíti azok felértékelődését, tényleges kiajánlhatóságának biztosítását a betelepülni szándékozók irányába.

Az északon fekvő hajdani honvédségi területek – figyelemmel azok pozíciójára, természetvédelmi érintettségére és megújulási potenciáljára (barnamezős terület) – a kutatás-fejlesztés célterületévé válnak. A különleges terület alkalmassá válik regionális szerepű K+F+I funkciók bevonzására, többfunkciós hasznosítás mellett.

B. 2. Hatékony városmarketing és befektetésösztönzés

A tudatos városmarketing célja Érd helyének megváltoztatása a lakosság, a vállalkozói szektor (különösen az ingatlanfejlesztő társaságok) és a potenciális ideköltözők mentális térképén. A helyi lakosság vonatkozásában a városmarketing rendszeres és tematikus identitásformáló- és erősítő, családcentrikus programok (pl. irodalmi, közéleti estek, workshopok) szervezésével közösséget épít, a részvételi tervezés és -költségvetés, városszépítési akciók keretében szélesíti és egyben mélyíti a lakosság bevonását a várostervezési folyamatokba, ezáltal erősítve a helyi demokráciát és társadalmi kohéziót, valamint javítva a városi élet minőségét és vonzerejét.

Az ipari ingatlanok piacán működő fejlesztők Érd közvetlen szomszédságában már komoly fejlesztéseket hajtottak végre az elmúlt évtizedekben, a város a zöldmezős beruházások esetében versenyhátrányba került. A rendelkezésre álló szabad gazdasági-ipari területek korlátoltak, ezért a zöldmezős-logisztikai fejlesztések priorizálása helyett a beruházói marketing célkeresztjében azon kis alapterületen működő, alacsony környezetterhelésű, magas hozzáadott értékű termelésre képes gazdasági szervezetek állnak, melyek idetelepülésükkel elősegítik a kompaktabb és fenntarthatóbb helyi gazdaság kialakulását.

A beruházói marketing széles eszköztárával (ágazati konferenciákon, szakmai párbeszédekben és ingatlanfejlesztési fórumokon való jelenléttel, közös PR- marketing akciók a helyi és országos vállalkozói szervezetekkel, nemzetközi K+F pályázati konzorciumokban való részvétellel, valamint a térségi értéklánchoz kapcsolódó tevékenységek, igényeinek feltérképezésével) kívánja biztosítani a reziliens, prosperáló kistérségi gazdaság létrejöttét.

A tudatos és célzott városmarketing mellett az önkormányzat a vállalkozások idetelepülését konkrét segítségnyújtással is támogatja. A turbulensen változó gazdasági, jogi környezetben az Önkormányzat lehetőségei egyre inkább szűkülnek, azonban így is rendelkezésre állnak olyan eszközei, amelyek az értékesíthető tudás kiaknázásában segítik a vállalkozásokat. A vállalkozás támogatási programok[8] keretében, – akár jó gyakorlatok adaptálásával[9] – az Önkormányzat kedvezményeket biztosít kezdő, startup vállalkozásoknak. A vállalkozási támogatáshoz kapcsolódó mentor programok keretében inkubátorházak, seed (magvető) befektetések, támogató és akcelerátor programok segítségével az Önkormányzat és a vállalati szektor közötti

[8] A vállalkozás támogatás és mentor programok beemelését javasoljuk Érd Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 23/2021. (VI. 30.) rendeletébe
[9] https://k20kirakatpecs.hu

együttműködések elmélyülnek, amelyek összességében a mikro- és kisvállalkozások fejlődési lehetőségeit javítják. A programok népszerűsítését az Önkormányzat saját marketing felületein biztosítja.

A rendezési terv segítségével a város ösztönzi a szolgáltatások megtelepülését, megelőzi a térben elzárt logisztikai és lakó zárványok (vasutak közötti területek) kialakulását, illetve átformálja azokat, amelyek nincsnek szerves kapcsolatban a várossal és lakóival.

A hatékony városmarketing a közigazgatási határt átlépve azon területeket is figyelembe veszi, ahonnan potenciálisan a legtöbb ideköltöző érkezik. Ezt a célcsoportot elsősorban a magasan képzett réteg alkotja, mentális térképükre oly módon kell felhelyezni a várost, mint családbarát, szolgáltatások széles kínálatát biztosító település, ahol a lakhatás és munkahely, a színvonalas oktatás-nevelési képzések, valamint a szórakozási, rekreációs lehetőségek egyaránt megtalálhatók.

B. 3. Az együttműködések, hálózatok kialakítása

A Budapesti városrégió és Érd járása az összes települést és lakost tekintve egyféle **szerves egységgé fejlődés útján haladnak**, akkor is, ha ezt a szereplők a jelenlegi makrogazdasági és politikai környezet hatásai és folyamatai miatt kevésbé érzékelik. Nincs pontos határa ennek a régiónak, de jól elhatárolható, hogy mely települések tartoznak inkább bele, és melyek azok, amelyek inkább másfelé vonzódnak. A nagy közösség nagyjából ugyanazon a munkaerőpiacon dolgozik, ugyanazokban a bevásárlóközpontokban vásárol, ugyanazokba az óvodákba, iskolákba járatja a gyermekeit, szerencsére még sokféle színház és közösségi hely van, de igény és értékrend szerint ebben a kulturális térben mindenki megtalálhatja a magáét. **A többszáz település és a 3,5 millió ember közös úton** haladnak, indokolt tehát együttműködni, az eltévedés, a kátyúk és szakadékok és a fáradságos tévutak elkerülése érdekében. Ennek megfelelően Érd a következő várospolitikai ciklusban erőteljesebb, kezdeményező együttműködést épít föl a szomszédos településekkel.

Az innovációk terén: Az együttműködések, hálózatok kialakítása során a város figyelembe veszi, hogy az Érden megtermelt egy foglalkoztatottra jutó hozzáadott értéket növelő tevékenységekre szükséges koncentrálni. Ennek megfelelően a város együttműködéseket épít ki a kutatás-fejlesztés-innováció (KFI) olyan szereplőivel, mint:

- MTA Agrártudományi Kutatóközpont (Martonvásár Gyümölcskutató),
- Óbudai Egyetem,
- Neumann János Egyetem Kecskemét,
- Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem.

Partnereinek megválasztása során a város kiemelt kritériumként kezeli, hogy a partnerek eredményesen helytálljanak nemzetközi KFI projektkonzorciumokban és legyen tapasztalatuk sikeres nemzetközi tudományos KFI pályázatok megvalósításában is. Az önkormányzat, amely alanyként a „városi labor” koncepciót hozza be az együttműködésekbe, képessé válik nemzetközi konzorciumokhoz való csatlakozásra és partnereivel az ezzel megnyíló innovatív források felhasználására.
A KFI szektor mellett a képzés, oktatás terén kialakuló együttműködések elősegítik annak lehetőségét, hogy a járás/város lakosai számára több és színesebb képzési lehetőségek is rendelkezésre álljanak (például szakosodó iskolák, speciális kurzusok, mikrokurzusok) a horizontális és szakirányú fejlődés érdekében.

A gazdasági területek integrált kínálatfejlesztésében az ingatlantulajdonosok és önkormányzat közös erőfeszítéseket tesz: a termőföldvédelmi szempontokra tekintettel szabályoz, illetve különít el forrásokat. Kiegészítő szolgáltatások biztosításával támogatja a megújuló energiatermelés területeinek kiépítését.
Az önkormányzat további együttműködést épít ki Százhalombatta Ipari Parkjával. A fejlesztések összehangolása, a tapasztalatok megosztása és a közös beruházói marketing segít elkerülni az önkormányzatok káros mikrotérségi versenyét és növeli a hatékonyságot. Az önkormányzat rendezési eszközeivel az érdi – százhalombattai térségi gazdasági együttműködést elősegíti, a közigazgatási határ jelentette korlátokat a jogi lehetőségek mellett oldja.

Közlekedési kapcsolatok terén: Érd vonzáskörzetéhez tartozó települések közötti és a főváros irányába tartó közlekedési kapcsolatok fejlesztése során a térségi együttműködés alapján lehet az állami szolgáltatókkal

érdemben egyeztetni. Sóskúttal egyeztetve építendő ki a „Fehér út”, mely az északi területek regionális elérhetőségét adja meg. Fontos új kapcsolat Törökbálint és Biatorbágy felé a településközi összeköttetés az Ötvös utca irányából.

A településközi együttműködések során a város partnereivel folyamatosan keresi a lehetőségeket, mind a környezetfejlesztés, térségi rekreáció, klímaalkalmazkodás kereteiben, mind a körforgásos gazdaság, kistérségi termelői kereskedelmi hálózat és szolgáltatás fejlesztése, pincesori együttműködések rekreációs kínálatok kiterjesztése, örökségvédelmi projektek, agrárhagyományok és -innovációk keretében.

A kék- és zöldinfrastruktúra hálózatok fenntartásában az erős térségi együttműködési rendszer kiépítése elengedhetetlen. Érd területét kisebb mértékben érintik ezek a természeti területek, de legnagyobb lakossággal rendelkező településként felismeri kiemelt szerepét és részt vesz a zöldhálózat aktív fenntartásában és továbbfejlesztésében.

A gazdasági együttműködések fejlesztésének is alapkövetelménye a társadalmasítás, közösségi tervezés: az együttműködő önkormányzatok feladata biztosítani a partnerségi kommunikációt, illetve a felmerülő konfliktusok megoldására kidolgozni javaslatokat - az érintett lakosság és civil szervezetek, valamint a vállalkozások közötti együttműködő megoldások keresésével.

Ld. még **A.1, B.1, B.4.** fejezetekben.

B. 4. Gazdasági-üzleti infrastruktúra fejlesztése

- Térképen: Gazdasági területek, munkahelyek koncentrálódó területei
- Városközponti funkciók fejlesztési terület (Madárka)

A gazdasági-üzleti infrastruktúra fejlesztés Érd esetében két komponensre bontható, a rendelkezésre álló szabad ipar-gazdasági területeken végrehajtható vállalkozói ingatlanfejlesztésre, valamint a város szövetében található, sűrűsödésre alkalmas területek funkcióbővítő megújítására.

Mivel az Önkormányzatnak relatíve kevés saját tulajdonban lévő gazdasági terület áll rendelkezésére, ezért az ipari ingatlanfejlesztést előremutató módon, a **magánszféra szereplőivel összefogva** hajthatja végre. Ez egyrészről megvalósulhat egy, a klasszikus városfejlesztési módszert követő **közös tulajdonú vállalkozás** keretében, amiben az Önkormányzat pénzbeli hozzájárulás mellett/helyett, apportként a saját területeinek rendelkezésre bocsátásával tudja támogatni a cég működését. Az ingatlanfejlesztési szaktudást és a tőke jelentős hányadát magánpiaci szereplők biztosítják, emellett egyesítik területeiket is, ami elősegíti a közös fejlesztési elképzelések összehangolását. Az Önkormányzat a helyi építési szabályzaton, valamint a cég tulajdonrészén keresztül közvetlen ráhatással bír arra, hogy milyen fejlesztések/projektek valósuljanak meg a városban, ezzel mérsékelve a lakosság és gazdasági szereplők között fellépő konfliktusok kialakulásának esélyét. Alternatívaként egy **helyi befektetési/városfejlesztési alap létrehozása** is ezt a célt szolgálná, amely a fejlesztések finanszírozási lábát biztosíthatná. Hasonlóan a közös tulajdonú vállalkozás esetében, a befektetők körét az Önkormányzat, a helyi vállalkozások és a helyi fejlődésben fantáziát látó pénzpiaci, illetve szakmai befektetők alkotnák.

A megközelítőleg 300 hektár kiterjedésű ipari-gazdasági terület ütemezett fejlesztése javasolt. Az ütemterv első fázisában – középtávon – azon területek fejlesztését szükséges priorizálni, ahol az infrastrukturális elláthatóságon kívül az önkormányzati tulajdonú telkek üzleti alapon is értelmezhető méretben találhatók, mint például a közlekedési szempontból értékes, **Mihályiteleptől délre fekvő területek**. Az Önkormányzat aktív szerepvállalása mellett törekszik arra, hogy területarányosan minél nagyobb hozzáadott értékkel, illetve foglalkoztatotti létszámmal valósuljanak meg a fejlesztések, mivel szükséges lehet jó minőségű mezőgazdasági területek kivonása, amely drágíthatja és a fenntarthatóság, körkörös gazdaság szempontjából ronthatja a beruházásokat.

A Fehérvári út - Velencei út - Tudós utca és Mérnök utca által lehatárolt terület alkalmas arra, hogy **új sűrűsödési zónaként** jelenjen meg a város szövetében. Az üzleti infrastruktúra fejlesztés célja, hogy az Önkormányzat szabályozási, településképi és arculati elemekkel segítse elő, hogy olyan komplex fejlesztések valósuljanak meg, amelyek a lakófunkció mellett a vállalkozási, kiskereskedelmi, szolgáltatási funkciókra alkalmas

helyiségállományt is bővítik. A projektterület **új alközpontként** is funkcionálhat, fókuszában a jól, többcélúan használható közösségi sportkomplexummal.

Érdspecifikus munkahelyek, melyeknek fontos tényezői:

a. Helyi vállalkozásokkal együttműködve belső kapcsolatrendszer és kapacitások, szolgáltatások összehangolt fejlesztése, térségi szerepkör erősítése,
b. Telephelyek kijelölésének politikája, Érdspecifikus gazdaságfejlesztés.

A mai magasabb szintű településrendezési előírások nem észszerűen szabályozzák az agglomeráció déli kapujának integrált, helytakarékos fejlesztését. Százhalombatta – Érd Ipari Parkjainak arányos, összehangolt fejlesztését a közigazgatási határ menti 200 m-es korlátozó előírás gazdasági szempontból kedvezőtlenül befolyásolhatja.

A kulcstényezőket figyelembe véve a város jövőképének kulcsszava a **transzformációra képes, értékteremtő városi gazdaság,** amely Érd alvóvárosi létből történő kitörésének és prosperálásának záloga. Ennek megjelenési formái:

- övezeti besorolások előretekintő módosításának képessége, rugalmas szabályozás,
- az épített infrastruktúra, az ipari ingatlanállomány átalakíthatósága a piaci trendek és az iparági előírásoknak megfelelően,
- annak elkerülése, hogy a korlátos és értékes ipari-gazdasági területeken kizárólag logisztikai funkció telepedjen meg,
- az IKT szektor és a szoftverek gyors fejlődése miatt munkája elvesztésével fenyegetett emberek felkészítése új tudások megszerzésére.

B. 5. Rekreációs szolgáltatások fejlesztése

A városi zöldinfrastruktúra, valamint kulturális és szabadidős fejlesztéseinek köszönhetően nemcsak a mindennapok rekreációs igényeit elégíti ki, hanem a **táj szintű együttműködései** révén a komplex kínálatokat nyújtó rekreációs zónákhoz való hozzáférést is biztosítja. A szomszédos településekkel aktívan részt vesz **komplex élményláncok kialakításában** (tematikus túrautak, természetvédelmi és honvédelmi bemutatóhelyek, zöld- és kék utak, mészkő és levendula, agrárturisztika, örökségvédelmi desztinációk, attrakciók, borút, Limes stb.), de markánsan épít **Érd ősi településmagjára** és annak tágabb környezetére is (Kálvária-hegy, Kakukk-hegy, Sánc-hegy, Duna-part, Beliczay-sziget), mint önálló turisztikai program.

Érd része annak **az agglomerációs zöld gyűrűnek**, amely a Pilis-, Visegrádi-hegységtől húzódik a Budai-hegyek, Érd-tétényi plató és a Benta-patak és tórendszerei között, és amely kiemelt jelentőséget nyer a budapesti **városrégió nagytérségi rekreációs zöldhálózat**ában. A települések ennek felismerése nyomán **összehangolt és fenntartható turisztikai fejlesztéseket** hajtanak végre, a tájak terhelhetőségét is figyelembe véve.

A helyi adottságokra, vonzerőkre, hagyományokra, erőforrásokra, arculati elemekre alapozva a fejlesztések nyomán olyan **térségi vonzerőkínálat jön létre**, amely a budapesti városrégió nyugati/délnyugati szektorában kiemelt szerepet tölt be, mind a szabadidős tevékenységek, feltöltődés tekintetében, mind **a szolgáltató ágazat megerősödése** tekintetében. A rekreációs szolgáltatások fejlesztését az önkormányzat széles körű partnerségi együttműködésekkel is segíti, a hálózatosodás, a tudásátadás, a közösségfejlesztés fókuszba állításával.

A városi rendezvények elsősorban a helyi lakosok életét, ünnepeit keretezik, a közösség megerősödését szolgálják.

C. TÁRSADALMI KOHÉZIÓ, VÁROSSZERETET ÉS KOMPETENS ÉRD ÁTFOGÓ CÉL

C. 1. Humán infrastruktúra fejlesztése, lakossági igényekhez igazítása

Magyarország népessége az 1990-es évek óta folyamatosan csökken. A demográfiai folyamatokat a létszámcsökkenés mellett a társadalom elöregedése jellemzi. A születésszám csökkenése és a várható élettartam fokozatos, de uniós átlagtól elmaradó mértékű emelkedése azt eredményezi, hogy a 65 éven felüliek csoportja a népességen belül egyre nagyobb arányt tesz ki. A következő évtizedekben **a magyar és az európai népesség elöregedése is folytatódik,** a népesség-előrejelzések alapján az elöregedés sebessége felgyorsulhat. A társadalom elöregedése az időskori függőségi ráta emelkedését eredményezi, ami a jövőben a makrogazdasági és a költségvetési hatások miatt is kihívások elé állíthatja a gazdaságpolitikát. Magyarországon a népesség elöregedése főként a 2040-es években gyorsulhat fel a második Ratkó-generáció, vagyis a Ratkó-unokák nyugdíjba vonulásával, melyre már a közeljövőben el kell kezdeni a felkészülést.
Az elöregedés makrogazdasági hatásainak tompításához a gazdaságpolitika kulcs-szerepe mellett a gazdasági szereplők alkalmazkodása is hozzájárulhat. A jobb egészségi állapot és a hosszabb várható élettartam növelheti a munkatermelékenységet, és meghosszabbítja a munkaerőpiacon töltött éveket. A hosszabb várható élettartam még jövedelmezőbbé teszi a humántőke-beruházást, ami emelheti a termelékenységet és az innovációs készséget.
A társadalom idősödése további kiaknázható gazdasági lehetőségeket is magában rejt. Egyes termékek és szolgáltatások iránt erősödik a kereslet, illetve új igények is létrejönnek, a lakáspiacon túl az egészségmegőrzéssel és gyógyítással kapcsolatos kereslet is erősödni fog. Növekedhet az oktatás iránti kereslet, így a gazdasági szerkezet a tudás-intenzív iparágak, illetve a kutatások és a fejlesztések felé tolódhat el.[10]

A város mindennapi élhetősége és megtartó képessége szempontjából kiemelkedően fontos szerepe van a helyben elérhető oktatási, egészségügyi és szociális gondoskodást biztosító intézményeknek. Érd jelenlegi humáninfrastruktúra-hálózata összességében – kisebb-nagyobb lokális, illetve átmeneti hiányosságok mellett - **képes kielégíteni a mennyiségi igényeket**. A mennyiségi (férőhely, humánerőforrás) igények kielégítése azonban önmagában egyre kevésbé felel meg a lakosság elvárásainak és a jövőbeni kihívásoknak. Az oktatási, egészségügyi és szociális intézmények fizikai állapota, berendezése és felszereltsége, valamint az ott dolgozó pedagógusok, orvosok és más szakdolgozók szakmai és emberi kvalitásai alapján dől el a szolgáltatást igénybe vevők megelégedettsége, vagy éppenséggel elégedetlensége. Szükséges az intézményekkel való ellátottság területi egyenlőtlenségeinek csökkentése, megszüntetése.

Agglomerációs, szolgáltató városként Érdre kettős nyomás nehezedik. Miközben a lakosság számának növekedésével kell számolni, szembe kell nézni az egyre súlyosbodó egészségügyi és szociális szakember, valamint pedagógus hiánnyal. A gyermek-, illetve idősgondozást biztosító intézmények esetében további megoldandó feladatot jelent a korstruktúra változásának függvényében a mennyiségi igények átrendeződése is. Jelenleg **Érd népességszáma a pozitív vándorlási egyenlegnek köszönhetően évről-évre növekszik,** annak ellenére, hogy a születések száma alatta marad az elhalálozások számának. A többségében az aktív korosztályhoz tartozó beköltözők javítják valamelyest a korösszetétel alakulását, az öregedési mutató kismértékben javult az utóbbi években, de az idős korosztály aránya így is magasabb az Érdi járás és Pest megye átlagánál.

Az épület- és eszközállomány folyamatos karbantartása és fejlesztése mellett, fentiekre figyelemmel fel kell készülni a **szolgáltatási kapacitások rugalmas változtatására is a korosztályos igények alakulásának megfelelően**.

[10] *Hitelintézeti Szemle, 14. évf. 2. szám, 2015. június*
A demográfiai változások makrogazdasági hatásai Magyarországon európai uniós összehasonlításban Kreiszné Hudák Emese – Varga Péter – Várpalotai Viktor nyomán

C. 2. Lakáskínálat diverzifikált bővítése

Közép- és hosszútávon Érd és az érdiek számára egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy a lakásigények **kielégítése nem fenntartható a megszokott „hagyományos" módon, a családi házak számának további növekedésével**. Az egyes jövedelmi csoportokhoz, különböző korosztályokhoz tartozók, és/vagy a különféle családi állapotú városlakók lehetőségei és lakásigényei egymástól jelentősen eltérnek. Fiatalok, pályakezdők részéről anyagi okokból, idősebbek számára kényelmi és biztonsági (anyagi és fizikai) és egyre inkább az energiatakarékossági szempontokból, olcsóbban fenntartható, szükségleteiknek megfelelő (nem nagy) méretű lakásokra jelentős igénynövekedés várható. **A különféle társadalmi csoportok változatos igényeihez igazodó diverzifikált lakáskínálat bővítését kiemelten kell támogatni.**

A fiatalabb korosztályhoz tartozók számára a város pl. fecskeház építésének támogatásával, továbbá co-housing kezdeményezések számára biztosított lehetőségekkel (felújítandó, funkcióváltó épületek, foghíj telkek kínálata) tud hozzájárulni a **változatos lakáskínálat** kialakításához. Az ingatlanfejlesztőkkel együttműködve kell a városnak elérnie, hogy a családi házból kiöregedő idősebb lakosok igényeinek megfelelő **társasházi lakáskínálat is kialakuljon**. (A társasház a megosztott telek-épület-kert használat és fenntartás igen hatékony módja.) A lakás célú, nagyobb léptékű ingatlanfejlesztések során törekedni kell arra, hogy a város méltányos feltételekkel bővíteni tudja a rendelkezésére álló **bérlakásállományt is**, amelyet szociális célú és piaci hasznosításra is fordíthat. A humáninfrastruktúra működtetése és színvonalának emelése céljából szüksége van a városnak pedagógus-, orvos-, egészségügyi személyzeti és mérnöklakásokra is.

A sokszínű lakáskínálat kialakítása érdekében a **város a sűrítésre kijelölt célterületein** az Építészeti törvény adta sajátos jogintézményt alkalmazva, **a várospolitika átlátható településrendezési szerződések alapján aktívan támogatja** a köz- és szociális célok, illetve a változó lakossági igények kielégítésére szolgáló lakáskínálat létrejöttét. A **település-újrahasznosítás** a meglévő beépített területek és az alkalmas épületállomány kíméletes (termőföld, anyag, energia és ráfordítás takarékos) átépítése, modernizációja folyamatában a nyertes-nyertes stratégiák kidolgozása a közösség számára értéket és előnyöket teremt.

C. 3. Aktív közösségi élet feltételeinek alakítása

Az aktív közösségi élet szorosan összefügg a városszeretettel, a városkomforttal, a lakóhelyen töltött idő arányával, a közösségi élet színtereinek lehetőségeivel. A **családi ház** valós/látszólagos kompaktsága mellett **bezárja, szegregálja a lakóját**, ennek ellensúlyozására bővíteni kell a publikus, félpublikus terek, helyszínek meglévő palettáját.

A közösségi élet szerveződhet működő intézmények, civil szervezetek köré, sport vagy kulturális helyszínek, tevékenységek, rendezvények köré, de az intim baráti, családi események is ide tartoznak. A mai állapotban **megvannak azok a terek, melyek képesek a mai térigényeket kielégíteni,** szükséges azonban ezek kontrollált megnyitása többcélú, folyamatos hasznosítása. A találkozások, együtt töltött idő színterei ennek megfelelően sokszínűek lehetnek, az állandó intézményi terektől, sportközpontoktól, civil házaktól, bérparkoktól, vendéglátóipari helyiségektől kezdve a különböző szabad terekig, városi nagy parkokig, rendezvényhelyszínekig.

Az önkormányzat által kezdeményezett **nyitott házak, nyitott kertek** programmal a városrészi közösségek rendszeresen bemutatkoznak, a színterek a közösségeken kívüli városlakók részére is kinyílnak. A megismerés, kapcsolódás lehetőségei megsokszorozódnak, a városrészi közösségi fókuszok hangsúlyosabbá válnak, a kezdeményezések élénkülnek. Az igények és elvárások alakulására a város rugalmas megoldásokat talál, mind a közcélú intézményi és közterületi keretein belül, mind azok arányos fizikai fejlesztésével és az illeszkedő szolgáltatások bekapcsolásával, integrálásával.

A **piac, a bazár, a vásár, a bolhapiac a közösségi élet egyik tradicionális formája,** ahol a találkozás mellett, a helyi termékek is megjelenhetnek, a helyi szokások is életre kelhetnek. A rendszeresen megrendezésre kerülő városrészi kistermelői piacok is szerepet játszanak a helyi identitás erősítésében, a közösségi élet formálásában. Az érdi rendezvénynaptár és a város tradicionális ünnepein túl, alapvetően a helyi kezdeményezéseknek kell teret adni.

C. 4. Okos városlakók

Érd megyei jogú város a **digitális átállás menetrendjében** meghatározóan támaszkodik **a városlakók differenciált készségeire** (intelligencia komplexére, értelmi, érzelmi, alkalmazkodási hányados[11]), alapvetésnek tekintve, hogy az okos eszközök, rendszerek és programok kizárólag a **városlakók** (minden esetben: városhasználók és városüzemeltetők) **által válnak hatékony gyakorlattá**, figyelembe véve a különböző rendszerek folyamatos fejlesztési igényeit is: a visszacsatolás fontosságát, az organikus tanulás képességét, a monitoring értékelést.
A digitális városmenedzsment (igazgatás, üzemeltetés, fejlesztés) kinyitja és erősíti az ügymenetek hatékonysága mellett a partnerség és kommunikáció lehetőségeit is. Figyelembe véve azonban, hogy a személyesség (hitelesség) nélkül a digitális tér sokak számára ugyanazt képviseli csupán, mint az „önkormányzati hirdetőtábla”.

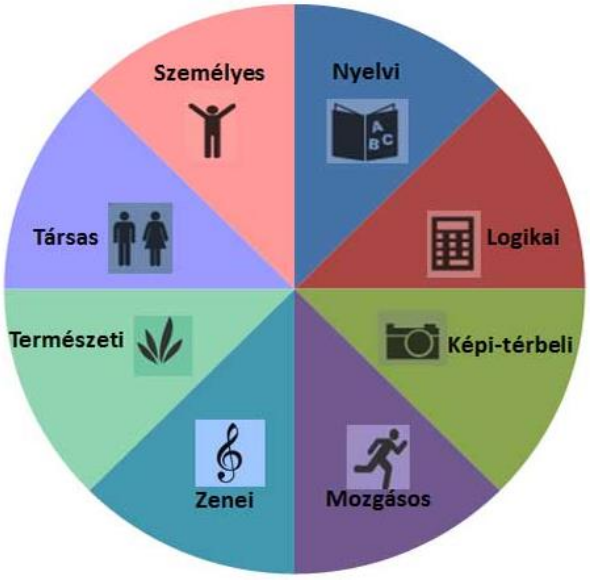

Többszörös intelligencia-elmélet, intelligencia 8 eleme[11]

A városlakók ösztönzésével (célzott megszólítással, érdi fórumok, fókuszcsoportok bevonásával, kedvezmények biztosításával, a városszeretet erősítésével) a város eléri, hogy fenntartható és valóban hasznos okosváros rendszerei fejlődjenek.

[11] https://impressmagazin.hu/az-intelligencia-10-tipusa/

A digitális kompetenciák fejlesztése az igazgatási, oktatási, vállalati, szociális közösségek mindennapi gyakorlatába beépül, mint az élethosszig tartó tanulás egyik aktuális szegmense a fiataloktól, az idősekig, a munkanélküliektől az ügyintézőkig stb.

A város a digitális tartalmak fejlesztése során hangsúlyt fektet a hatékony, érthető és vonzó ismeretátadásra. Érdi tudástárat, gyakorlati kézikönyvet hoz létre, amely az értékőrző és értékteremtő, városépítői jelenségeket, példákat, folyamatokat dokumentálja és hozzáférhetőséget teremtve katalizálja a változásokat. A virtuális és élő tudásmegosztás keretében a helyi kapcsolati tőke hatásosságát emeli, fokozza a civil és üzleti hálózatosságot, az együttműködési kereteket építi.

Együttműködési láncolatok, hálózatok építése (közterületfejlesztés-használat, lokális programok rendezvények és pályázatok, zöldítés, környezetfenntartás, sport és rekreációs tevékenységek, majálisok, versenyek).

C. 5. Esélyegyenlőség erősítése

A város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálata 2016-ban lett elvégezve. Szükséges az esélyegyenlőségi program újabb felülvizsgálata és az aktuális helyzet alapján a célok és intézkedések újragondolása.

A többnyire szegénységben és mélyszegénységben élő lakosság által lakott városrészek (lehatárolható területi egységek) ellátási színvonala és környezeti állapota – az elmúlt évek változásai, erőfeszítései ellenére is – még jócskán elmarad a város kedvezőbb fekvésű és magasabb státusú lakók által lakott városrészeitől. A leromlott állapotú lakásállomány és települési környezet feljavítása rendkívül összetett feladat. A hiányzó közművek kiépítése alapvető feltétele a fizikai környezet és lakásállomány megújításának, de mindez mit sem ér prevenciós (egészségügyi, drog, bűnözés) programok, továbbtanulást ösztönző támogatási rendszer, közösségfejlesztés nélkül.

Az egzisztenciális depriváltsággal sújtott társadalmi csoportoké mellett, az egyéb hátrányokkal, hátrányos megkülönböztetéssel küzdő csoportok esélyegyenlőségének folyamatos javítására is hangsúlyt kell fektetni a jövőben.

A mozgás és érzékszervi korlátokkal, vagy mentális problémákkal élő városlakók mindennapjainak könnyítését szolgálja az akadálymentes megközelítés lehetőségeinek további szélesítése, a közterületek, közúti átkelőhelyek hang- és vizuális jeleinek biztonságot erősítő alkalmazása (az érintettekkel konzultálva), vagy az ügyintézési protokoll finomítása a különleges igényekre való tekintettel.

A kisgyermekek és a nagyon idősek biztonsága az épületek falain kívül, vagyis bármely közterületen, fokozott figyelmet és gondosságot követel a városműködtetés szereplőitől.

Hátrányos megkülönböztetésben senki nem részesülhet származási (faji, kisebbségi), vallási alapon, vagy nemre és életkorra való tekintettel. Az önkormányzat elsősorban az általa fenntartott intézményekben szavatolja mindennemű hátrányos megkülönböztetés felszámolását, illetve szankcionálását. Ennek érdekében a szervezeti és működési szabályzatában, valamint az alkalmazottak munkaköri leírásában rögzíti az erre vonatkozó előírásokat.

C. 6. Szemléletformálási folyamatok felépítése

A jövőkép elérését, a célok megvalósítását befolyásolja a település életében résztvevők (egyének és közösségek, intézmények, üzleti vállalkozások, szolgáltatók stb.) attitűdje, mindennapi hozzáállása a város- és környezethasználathoz. Alapvetően meghatározó továbbá a városfejlődés folyamatában a résztvevők elköteleződése, a részvétel, az együttműködési kedv és hajlandóság. Mindezekre, illetve a 21. századot jellemző gyors változásokra és válságokra figyelemmel olyan szemléletformálási folyamatok felépítését tűzi ki célul az önkormányzat, amely térben és időben szólít meg célcsoportokat, von aktivitásba különböző közösségeket (pl.

különböző eseményekhez, rendszeres alkalmakhoz kapcsoltan). A városi szintű megszólítás mellett ezért a valós közösségeken belüli célzott megszólítást és bevonást is sikeresen alkalmazza (például sport szakosztályok, művészeti csoportok, egyesületek, nyugdíjas szervezetek, kiránduló klubok stb.), melynek eredményeként az információs zajban is eljuttathatók az üzenetek: együttélésről, egymásra történő odafigyelésről, környezetvédelemről, gazdálkodásról, programokról, eseményekről, akciókról stb.

A város ZöldÉrd programjai keretében partnerséget épít a környezetvédelmi szolgáltatást nyújtó vállalkozásokkal, a körforgásos gazdaság szereplőivel, a jelenleg is szemléletformálást végző civil szervezetekkel, oktatási intézményekkel, sport- és kulturális egyesületekkel. Partnereivel aktív szemléletformálási folyamatokat épít fel, melynek részeként a városi élménykínálatot is fejleszti: fórumok, fesztiválok, tevékeny akciók, illetve vezetett látogatások, séták szervezésével, *„így is lehet”* programokkal. A szemléletformálást a személyes tapasztalatokkal erősíti meg, a rutinokból való egyszeri, majd többszöri kimozdulással.

A helyi közösségek megerősödésével, az egyének és csoportok közötti interakciók sűrűsödésével az információáramlás javul, a kapcsolódási lehetőségek kibontakoznak. A nyitottság növekedésével, az egymás iránti bizalom is erősödik, amely a város alkalmazkodási képességét fokozza. A szemléletformálás színterei közül a Klímapark, a Papiföldek és Tárnoki út Berki park, illetve a Duna-parti közjóléti erdők kiemelkedne.

CSELEKVÉSI PROGRAM

BEVEZETÉS

Érd térségi szerepeinek betöltése és városias irányú fejlődése, működése megkívánja a koordinált és távlatokra is figyelő rugalmas településpolitikát, melynek fontos eszköze a Településfejlesztési Terv és annak Cselekvési Programja. E dokumentumok tartalmazzák a stratégiai munkarészben lefektetett célok eléréséhez szükséges rövid- és középtávú tematikus és integrált fejlesztési feladatokat, akcióterületek kijelölésével meghatározza Érd azon területegységeit, ahol többféle, de egymással szorosan összehangolt, szinergikus beavatkozások valósulnak meg.

A Településfejlesztési Terv Érd középtávú, Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájával (FVS) összhangban készül el, az abban szereplő projektek többségének feltüntetésével, a jövőbeli lehetőségek alapján egyes projektek időbeli átsorolásával. A Cselekvési Program reflektál a dinamikusan alakuló várospolitikai kihívásokra, de természetesen észszerű keretek között tartalmazza a fejlesztések pénzügyi tervét és azok ütemezésének vázolását. A finanszírozás és megvalósítás vonatkozásában fontos hangsúlyozni, hogy a tervezést olyan külső tényezők (inflációs nyomás, globális értékláncok átszerveződése, ukrán-orosz háborús konfliktus, energiaválság, támogatási források körüli bizonytalanság) befolyásolják, amelyek összességében megnehezítik a projektek, fejlesztési intézkedések pontosabb pénzügyi és időbeli tervezését.

A Településfejlesztési Terv a fejlesztési feladatokat az alábbi struktúrában értelmezi:

- fejlesztési akcióterületek lehatárolása és a beavatkozások meghatározása,

- komplex beavatkozások,

- hálózatos beavatkozások,

- nem beruházási jellegű tevékenységek,

- egyedi beavatkozások.

FEJLESZTÉSI AKCIÓTERÜLETI BEAVATKOZÁSOK

A **fejlesztési akcióterület** a település közigazgatási területén belül lehatárolt, a rövid-, közép- és hosszútávú **fejlesztési célok fókuszált megvalósítását** szolgáló területegység. Az akcióterületek (*1. ábra*) az adott területegységek környezeti, társadalmi és gazdasági jellemzőinek figyelembevételével kerültek kijelölésre, a **településfejlesztési akciók** a területen feltárt problémák és lehetőségek (*kitörési pontok)* alapján lettek meghatározva[12]. A fejlesztések volumenük és részben komplexitásuk révén érzékelhető változást idéznek elő az akcióterületen, hatásuk városrészekre vagy akár az egész városra kiterjedhet. A térben koncentrált és egymással összehangolt projektek olyan szinergikus hatást fejtenek ki, amelyek a tervezési időszakban akár új projektelemek generálását is elősegíthetik.

A Cselekvési Program összesen 7 fejlesztési akcióterületet jelöl ki, alábbi bontásban:

Sorsz.	Akcióterület megnevezése	Akcióterület lehatárolása	A lehatárolás indoklása
1.	Városmag akcióterület	Székesfehérvár-Budapest vasútvonal; Márta utca; Nóra utca; Szalajka utca; Balatoni út; Piroska utca; Éva utca; Karolina utca, Ercsi út; Tóni csapás; Tanácsos utca; Technikus utca; Tanácsos utca; Bíró utca; Fürj utca; Pintyőke utca; Fehérvári út; Varjú utca	Az akcióterület Érd városközponti magterületét foglalja magába. Az akcióterületen komplex beavatkozások szükségesek az élhető, szerethető nagyvárossá formálódás érdekében.

[12] Településfejlesztési akcióként az akcióterületeken megvalósítandó beavatkozást értjük.

Sorsz.	Akcióterület megnevezése	Akcióterület lehatárolása	A lehatárolás indoklása
2.	Ófalu akcióterület	Szántó utca; Arató utca; 24609 hrsz; 051/2 hrsz; 046/5 hrsz; 038 hrsz; 042 hrsz; 030 hrsz; 036 hrsz; 031 hrsz; 029/1 hrsz; 054/1 hrsz; Duna; 24604 hrsz; 25033 hrsz; 24599 hrsz; 24593 hrsz; 24576/1 hrsz; 24575/1 hrsz; Kerülő utca; Sugár út	Az ófalui akcióterület lehatárolása elsősorban fenntartható turisztikai fejlesztések végrehajtása érdekében javasolt, melyek az érdi lakosság rekreációját is szolgálják a térségi idegenforgalmi vonzerő növelése mellett.
3.	Érd északi városkapu – Parkváros központja akcióterület	Csigás utca; Szénégető utca; 3134 hrsz; 3127 hrsz; 3113 hrsz; 3104 hrsz; Szedő utca; 7800 hrsz; 7778 hrsz; Nyárfa utca; Szilfa utca; 7522 hrsz; 7523 hrsz; 7524 hrsz; 7525 hrsz; 7526 hrsz; Alsóerdősor utca; Daróci utca; Salgói utca; 6585 hrsz; Selmeci utca; Dévényi utca; 6298 hrsz; 6316 hrsz; 6359 hrsz; 6379 hrsz; 6416 hrsz; 6439 hrsz; 3314 hrsz; 3312 hrsz; Aknász utca; M7 autópálya; Gépész utca	Az M7 parkvárosi nagyforgalmú csomópontjához kapcsolódó akcióterület lehatárolása a formálódó alközpont jövőbeni fejlesztéseire tekintettel került meghatározásra.
4.	Érdliget alközpont akcióterület	Kamilla utca; Kutyavári utca; Koronafürt utca; Fürdő utca; 11806 hrsz; 11807 hrsz; 11809 hrsz; 11811/1 hrsz; 11813 hrsz; 11814 hrsz; 11815/1 hrsz; 11816/1 hrsz; 11817 hrsz; Kodály Zoltán utca; Liliom utca, Muskátli utca; Gyár utca; Székesfehérvár-Budapest vasútvonal; Túr utca; Tállya utca; Talabor utca; 20883 hrsz; 20909 hrsz; 20908 hrsz; 20907 hrsz; Duna utca; 21072 hrsz; 21071 hrsz; Sárvíz utca; Rákos utca; 19305 hrsz; 19289 hrsz; 19323/1 hrsz; 19327 hrsz; Szegfű utca; Rebarbara utca; Diósdi út; Kakukkfű utca	Az Érdligeti vasútállomás és a Balatoni út környezetében kijelölt akcióterület a kötött pályához kapcsolódó alközpont fejlesztése érdekében került meghatározásra.
5.	Térségi zöldinfrastruktúra-fejlesztési akcióterület	3720 hrsz; Írottkő utca; Visegrádi utca; 2415/3 hrsz; 2428 hrsz; 2442 hrsz; Aszfaltozó utca; Fényező utca; Vereckei utca; Tusnádi utca, Füzérvári utca, Ungvári utca; Hegyaljai út; Komáromi utca; Mátra utca; 5510 hrsz; Könyves Kálmán utca; 16636 hrsz; 16657/7 hrsz; 16657/5 hrsz; 16657/4 hrsz; 16657/2 hrsz; 16657/1 hrsz; 16664/11 hrsz; 16664/12 hrsz; 16664/15 hrsz; 16664/8 hrsz; 16664/5 hrsz; 16664/6 hrsz; Vöcsök utca; Hattyú utca; Érd közigazgatási határa	Az akcióterület kijelölése a tervezett térségi nagyrendszerhez kapcsolódó zöldinfrastruktúra fejlesztése érdekében került meghatározásra, figyelemmel a területi potenciálokra és az ökoszisztéma szolgáltatások bővítésére.
6.	A budapesti városrégió délnyugati kapuja akcióterület	7. sz. főút; 0191/51 hrsz; 0192/1 hrsz; 0191/45-34 hrsz; 0191/31 hrsz; 0191/30 hrsz; 0191/25 hrsz; 0191/24 hrsz; 0191/21 hrsz; 0191/20 hrsz; 0191/16 hrsz; 0191/99 hrsz; 0188 hrsz; 0186 hrsz; Budapest-Százhalombatta vasútvonal; 7. sz. főút; 7. sz főút-M6 autópálya csomópontja; 6. sz. főút; Érd közigazgatási határa; Százhalombatta-Budapest vasútvonal; 0170 hrsz; 0166 hrsz; 0160 hrsz; 0157/10 hrsz	Az akcióterület kijelölése a gazdaságfejlesztés és a térségi zöldinfrastruktúra fejlesztés célterületeit foglalja magába, településközi kapcsolódásokat teremtve.
7.	Levendulás akcióterület	0304/1 hrsz; Érd közigazgatási határa; 0314 hrsz; 0322 hrsz; 0323 hrsz; Ötvös utca; Földmunkás utca; Esztergályos utca; Favágó utca; Búvár utca; Festő utca; 961 hrsz; 954 hrsz; 938 hrsz; 0301-0280 hrsz; 0278 hrsz; 0304/5 hrsz; Érd közigazgatási határa	Az akcióterület magába foglalja a volt honvédelmi területeket, a meglévő és egykori levendula ültetvényeket. Az akcióterület kijelölésének célja a barnamezős terület rehabilitációja a kutatás-fejlesztés célterületeként és a természeti értékek védelme.

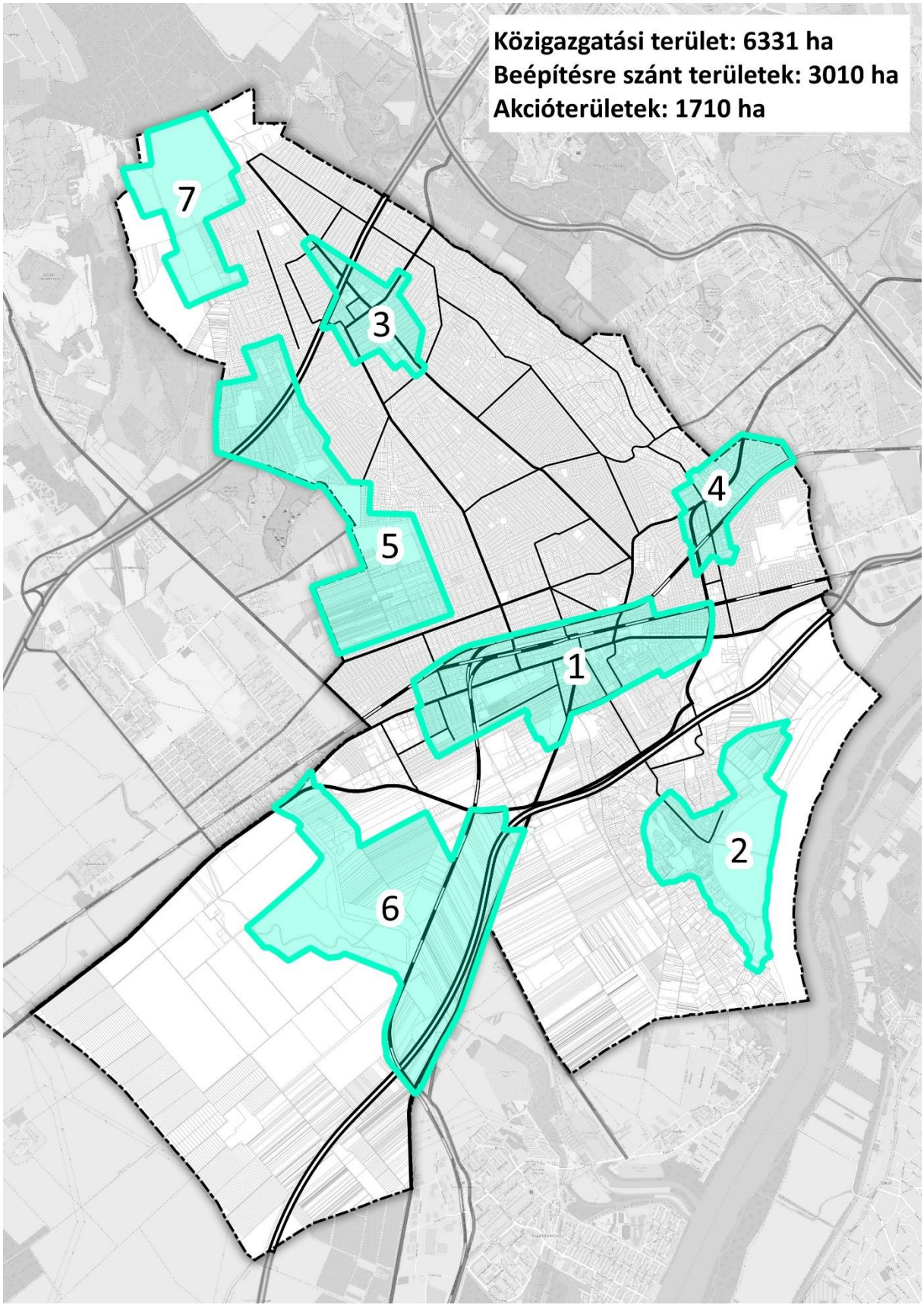

1. ábra: Kijelölt akcióterületek

KOMPLEX BEAVATKOZÁSOK

A komplex településfejlesztési projektek olyan többdimenziós kezdeményezések, amelyek átfogóan javítják a **város működését,** infrastruktúráját, szolgáltatásait, összességében a lakosság életminőségét. A projektek többségére jellemző, hogy az infrastrukturális beruházások mellett „soft" típusú (pl. szemléletformálás, ösztönző programok, kampányok) projektelemeket is tartalmaznak.

HÁLÓZATOS BEAVATKOZÁSOK

A hálózatos beavatkozások – az akcióterületi projektekhez hasonlóan – egymással összehangolt, térben kapcsolódó projektek. A hálózatos beavatkozásokra jellemző, hogy a városhasználatot kényelmesebbé téve összekötik a helyi lakosok érdekeit a várospolitikai törekvésekkel több, akár azonos jellegű projektelemből állnak, városrészekre, vagy a település egészére kiterjednek. A városi élet változatosságát erősítik, integrálják a helyi lakosság kezdeményezései. Jellemző, hogy a különböző projektelemek egy együttműködő rendszer részeit képezik. A hálózatos fejlesztési tevékenységek a következő intézkedési területeket ölelik fel:

- Közlekedésszervezés, -fejlesztés,

- Közszolgáltatások hálózatfejlesztése,

- Kék- és zöld infrastruktúra fejlesztése,

- Turizmusfejlesztés,

- Digitális infrastruktúra fejlesztése.

NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Egyre erőteljesebb hiány a közösségek megtartó ereje, az egyéni érdekek egyoldalú megjelenése korlátozza a felelős sokszempontú várospolitika érvényesülését. Amíg a városi szövet fizikai átalakítása közvetett módon hat a települési életre, addig az érdi lakosság életminőségének közvetlen javítását, a városi lét lehetőségeinek felfedezését, megélését elsősorban a „soft" típusú beavatkozások biztosítják. A nem beruházási jellegű tevékenységek a következő intézkedési területeket ölelik fel:

- Fenntartható városfejlesztés,

- Közösségépítés, -fejlesztés,

- Okos városfejlesztés, adatvezérelt városüzemeltetés,

- Oktatás-nevelés fejlesztés.

EGYEDI BEAVATKOZÁSOK

A város egyedi beavatkozásaihoz azon fejlesztések tartoznak, amelyek túlmutatnak a fejlesztési kategóriákon, azonban a stratégiai célok megvalósulásához nélkülözhetetlenek és jelentősen hozzájárulnak. Az egyedi beavatkozások a következő intézkedési területeket ölelik fel:

- ***Energiahatékonysági beruházások,***

- Önkormányzati épületek kialakítása, fejlesztése, bővítése,

- Vállalkozási környezet fejlesztése.

FINANSZÍROZÁS, ÜTEMEZÉS

A beavatkozások legfontosabb finanszírozási lábát a támogatási források adják. A rendelkezésre álló támogatási források legjelentősebb részét az Európai Unió költségvetéséből társfinanszírozott operatív programok (elsősorban: TOP Plusz, KEHOP Plusz és DIMOP Plusz) jelentik. Érd MJV számára kedvezően alakul a 2021-2027-

es időszak, mivel a fejlettségi mutatóiban a fővárostól elmaradó Pest vármegye levált Budapestről és önálló régióként jogosult uniós forrásokra.

Az egyéb európai uniós támogatási lehetőségek közül megemlíthető a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, a Városokkal a Városokért Program (EUCF), az Európai Unió környezetvédelmi és éghajlat-politikáját támogató programja (LIFE), a fenntartható városfejlesztést támogató Urban Innovative Actions (UIA) és URBACT kezdeményezés, valamint az EU kutatási és innovációs keretprogramja, a HorizonEU. Külön kiemelendők a projektfejlesztési támogatási eszközök, amelyek célja a tervezés és a valós beruházások közti szakadék áthidalása; megvalósíthatósági tanulmányok, pénzügyi-üzleti tervezés, valamint beszerzési eljárások lebonyolításának segítségével, közreműködésével. Ide sorolandó az Európai Energiahatékonysági Alap (EEEF), az Európai Helyi Energetikai Támogatás (ELENA), valamint az európai régiók beruházásait támogató közös program (JASPERS).

Az ágazati fejlesztéseket lehetővé tevő hazai források nyomon követése és igénybevétele kiemelt fontosságú a város szempontjából. A közvetlen kormányzati források mellett várhatóan elérhetők lesznek más hazai források is (pl. Nemzeti Együttműködési Alap, Nemzeti Kulturális Alap, Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap, Kisfaludy Turisztikai Fejlesztési Program stb.).

A támogatási források kiemelten fontosak a város fejlesztési elképzeléseinek megvalósításához, mivel az önkormányzat saját bevételei többnyire csak ezen források igénybevételéhez szükséges önerő biztosítására elégségesek. A jövőbeni fejlesztéseket negatívan befolyásolhatja a jogszabályi környezet turbulens változása, a gazdasági recessziós kilátások, valamint a dedikált hazai és uniós források körüli bizonytalanság, emiatt szükséges lehet a projektek ütemezésének, finanszírozási lehetőségeinek felülvizsgálata a jövőben.

A fejlesztésekbe involválódó lehetséges partnerek, aktorok meghatározását, valamint csoportosítását a 2. ábra mutatja be. Fontos kiemelni, hogy az akcióterületeken végbemenő fejlesztések esetében az önkormányzat ösztönző, katalizáló, befolyásoló pozícióban van. A helyi gazdasági és civil szervezetek relatíve alacsony tőkebevonó képessége miatt elsősorban az üzemeltetésben vállalhatnak jelentősebb szerepet.

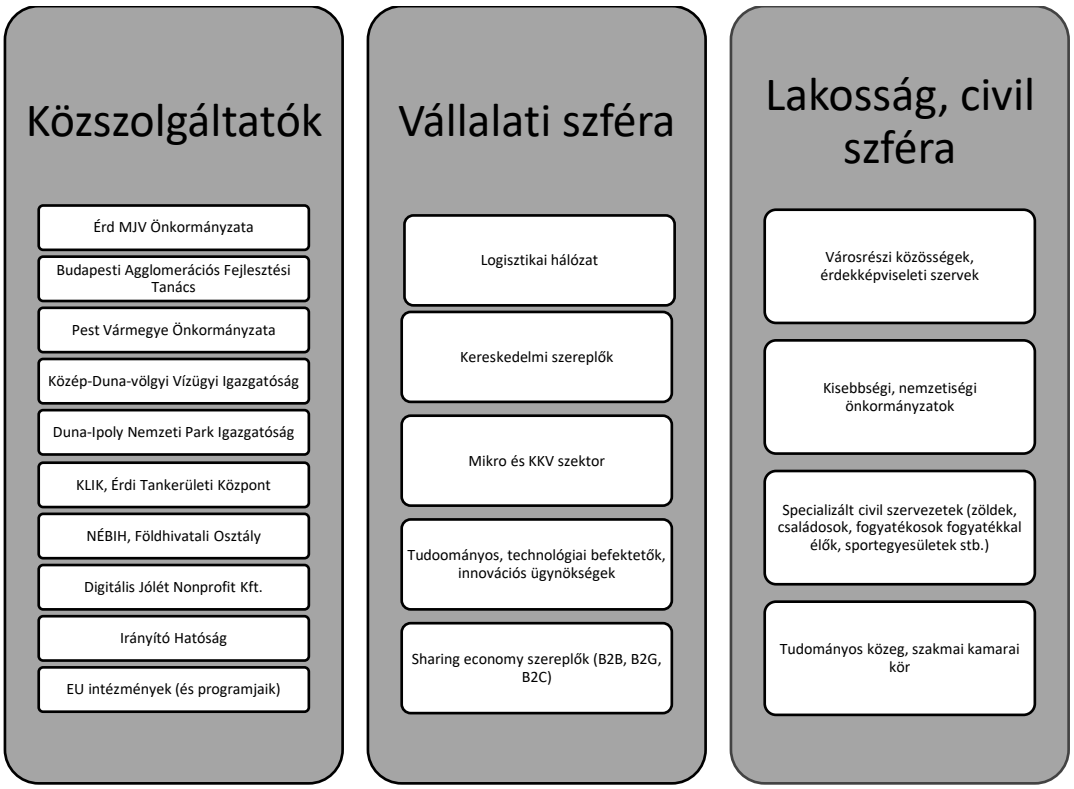

2. ábra: A városfejlesztésben részt vevő lehetséges aktorok meghatározása és csoportosítása. Saját szerkesztés

A fejlesztési célok megvalósításához szükséges az egyes beavatkozások ütemezésének megtervezése. Mivel a településfejlesztési terv a korábbi településfejlesztési koncepciót és az integrált településfejlesztési stratégiát is felváltotta, ezért a tervdokumentum az egyes projektek rövid- (1-3 év), közép- (4-7 év), valamint hosszútávú (8-15 év) lebonyolítását is tartalmazza.

Projekt neve Akcióterületek	Rövidtáv (1-3 év)	Középtáv (4-7)	Hosszú táv (8-15 év)
1. akcióterület - Városközpont			
Magyar Földrajzi Múzeum felújítása		■	
Irodaházak fejlesztése		■	■
Önkormányzati bérlakások, szolgálati lakások fejlesztése	■	■	■
Múzeum sétány fejlesztése - Felső u. 9. önkormányzati épület közösségi célú funkcióváltása	■	■	
Szepes Gyula Művelődési Központ, Városháza és Polgárok Háza korszerűsítése és felújítása		■	
Kék- és zöldinfrastruktúra fejlesztése a városközponti magterület útjai mentén, térszerű közterületein és parkjaiban, közkertjeiben	■	■	
A távhőrendszer fejlesztése		■	■
Budai úti főút forgalomcsillapítása, 4-ről 2 sávra szűkítés, zöldfelületfejlesztéssel	■	■	
Tolmács utca meghosszabbítása	■		
Kerékpárforgalmi infrastruktúra fejlesztése, B+R fejlesztése az állomások térségében	■	■	
P+R, B+R fejlesztés a Csalogány utcában	■	■	
Mesterterv és pilot projekt elkészítése két vasút közötti terület fejlesztésére	■	■	
2. akcióterület - Ófalu			
Ófalui Szapáry- vagy Sina-kastélyrom bemutatása (Gazdatiszti ház)		■	
Ófalu aktív és kulturális turizmusának komplex fejlesztése	■	■	■
Ófalu központ fejlesztés előkészítő tevékenység (szabályozás, ingatlanszerzés)	■		■
Hamzsabég tér és Minaret térség fejlesztése	■		■
Magaspart rehabilitációja	■	■	
3. akcióterület - Érd északi városkapu, Parkváros központja			
Teleki Sámuel Oktatási centrum rekonstrukciója	■		
Kerékpárforgalmi infrastruktúra fejlesztés, B+R parkolók a távolsági buszmegállók környezetében	■		
Zajvédelmi beavatkozások az autópálya mentén	■	■	■
Kisvárosi és vegyes területek besűrítése, kereskedelem- és szolgáltatásfejlesztés	■	■	■
4. akcióterület - Érdliget alközpont			
Új Közösségi ház építése	■	■	
Kerékpárforgalmi infrastruktúra fejlesztése Érdliget területén	■		
Egyes tömbök kisvárosias karakterű besűrítése		■	■
5. akcióterület - Térségi zöldinfrastruktúra fejlesztési terület, Fundoklia-völgy – Tárnoki út			
Fundoklia-völgy természetvédelmi célú fejlesztésének folytatása, kiszolgáló, közparki és intézményi funkciók fejlesztése (a csatlakozó parki zónában: parkolók, komfortpont, kutyás park, esőbeálló stb.)	■	■	■
Berki par, Záportározó és új városi közpark építése	■	■	■
Erdősítési projektek	■	■	■
Bagoly utca környezetének integrációja a városi szövetbe, meghosszabbításával a Tárnoki útig	■		
Szilvafás területén komplex rekreációs zóna kialakítása		■	
6. akcióterület – A budapesti városrégió délnyugati kapuja			

Projekt neve Akcióterületek	Rövidtáv (1-3 év)	Középtáv (4-7)	Hosszú táv (8-15 év)
Ökológiai folyosó komplex fejlesztése			
Záportározók építése, vízvisszatartás			
Vitorla Ipari Park kialakítása			
A Mélyút folytatásában közút kiépítése az M6 Százhalombatta-észak csomópontig			
7. akcióterület - Levendulás akcióterület (barnamező)			
Regionális innovációs központ létrehozása			
Napközis tábor rekreációs fejlesztése			
Intézményfejlesztések folytatása a Búvár, Favágó és Burkoló utcákban			
Levendulás rehabilitációja			
Sóskúti-tárnoki autópálya csomóponti kapcsolat kiépítése			

Projekt neve	Rövidtáv (1-3 év)	Középtáv (4-7)	Hosszú táv (8-15 év)
1. Komplex beavatkozások			
Darukezelő utcai klímabarát park kialakítása			
Hulladékgazdálkodási fejlesztések megvalósítása (illegális hulladéklerakás felszámolása, szennyvíziszap felhasználása, komposztálás, újrahasznosítás és újrahasználat kultúrájának építése, szemléletformálás stb.)			
Csapadékvíz gazdálkodási rendszerek fejlesztése, közterületeken és telken belüli vízvisszatartás ösztönzése, források, tavak védelme			
Kerülőút és térsége komplex fejlesztési projekt			
E-mobilitás ösztönzése			
Közösségi-kulturális intézmények, rendezvények fejlesztése			
Sportolás, rekreáció infrastruktúrájának fejlesztése			
2. Hálózatos beavatkozások			
2.1. Közlekedésszervezés, -fejlesztés			
Forgalomcsillapított közterületek kialakítása			
Gyalogos és kerékpárforgalmi infrastruktúra fejlesztése, forgalomcsillapítás megosztott rendszerek			
Kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése és biztonságos B+R pontok kiépítése			
Parkolási rendszer fejlesztése			
Hiányzó közlekedéshálózati elemek megvalósítása, meglévő kapcsolatok fejlesztése			
2.2. (Köz)szolgáltatások hálózatfejlesztése			
Szennyvízcsatorna-hálózat bővítése			
Biztonságos ivóvízellátás biztosítása			
Településképi szempontból kiemelt területeken elektromos hálózat légvezetékeinek cseréje földkábelre			
Térfigyelő kamerarendszer továbbfejlesztése			
2.3. Kék- és zöld infrastruktúra fejlesztése			

Projekt neve	Rövidtáv (1-3 év)	Középtáv (4-7)	Hosszú táv (8-15 év)
Kisléptékű zöldfelületi fejlesztések a városrészekben			
Kisvízfolyások rehabilitációja (Riminyák, Bara, Tepecs, Sulák-patakok)			
Meglévő települési zöldfelületek és ökológiai hálózatok klímaváltozáshoz való alkalmazkodásának elősegítése			
Temetőfejlesztés, rekreációs és kegyeleti célú erdőterületek, kegyeleti parkok fejlesztése			
Zöld- és kékinfrastruktúra, szolgáltatás fejlesztése a Fundoklia-téren			
2.4. Turizmusfejlesztés			
Aktív- és ökoturisztikai hálózatok, tanösvények, turistautak fejlesztése			
2.5. Digitális infrastruktúra fejlesztés			
Szélessávú infrastruktúra és Digitális Jólét Gerinchálózat fejlesztése			
Mérőállomás-rendszer telepítése a városban			
Digitális forgalomszámláló berendezések kihelyezése			
Érd forgalmas közterületeinek, közösségi tereinek wifivel való lefedése;			
3. Nem beruházási jellegű tevékenységek			
3.1. Fenntartható városfejlesztés			
Rendeletek, szabályzók felülvizsgálata			
Monitoring – ellenőrzés, felszólítás, eljárás			
Önkormányzati szabályozási eszközök alkalmazása a megfelelő környezetállapot eléréséért, fenntartásáért (zöldfelületi borítottság, termőtalaj, felszíni és felszín alatti vizek, zaj- és rezgés, levegőminőség)			
Érdi Zöld Pont kialakítása			
Zöld Infrastruktúra Fejlesztési és Fenntartási Akcióterv (ZIFFA) elkészítése			
Fakataszter készítése, természetvédelmi kezelési és zöldfelület fenntartási tervek kidolgozása			
Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT) elkészítése			
Fenntartható Energia- és Klímaakcióterv (SECAP) elkészítése			
Fenntartható Mobilitási Terv (SUMP) készítése			
Klímaváltozáshoz alkalmazkodó városi zöldfelületek, mező- és erdőgazdaság kialakítása			
Erdősítés feladatainak meghatározása, ösztönzése			
Klímakommunikációs stratégia kidolgozása			
Klímabarát Települések Szövetségéhez történő csatlakozás			
Fenntartható turizmusfejlesztési stratégia elkészítése			
Önkormányzati ingatlangazdálkodás, Ingatlanfejlesztési koncepció kidolgozása			
Városmarketing koncepció kidolgozása			
Turisztikai arculattervezés és brandépítés, marketingtevékenység, termékfejlesztés			
Ösztönzők kidolgozása a klímavédelmi projektek támogatására			
Lakossági mitigációs és adaptációs kampányok			
Klímaváltozáshoz alkalmazkodó városi zöldfelületek, mező- és erdőgazdaság kialakítása			
Környezetkímélő mezőgazdasági termelési módszerek széleskörű terjesztése, hagyományos gazdálkodási módok ösztönzése			
3.2. Okos városfejlesztés, adatvezérelt városüzemeltetés			
Okos város stratégia kidolgozása			

Projekt neve	Rövidtáv (1-3 év)	Középtáv (4-7)	Hosszú táv (8-15 év)
Online platform létrehozása			
Intelligens energiamenedzsment- rendszer kiépítése			
ZöldÉRD adatbázis létrehozása			
Integrált geoinformatikai rendszer (GIS) létrehozása			
A vállalkozások digitalizációjának növelése			
A humán közszolgáltatások digitális átállásának támogatása			
3.3. Közösségépítés, -fejlesztés			
Részvételi költségvetés bevezetése			
Partnerségi együttműködések a vállalkozásokkal			
Közösségi tervezés, alulról jövő kezdeményezések támogatása			
Helyi kulturális közösségfejlesztés			
Társadalmi felzárkóztató, fenntartható, komplex humán fejlesztéseket szolgáló programok megvalósítása			
Hátrányos helyzetű személyek munkaerő piaci integrációja			
Közösségépítés a civil szervezetek bevonásával			
Helyi élelmiszer kosárközösségek támogatása			
Rendezvények, tematikus programok szervezése			
Egészségmegőrzés, prevenció			
3.4. Oktatás-nevelés fejlesztése			
Digitális kompetenciák oktatása, képzések			
Digitális oktatás fejlesztése			
Iskolabusz és Pedibusz Program kidolgozása és megvalósítása			
Klímavédelmi konferenciák, disputák rendezése			
Oktatási intézményekkel, kutatóközpontokkal való együttműködések kialakítása a K+F+I terén			
4. Egyedi beavatkozások			
4.1. Energiahatékonysági beruházások			
Energiaközösségek létrehozása			
Napelemparkok létesítése (fotovoltaikus/agrofotovoltaikus)			
Önkormányzati intézmények épületenergetikai felújítása, korszerűsítése			
Önkormányzati Napelem Program			
4.2. Önkormányzati épületek kialakítása, fejlesztése, bővítése			
Egészségházak kialakítása, fejlesztése, háziorvosi és a járóbeteg szakellátás korszerűsítése, régi tüdőgondozó épületének felújítása			
Bölcsődék fejlesztése, bővítése			
Óvodák fejlesztése, bővítése			
Általános iskolák fejlesztése, bővítése			
4.3. Vállalkozási környezet fejlesztése			
Gazdaságfejlesztési terület előkészítése (NIPÜF)			
Vállalkozói környezet fejlesztése			
Alulhasznosított ingatlanok hasznosítása			
Elvira major védelme, fejlesztése, támogatása			

RÉSZLETES CSELEKVÉSI PROGRAM

1. VÁROSMAG AKCIÓTERÜLET

Érd az ország első 20 nagyvárosa között van népességét és területét tekintve. A hirtelen nőtt város városiassága jelentősen elmarad a hazai nagyvárosoktól. A 320 hektárnyi akcióterületen koncentrálódnak a város legfontosabb intézményei, rendkívüli adottságként a központ kiemelkedően jó elérhetőségű két vasúti fővonal és buszterminál kiváló regionális kapcsolódásokat biztosít.

A hatályos szabályozás is segíti a terület városias átalakítását, azonban a városfejlesztési ciklus trendfordulói halaszthatatlanul sürgetik a következetes, **progresszív, városodást támogató,** provokáló beavatkozásokat, szabályozást és koordinációt. Az első számú, legnagyobb jelentőséggel bíró akcióterület (*3. ábra*) funkcionális sokszínűségét és beépítési sűrűségét, **városias építészeti arculatát, átjárhatóságát, közterületeinek karakterét és forgalmi túlterheltségét komplex beavatkozásokkal kell egy magas minőségi szinten, új egyensúlyi állapotba hozni**. A SzeretÉrd és az identitáserősítő beavatkozáscsoport magába foglalja a zóna markáns besűrítését, átlag négyszintes, friss és modern építészeti arculatú átépülését, a **Budai és Velencei utak forgalomcsillapított sugárútként való korszerűsítését**, az utca nagyvárosi építészeti jellegének és térfalainak teljes kiépülését, zöldfelületeinek intenzív létesítését.

A két vasútvonal közötti alacsonyabb intenzitású tömbök progresszív átalakulása érdekében a további családi és kis lakásszámú társasházak építését ki kell zárni, a tömbök szintjén diverz eszközökkel kell elősegíteni a három-hatszintes, autómentes, 15 perces városrész átformálását. Cél a városias lakó, iroda, apartman, szolgáltató, szórakoztató negyed felé fejlődés generálása. (Eszközök: változtatási tilalom, övezeti átsorolás, HÉSZ előírások jelentősen magasabb beépítési paraméterekkel, partnerség a fejlesztőkkel, ingatlantulajdonosokkal).

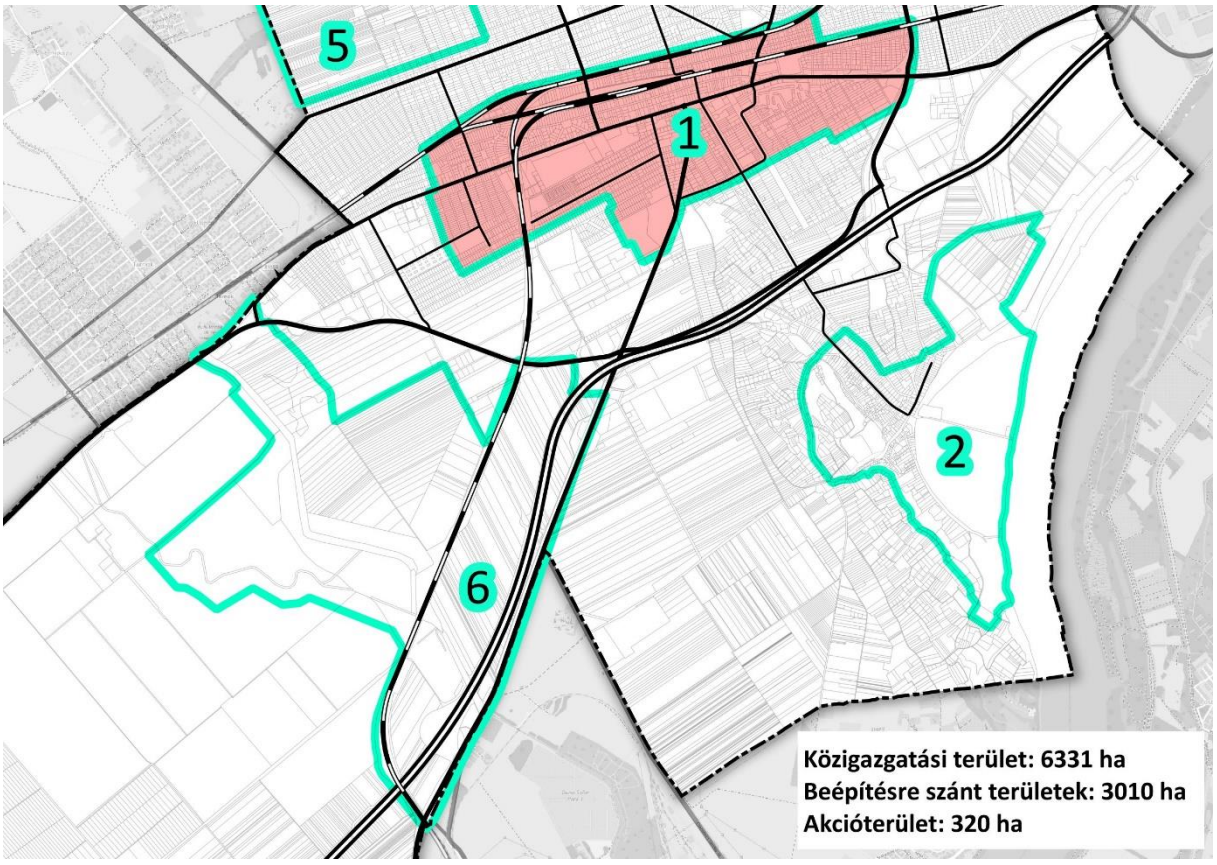

3. ábra: Kijelölt akcióterületek, kiemelve a városmag akcióterület

A1.1. Magyar Földrajzi Múzeum felújítása	
Cél, rövid tartalom	A védett önkormányzati tulajdonú épület energetikai korszerűsítése. Az energiahatékonyságot javító beavatkozások révén jelentős költségmegtakarítás és ÜHG-csökkenés érhető el.
Célrendszer illeszkedés	
A.6. Az energiahatékonyság javítása, a megújuló energiaforrások használata	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városi Főmérnökség	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: nincsen	
Megvalósítás időszaka: (2023) 2025-2029	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, támogatási források mértékének csökkenése	
Monitoring, céladatok, indikátorok: tervezett energiamegtakarítás mértéke (MWh/év)	

A1.2. Irodaházak fejlesztése	
Cél, rövid tartalom	A nagy befogadóképességű irodaházak fejlesztésére alkalmas ingatlanok piacán Érd megjelenhet a fővárosi külső kerületek versenytársaként. Az ingatlanfejlesztési koncepcióval összhangban rugalmas, transzformációra alkalmas fejlesztési lehetőségek vizsgálata.
Célrendszer illeszkedés	
A.1. Fenntartható területhasználat és városi struktúrák kialakítása B.2. Hatékony városmarketing és befektetésösztönzés; B.3. Az együttműködések, helyi hálózatok kialakítása; B.4. Gazdasági-üzleti infrastruktúra fejlesztése	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városi Főmérnökség	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: ingatlanfejlesztő	
Megvalósítás időszaka: 2025-től	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, magánforrás	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, befektetési hajlandóság csökkenése, fejlesztéseket követően elmaradó használatbavétel	
Monitoring, céladatok, indikátorok: új irodaépületek száma (db), ingatlanok hasznos alapterülete (m2)	

A1.3. Önkormányzati bérlakások, szolgálati lakások fejlesztése	
Cél, rövid tartalom	A hiányszakmákban dolgozók részére a piaci viszonyoknál kedvezőbb önkormányzati bérlakásprogram kialakítása („szolgálati lakások”) az ehhez szükséges bérlakásállomány megfelelő mennyiségű és minőségű megteremtésével. Szolgálati lakások kialakítása, bérleti konstrukció kidolgozása.
Célrendszer illeszkedés	
C.2. Lakáskínálat diverzifikált bővítése	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városi Főmérnökség	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: nincsen	
Megvalósítás időszaka: 2023-tól folyamatosan	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz	
Várható hatások	

Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, források csökkenése
Monitoring, céladatok, indikátorok: önkormányzati bérlakások száma (db)

A1.4. Múzeum sétány fejlesztése - Felső u. 9. önkormányzati épület közösségi célú funkcióváltása	
Cél, rövid tartalom	A városi kulturális és gazdasági élet infrastrukturális igényeinek kielégítése érdekében alacsony üzemeltetési költségű közösségi tér biztosítása. A város szívében, gyakorlatilag a Főtéren álló, egykor városüzemeltetési feladatokat ellátó területen olyan közösségi, kulturális funkcióknak kell helyet adni, melyek jelenleg a magas üzemeltetési költségű és/vagy profitorientált városi infrastruktúrában nem leli a helyét. A terület adhat otthont a társadalmasító, közösségépítő és szolgálati irodáknak is (pl. Zöld Pont, Turisztikai Desztináció Menedzsment, diákklub)
Célrendszer illeszkedés	
A.1. Fenntartható területhasználat és városi struktúrák kialakítása; A.2. Városi komfort és városi miliő javítása; C.3. Aktív közösségi élet feltételeinek alakítása	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városi Főmérnökség	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: nincsen	
Megvalósítás időszaka: (2023) 2025-2030	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, források csökkenése, társadalmi érdekütközések	
Monitoring, céladatok, indikátorok: kulturális szolgáltatások száma (db)	

A1.5. Szepes Gyula Művelődési Központ, Városháza és Polgárok Háza korszerűsítése és felújítása	
Cél, rövid tartalom	A városi kulturális élet infrastrukturális igényeinek korszerű kielégítése érdekében a szolgáltatási szint emelése és alacsony üzemeltetési költségű helyszín biztosítása. Az érdi művelődési ház megőrzendő építészeti értéket képvisel, ugyanakkor műszaki színvonala sokévtizedes lemaradásban van a mai igényekhez képest is. Az épület újrahasznosításhoz a nyitott funkcionális elrendezéshez Fejlesztéséhez koncepciótervet kell készíteni, a különféle rendezvények igényeit figyelembe vevő technikai hátteret meg kell teremteni, e mellett az épület energiaigényét minimalizálni szükséges.
Célrendszer illeszkedés	
A.2. Városi komfort és városi miliő javítása; A.6. Az energiahatékonyság javítása, a megújuló energiaforrások használata; C.3. Aktív közösségi élet feltételeinek alakítása	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városi Főmérnökség	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: nincsen	
Megvalósítás időszaka: (2023) 2025-2030	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, források csökkenése	
Monitoring, céladatok, indikátorok: tervezett energiamegtakarítás mértéke (MWh/év), látogatószám (fő/év)	

A1.6. Kék- és zöldinfrastruktúra fejlesztése a városközponti magterület útjai mentén, térszerű közterületein és parkjaiban, közkertjeiben	
Cél, rövid tartalom	A belvárosi területeken a zöldinfrastruktúra fejlesztése keretében parkosítás, elöregedett fák, cserjék cseréje, pázsitok újratelepítése, rendszeres locsolás/öntözőrendszer és nyírás, intenzív és extenzív virágos felületek kialakítása, vízvisszatartás
Célrendszer illeszkedés	
A.2. Városi komfort és városi miliő javítása, A.4. Zöldinfrastruktúra fejlesztés és vízgazdálkodás	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városgazda, Környezetvédelmi Osztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: nincsen	
Megvalósítás időszaka: 2023-2027	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz, KEHOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, klímaváltozás miatti zöldfelületgazdálkodási nehézségek, források csökkenése	
Monitoring, céladatok, indikátorok: városi zöldfelületek aránya (%)	

A1.7. A távhőrendszer fejlesztése	
Cél, rövid tartalom	Az intézményi és lakossági fűtési igény minél nagyobb százalékának távhő rendszeren keresztül történő kielégítése csökkentheti az ÜHG kibocsátást és hozzájárul a városon belüli légszennyezés mértékének csökkentéséhez is. A város geotermikus adottságai lehetővé tehetik a geotermikus energia a bekapcsolását a rendszerbe. A távhőrendszer fejlesztése a tervezett nagyvárosias lakóterületekre tekintettel szükséges.
Célrendszer illeszkedés	
A.6. Az energiahatékonyság javítása, a megújuló energiaforrások használata	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városi Főmérnökség, Környezetvédelmi Osztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: távhőszolgáltató	
Megvalósítás időszaka: (2023) 2025-től folyamatosan	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, KEHOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése	
Monitoring, céladatok, indikátorok: megújuló energia részaránya (%)	

A1.8. Budai úti főút forgalomcsillapítása, 4-ről 2 sávra szűkítés, zöldfelületfejlesztéssel	
Cél, rövid tartalom	A főút tervszerű forgalomcsillapítása, a közúti és gyalogos/zöldfelületi arányok átalakításával, csomópontrendezéssel, parkolóhelyek rendezésével és zöldfelületi fejlesztésekkel (fák, cserjék, zöldsávok telepítése)
Célrendszer illeszkedés	
A.2. Városi komfort és városi miliő javítása; A.3. Fenntartható mobilitás; A.4. Zöldinfrastruktúra fejlesztés és vízgazdálkodás	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városi Főmérnökség	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: nincsen	
Megvalósítás időszaka: 2023-2030	
Finanszírozás	

Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz
Várható hatások
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, források csökkenése
Monitoring, céladatok, indikátorok: felújított útszakaszok hossza (km/év), telepített fák, cserjék száma (db/év)

A1.9. Tolmács utca meghosszabbítása	
Cél, rövid tartalom	Tolmács utca északi kikötése a Velencei útra, az észak-déli irányú gyűjtőút kiépítésének befejezése
Célrendszer illeszkedés	
A.2. Városi komfort és városi miliő javítása; A.3. Fenntartható mobilitás	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városi Főmérnökség	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: Magyar Közút Zrt.	
Megvalósítás időszaka: 2023-2025	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, források csökkenése	
Monitoring, céladatok, indikátorok: felújított útszakaszok hossza (km/év)	

A1.10. Kerékpárforgalmi infrastruktúra fejlesztése, B+R fejlesztése az állomások térségében	
Cél, rövid tartalom	A város belterületét érintő átmenő forgalom csillapításának egyik lehetséges módja a kerékpáros közlekedés támogatása, amelyhez elengedhetetlen a megfelelő minőségű kerékpárforgalmi infrastruktúra kiépítése, kiemelt jelentőséggel a vasútállomások, kiemelt megállóhelyek közelében a közlekedési módváltás elősegítése érdekében. Vizsgálandó a megosztott eszközök telepítésének lehetősége
Célrendszer illeszkedés	
A.3. Fenntartható mobilitás	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városfejlesztési Főosztály, Környezetvédelmi Osztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: MÁV-START Zrt., Építési és Közlekedési Minisztérium	
Megvalósítás időszaka: 2023-2030	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz, IKOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, közlekedési módváltási hajlandóság csökkenése, források csökkenése	
Monitoring, céladatok, indikátorok: kerékpárforgalmi hálózati elemek hosszának változása (km/év)	

A1.11. P+R, B+R fejlesztés a Csalogány utcában	
Cél, rövid tartalom	P+R, B+R parkolók kialakítása a Csalogány utcában, a városi forgalom csökkentése érdekében, a közlekedési módváltás elősegítése érdekében.
Célrendszer illeszkedés	
A.3. Fenntartható mobilitás	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városfejlesztési Főosztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: MÁV-START Zrt., Építési és Közlekedési Minisztérium	

Megvalósítás időszaka: 2023-2030
Finanszírozás
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz, IKOP Plusz
Várható hatások
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, közlekedési módváltási hajlandóság lassúsága, források csökkenése
Monitoring, céladatok, indikátorok: P+R parkolók kapacitásának növekedése (férőhely/év)

A1.12. Mesterterv és pilot projekt előkészítése két vasút közötti terület fejlesztésére	
Cél, rövid tartalom	A két országos törzshálózati vasútvonal közti területsáv a településszövetben sajátos adottságokkal és korlátokkal rendelkezik a városközpont magterületén. Jelenlegi beépítését, struktúráját laza szövetű nagyvárosias lakóterületi irányba szükséges transzformálni, melyre részletes tervek (mesterterv) kidolgozása javasolt, pilot projekt indításával, amely a fejlesztés relevanciáját hivatott megerősíteni, a tovább gördülő fejlesztéseknek mintaként szolgálni.
Célrendszer illeszkedés	
A.1. Fenntartható területhasználat és városias sűrűségű struktúrák kialakítása	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Főépítészi Főosztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: Földhivatali Osztály, MÁV-START Zrt.,	
Megvalósítás időszaka: 2023-2030	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, magánforrás	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: válság kitolódás, forráshiány,	
Monitoring, céladatok, indikátorok: közösségi közlekedési kapcsolatokkal rendelkező új lakóegységek száma (db)	

2. ÓFALU AKCIÓTERÜLET

Ófalu kijelölt akcióterülete a településrész központi magját, a Kálvária-hegy és a magaspart térségét (Molnár utca) foglalja magába (*4. ábra*). Az akcióterület részei a tervezett rekreációs célú erdőterület a Bara-dűlő területén és védelmi célú erdők a Beliczay-szigeten. Az akcióterületen elsősorban fenntartható turisztikai fejlesztések tervezettek, melyek az érdi lakosság rekreációját is szolgálják a térségi idegenforgalmi vonzerő növelése mellett. Az értékvédelmi beruházások mellett a köztéri sokszínűség fejlesztése is szükséges, melyekhez szorosan kapcsolódnak a tervezett infrastruktúra fejlesztések (közúti közlekedési, kerékpárforgalmi, kék- és zöldinfrastruktúra).

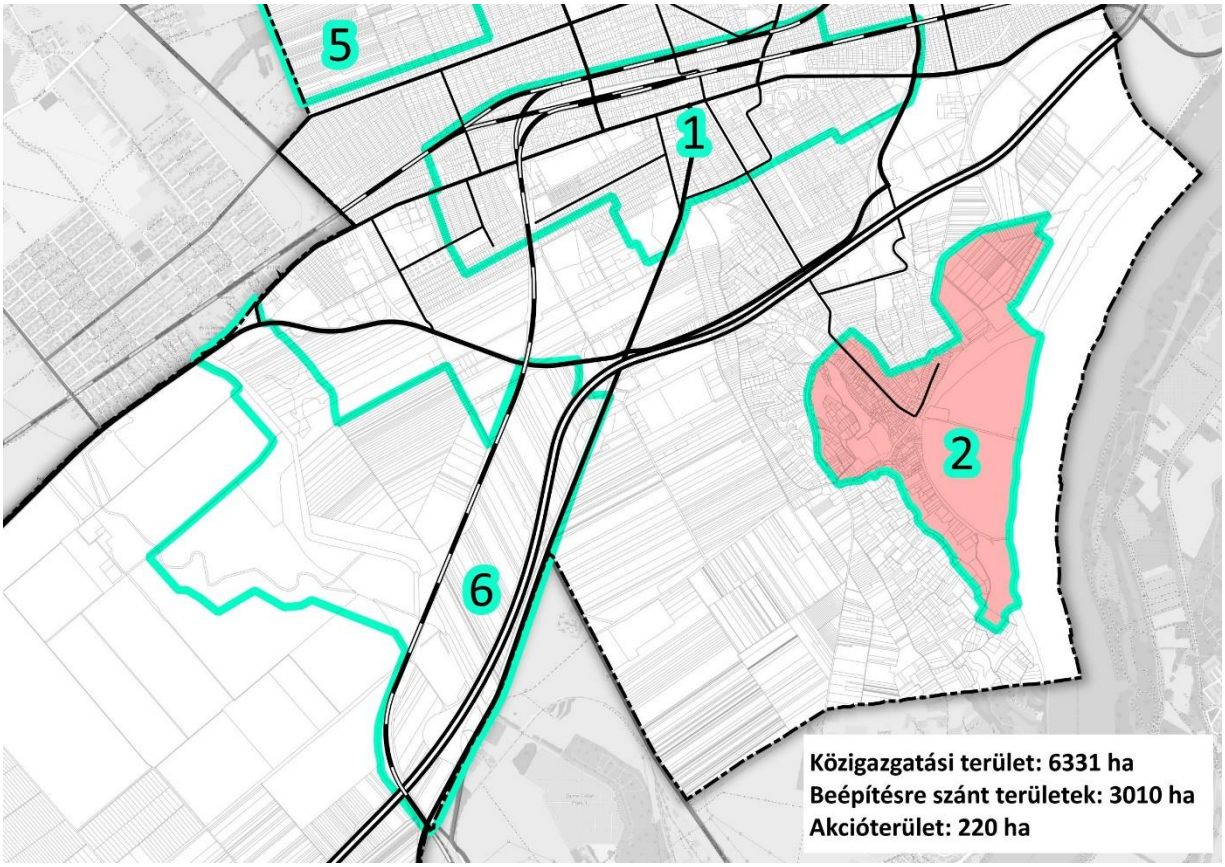

4. ábra: Kijelölt akcióterületek, kiemelve Ófalu akcióterület

A2.1. Ófalui Szapáry- vagy Sina-kastélyrom bemutatása (Gazdatiszti ház)	
Cél, rövid tartalom	Ófalu településszövetében a kastélyrom ma is jelentős szerepet tölt be, bemutatása örökségvédelmi, turisztikai, helytörténeti szempontból jelentős. Az egykori kastély gazdatiszti házának és pincerendszerének felújításával az I. ütem komplex örökségvédelmi beavatkozás.
Célrendszer illeszkedés	
A.2. Városi komfort és városi miliő javítása; B.5. Rekreációs szolgáltatások fejlesztése	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Főépítészi Főosztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: nincsen	
Megvalósítás időszaka: 2025-2030	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, források csökkenése	

Monitoring, céladatok, indikátorok: látogatószám (fő/év)	
A2.2. Ófalu aktív és kulturális turizmusának komplex fejlesztése	
Cél, rövid tartalom	Ófalu adottságai kiválóak a különböző aktív turisztikai lehetőségek komplex fejlesztésére: szabadtéri és vízi sportok, tematikus utak, turistautak, tanösvények, csónakház, sporthajó kikötő, kerékpárutak; Ófalu örökségi és természeti értékei együttesen adják meg az aktív és kulturális turizmus fejlesztésének lehetőségeit, tereit: Kálvária- és Kakukk-hegy, minaret, pincesor, Beliczay-sziget és Bara-dűlő tervezett erdőterületei, történeti településszerkezet.
Célrendszer illeszkedés	
A.1. Fenntartható területhasználat és városi struktúrák kialakítása, A.2. Városi komfort és városi miliő javítása; B.5. Rekreációs szolgáltatások fejlesztése	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városi Főmérnökség	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ (AÖFK), Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság	
Megvalósítás időszaka: 2023-tól folyamatosan	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, hazai forrás, TOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, források csökkenése	
Monitoring, céladatok, indikátorok: turisztikai attrakciók száma (db), látogatók száma (fő/év)	

A2.3. Ófalu központ fejlesztés előkészítő tevékenység (szabályozás, ingatlanszerzés)	
Cél, rövid tartalom	Ófalusi központ fejlesztését előkészítő tevékenységek lefolytatása (szabályozási, tervezési tevékenység, ingatlanszerzés)
Célrendszer illeszkedés	
A.1. Fenntartható területhasználat és városi struktúrák kialakítása	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Főépítészi Főosztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: Földhivatali Osztály	
Megvalósítás időszaka: 2023-2025; 2030-tól	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, források csökkenése	
Monitoring, céladatok, indikátorok: fejlesztési terület nagysága (m2)	

A2.4. Hamzsabég tér és Minaret térség fejlesztése	
Cél, rövid tartalom	A török történelmi örökség méltó bemutatása, Minaret környezetének rendezése és a szomszédos Hamzsabégi tér ünnepélyessé tétele, fejlesztése
Célrendszer illeszkedés	
A.2. Városi komfort és városi miliő javítása, A.4. Zöldinfrastruktúra fejlesztés és vízgazdálkodás	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városgazda, Városi Főmérnökség	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: Örökségvédelem NÖF,	
Megvalósítás időszaka: 2023-2025; 2030-tól	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz	
Várható hatások	

Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, klímaváltozás miatti zöldfelületgazdálkodási nehézségek, források csökkenése
Monitoring, céladatok, indikátorok: városi zöldfelületek aránya (%)

A2.5. Magaspart rehabilitációja	
Cél, rövid tartalom	A Magaspart állékonyságának védelme, a természetvédelmi terület élőhelyrehabilitációja, bemutatása
Célrendszer illeszkedés	
A.4. Zöldinfrastruktúra fejlesztés és vízgazdálkodás	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városi Főmérnökség	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság, Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, Erdészeti Igazgatóság	
Megvalósítás időszaka: 2023-2030	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, hazai forrás, TOP Plusz, KEHOP Plusz, egyéb források	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: villámárvíz, túlépítés, forráshiány, természeti értékek pusztulása, túlzott turizmus (overtourism)	
Monitoring, céladatok, indikátorok: rehabilitált élőhelyek kiterjedése (ha), rehabilitált partfalszakasz hossza (m)	

3. ÉRD ÉSZAKI VÁROSKAPU – PARKVÁROS KÖZPONTJA AKCIÓTERÜLET

Az M7 parkvárosi csomópontja körül évtizedek óta alakuló súlyponti térség lassan lép ki a *klasszikus kertváros /// bevásárló központ* keresztezésével kialakuló pszeudo városiasodásból, a permanens átmenetből. A **városkapura** vonatkozó előzménytervek korábbi nagyobb léptékű fejlesztéseket célzó szabályozási szándékai a jelen fejlesztési ciklusban valósággá válhatnak, olyan alközpont kialakulásával, amely **a Parkváros központjában komplex szolgáltatásokat képes biztosítani** a lakosságnak. A térség (*5. ábra*) ellátását szolgáló intézmények területbiztosítását ezért az akcióterületen, illetve ahhoz kapcsolódva biztosítani szükséges.

A nagyforgalmú csomópont fejlődő intézményei és szolgáltatásai vonzzák az intenzívebb városias beépítést, melynek lehetőségeit szükséges megteremteni, az átépülést veszélyeztető folyamatokat megállítani. Az akcióterület várt fejlődését a további családi házas beépítések, illetve a koordinálatlan társasház építések korlátozzák. **Beavatkozások szükségesek**, hogy csomópont/kaputérség szerepének és lehetőségeinek megfelelő piaci keretek közötti, **intenzívebb városias átépülésének lehetősége megteremtődjön.**

A központ nyugati oldalán a délről befutó Szovátai utca mentén a településközponti vegyes területi tömbök **kisvárosi** lakóterületi besorolása tiszta ingatlanfejlesztési helyzetet teremt, lehetővé téve a kaputérség és kapcsolódó területei súlyának megfelelő besűrítését. Emellett a családi házas tömbök karakterét megőrző és terhelését visszafogó szabályozást kell kialakítani.

A területhez csatlakozó Bajcsy-Zsilinszky út menti zóna javasolt magasabb intenzitású területét kiterjesztettük a teljes tömbterületre, így a párhuzamos utcákban ésszerű/funkcionális léptékváltás jöhet létre.

Az M7-re ráfeszülő kertes házak terhelését a zajvédelem már megjelent eszközeinek rendszerbe szervezésével, továbbfejlesztésével kell mérsékelni.

Az akcióterületi fejlesztéshez kapcsolódóan a Törökbálint felé vezető jól kiépített közúti kapcsolat létesítése javasolt, mely mindkét város számára kedvező lehet.

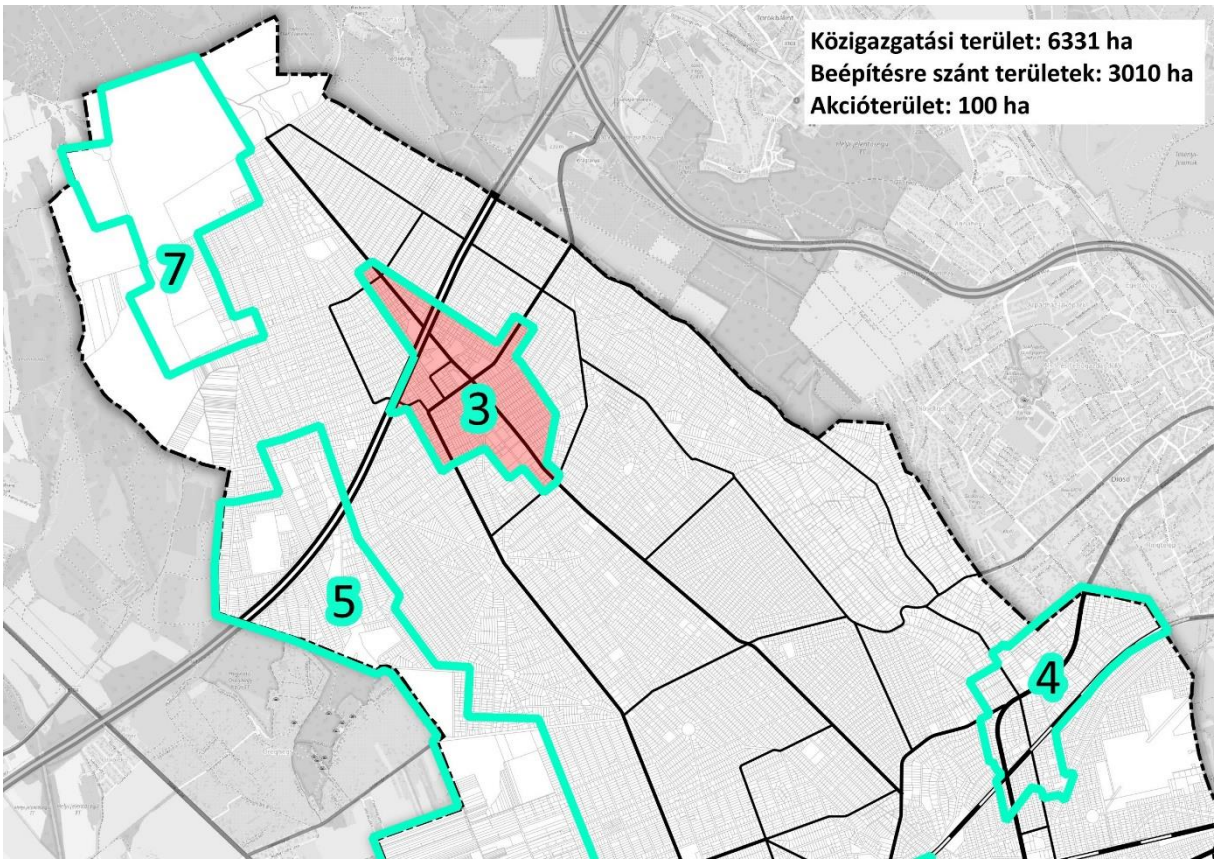

5. ábra: Kijelölt akcióterületek, kiemelve Parkváros központja akcióterület

A3.1. Teleki Sámuel Oktatási centrum rekonstrukciója	
Cél, rövid tartalom	Teleki Sámuel Oktatási centrum rekonstrukciója, felújítása, modernizációja, funkcióbővítése
Célrendszer illeszkedés	
A.6. Az energiahatékonyság javítása, a megújuló energiaforrások használata, C.1. Humáninfrastruktúra fejlesztése, lakossági igényekhez igazítása	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városi Főmérnökség	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: KLIK	
Megvalósítás időszaka: 2023-2025	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, hazai forrás, *KEHOP Plusz, TOP Plusz*	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, források csökkenése	
Monitoring, céladatok, indikátorok: tervezett energiamegtakarítás mértéke (MWh/év), új osztálytermek száma (db), felújított osztálytermek száma (db)	

A3.2. Kerékpárforgalmi infrastruktúra fejlesztés, B+R parkolók a távolsági buszmegállók környezetében	
Cél, rövid tartalom	A kerékpáros közlekedési feltételek megteremtése hozzájárul egy élhetőbb város megteremtéséhez, amelyhez elengedhetetlen a megfelelő minőségű kerékpárforgalmi infrastruktúra kiépítése, kiemelt jelentőséggel az állomások (így az akcióterületen és közelében található távolsági buszmegállók) környezetében a közlekedési módváltás elősegítése érdekében.
Célrendszer illeszkedés	
A.3. Fenntartható mobilitás	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városi Főmérnökség	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: Volánbusz Zrt., Építési és Közlekedési Minisztérium	
Megvalósítás időszaka: 2023-2025 (2030)	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz, IKOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, közlekedési módváltási hajlandóság csökkenése, források csökkenése	
Monitoring, céladatok, indikátorok: kerékpárforgalmi hálózati elemek hosszának változása (km/év)	

A3.3. Zajvédelmi beavatkozások az autópálya mentén	
Cél, rövid tartalom	A lakosságot érő zajterhelés csökkentése, aktív és passzív zajvédelmi intézkedések
Célrendszer illeszkedés	
A.2. Városi komfort és városi miliő javítása; A.3. Fenntartható mobilitás	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városfejlesztési Főosztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: autópályakezelő, környezetvédelmi hatóság	
Megvalósítás időszaka: 2023-tól folyamatosan	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz	
Várható hatások	

Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, kivitelezési nehézségek, üzemeltetővel való érdekütközés
Monitoring, céladatok, indikátorok: zajvédelmi eszközökkel ellátott útvonalak hossza a településen (km)

A3.4. Kisvárosi és vegyes területek besűrítése, kereskedelem- és szolgáltatásfejlesztés	
Cél, rövid tartalom	A városiasodás és a hangsúlyos urbanisztikai struktúrák kialakulása érdekében, illetve a kertvárosi miliő védelme, a racionális területgazdálkodás érdekében szükséges a kisvárosi és vegyes területek besűrítése (lakásszám- és szolgáltatás bővítés a jó közlekedési pozícióban lévő alközpontban). Az önkormányzat gazdasági programjában deklarált célja a helyi kereskedelem és szolgáltatásnyújtás ösztönzése, identitás erősítő szolgáltatások támogatása, közösségfejlesztés, helyi termékek, termelői piac támogatása.
Célrendszer illeszkedés	
A.1. Fenntartható területhasználat és városi struktúrák kialakítása	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Főépítészi Főosztály, Érdi Zöld Pont	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: Földhivatali Osztály, Érd Járási Kormányhivatal, Állami főépítész	
Megvalósítás időszaka: 2023-tól	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, magánforrás, TOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, kereslethiány, infrastrukturális kapacitáshiány, keresletcsökkenés, csatlakozó partnerek elmaradása	
Monitoring, céladatok, indikátorok: közeli közösségi közlekedési kapcsolatokkal rendelkező új lakóegységek száma (db), új szolgáltatások száma (db), új kereskedelmi egységek száma (db)	

4. ÉRDLIGET ALKÖZPONT AKCIÓTERÜLET

Az akcióterületen (*6. ábra*) elsődlegesen intézményi, kereskedelemi, szolgáltatás- és közterületfejlesztési beavatkozások szükségesek a jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkező alközpont fejlesztése érdekében. Az Érdligeti vasútállomás környezetében, ahol egy 15 perces városrész működik a racionális településsűrítés szabályozási feltételeit is meg kell teremteni, a kapcsolódó közösségi és fenntartható közlekedési fejlesztésekkel együtt. Az alközponti funkciók bővülése és a ZöldÉrd célok elérése érdekében a vasútállomásra is ráhordó biztonságos közösségi és kerékpárforgalmi, gyalogos közlekedés kiemelt prioritás.

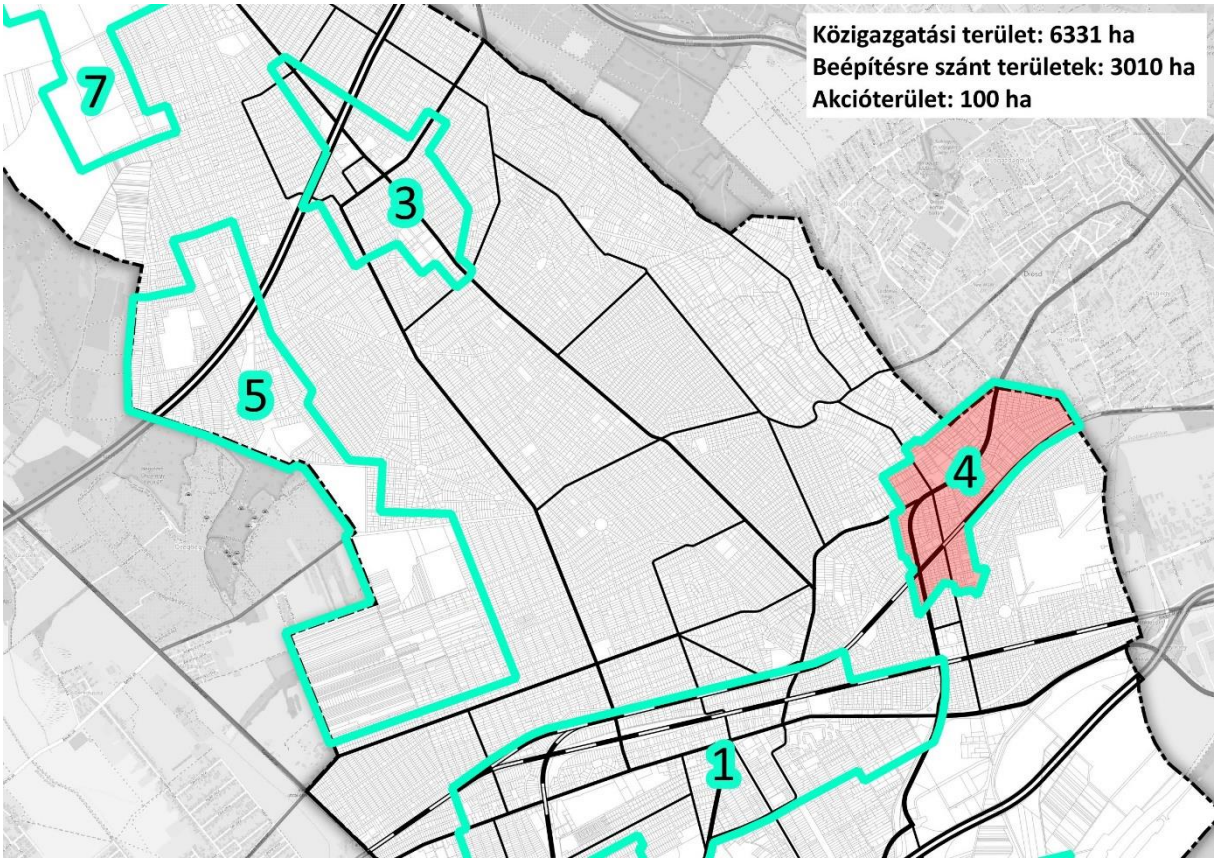

6. ábra: Kijelölt akcióterületek, kiemelve Érdliget alközpont akcióterület

A4.1. Új Közösségi ház építése	
Cél, rövid tartalom	A városi kulturális élet infrastrukturális igényeinek korszerű kielégítése érdekében a szolgáltatási szint emelése és alacsony üzemeltetési költségű helyszín biztosítása érdekében új közösségi ház építése (felvethető meglévő épületek újrahasznosításával, akár több közeli helyszínt és a közöttük lévő utcaszakaszokat, teresedéseket bevonva egy hálózatos közösségi ház kialakítása)
Célrendszer illeszkedés	
A.2. Városi komfort és városi miliő javítása; A.6. Az energiahatékonyság javítása, a megújuló energiaforrások használata; C.3. Aktív közösségi élet feltételeinek alakítása	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Főépítészi Főosztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: nincsen	
Megvalósítás időszaka: 2023-2030	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz, közösségi részvétel	
Várható hatások	

Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, forráshiány, nem kielégítő menedzsment, érdektelenség
Monitoring, céladatok, indikátorok: közösségi programok száma (db)

A4.2. Kerékpárforgalmi infrastruktúra fejlesztése Érdliget területén	
Cél, rövid tartalom	A kerékpáros közlekedési feltételek megteremtése hozzájárul egy élhetőbb város megteremtéséhez, amelyhez elengedhetetlen a megfelelő minőségű kerékpárforgalmi infrastruktúra kiépítése, kiemelt jelentőséggel az akcióterületen található intézmények és állomások környezetében a közlekedési módváltás elősegítése érdekében. B+R kiépítése
Célrendszer illeszkedés	
A.3. Fenntartható mobilitás	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városfejlesztési Főosztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: Magyar Közút Zrt. MÁV-START Zrt., Építési és Közlekedési Minisztérium	
Megvalósítás időszaka: 2023-2025 (2030)	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, közlekedési módváltási hajlandóság lassúsága, forráshiány	
Monitoring, céladatok, indikátorok: kerékpárforgalmi hálózati elemek hosszának változása (km/év)	

A4.3. Egyes tömbök kisvárosias karakterű besűrítése	
Cél, rövid tartalom	Irányított és szabályozott besűrítés, kisvárosias karakterű (60-80 lakás/ha) negyedek, tömbök kialakítása
Célrendszer illeszkedés	
A.1. Fenntartható területhasználat és városi struktúrák kialakítása	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Főépítészi Főosztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: ingatlanfejlesztők, Érd Járási Kormányhivatal, Állami főépítész	
Megvalósítás időszaka: 2025-től	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, magánforrás	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, kereslethiány	
Monitoring, céladatok, indikátorok: közeli közösségi közlekedési kapcsolatokkal rendelkező új lakóegységek száma (db), lakássűrűség (lakás/ha)	

5. TÉRSÉGI ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-FEJLESZTÉSI AKCIÓTERÜLET (FUNDOKLIA-VÖLGY, TÁRNOKI ÚT KÖRNYEZETE)

Az Érd-tétényi-plató kistáj nyugati - délnyugati határa, domborzati leszakadása Érd, Sóskút, Tárnok települések közigazgatási határa környezetében fut. A természeti adottságokból és a települések alakulásából fakadóan (vízmosás árkok, nyílt karszt területek, Fundoklia-völgy, Szilvafás, Tárnoki út menti erdők és mezőgazdasági területek) **lehetőség nyílik nagy léptékű zöldinfrastruktúra fejlesztésre**, mely kapcsolódik a térségi kék- és zöldinfrastruktúra nagyrendszerhez a Budai-hegyektől a Benta-vízrendszeren át a Dunáig.

Az akcióterület (*7. ábra*) mintegy 5 km hosszan húzódik a délnyugati közigazgatási határ mentén, a Sóskúti úttól a Vadlúd utcáig terjedően, magába foglalva lakó- és intézményterületeket, a Fundoklia természetvédelmi oltalom alatt álló területeit, a tervezett rendezvényterületet és városi nagyparkot. A térségi zöldinfrastruktúra-fejlesztési akcióterület fejlesztése mentén együttműködési programok kidolgozása szükséges a szomszédos településekkel.

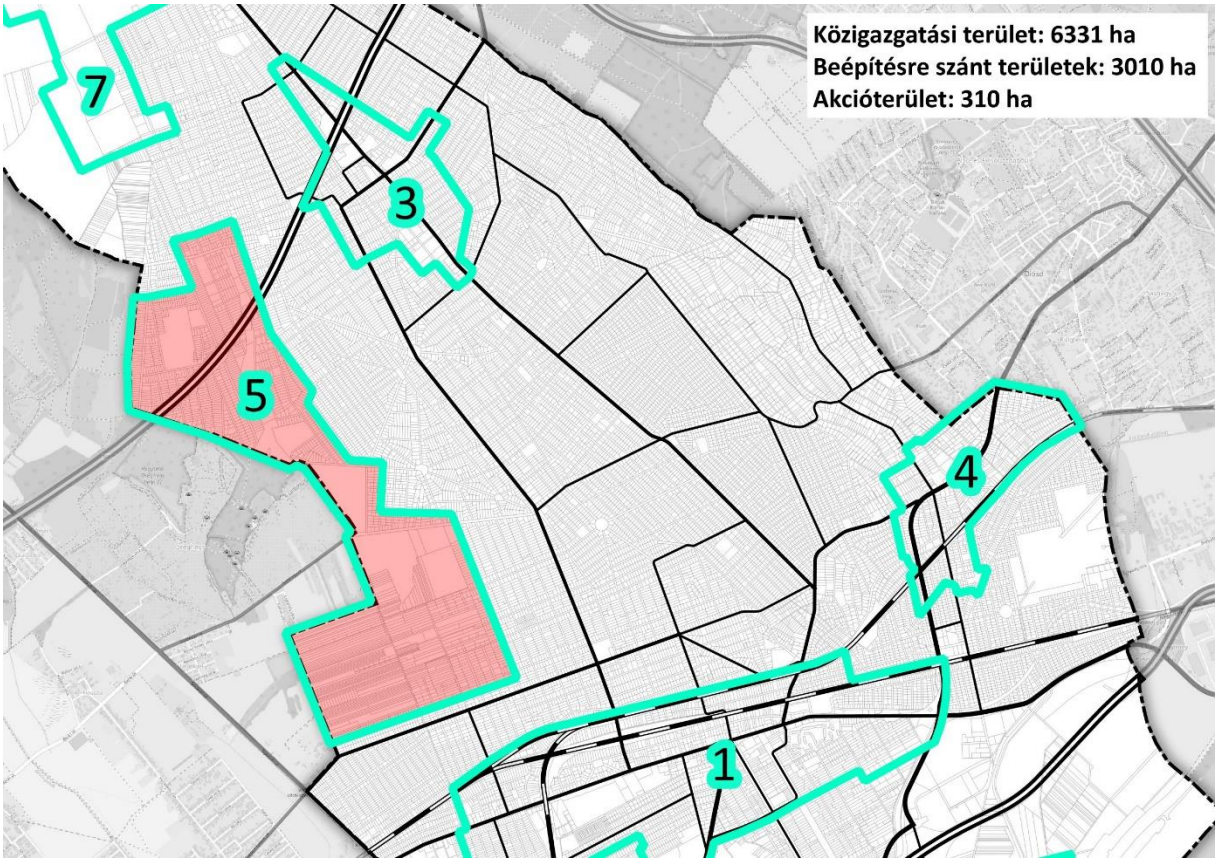

7. ábra: Kijelölt akcióterületek, kiemelve Parkváros központja akcióterület

A5.1. Fundoklia-völgy természetvédelmi célú fejlesztésének folytatása, kiszolgáló, közparki és intézményi funkciók fejlesztése (a csatlakozó parki zónában: parkolók, komfortpont, kutyás park, esőbeálló stb.)	
Cél, rövid tartalom	A természetvédelmi oltalom alatt álló terület túlzott terhelése nem összeegyeztethető a védelmi célokkal. A terület túlhasználata – legfőképpen kutyasétáltatással – nyomán elindult a terület romlása. A tanösvényt és környezetét, valamint a kapcsolódó közkerteket ezért úgy kell kialakítani, hogy a természeti értékek bemutatása, pihenés, testedzés, kutyafuttatás stb. mellett a Fundoklia-völgy (északon és délen) természeti, örökségi értékei is megőrződjenek. A megindult talajeróziót meg kell állítani, a beerdősülést kontrollálni. A Fundoklia-völgy természeti, régészeti örökségének bemutatása érdekében a területet kiszolgáló ökoturisztikai infrastruktúra is fejlődjön. A tanösvény és kijelölt sétautak mellett szükséges fogadóterek – komfortpontok fejlesztése, a bemutató hely felújítása és tartalommal történő bővítése, parkolók fejlesztése.
Célrendszer illeszkedés	

A.1. Fenntartható területhasználat és városi struktúrák kialakítása, A.2. Városi komfort és városi miliő javítása; A.4. Zöldinfrastruktúra fejlesztés és vízgazdálkodás B.5.5. Rekreációs szolgáltatások fejlesztése
Megvalósítás keretei
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városi Főmérnökség
Hatáskörrel rendelkező külső partner: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ (AÖFK)
Megvalósítás időszaka: 2023-tól folyamatosan
Finanszírozás
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, hazai forrás, TOP Plusz
Várható hatások
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, források csökkenése
Monitoring, céladatok, indikátorok: rehabilitált élőhely kiterjedése (ha), kialakított parkolóhelyek száma (db), korszerűsített kiszolgáló funkcióval rendelkező terület nagysága (m^2)

A5.2. Záportározó és új városi közpark építése	
Cél, rövid tartalom	A Tárnoki úttól délre eső területen új városi nagypark kialakítása tervezett, összekapcsolódva a Fundoklia-völgy és Dombosváros – Fenyves-Parkváros felől érkező csapadékvizek visszatartásával. A városi nagypark fejlesztése során a meglévő fás szárú növényállomány és védett növények állományaira is figyelemmel szükséges lenni, az ökoszisztéma szolgáltatások bővítése mellett.
Célrendszer illeszkedés	
A.1. Fenntartható területhasználat és városi struktúrák kialakítása; A.2. Városi komfort és városi miliő javítása; A.4. Zöldinfrastruktúra fejlesztés és vízgazdálkodás; B.5. Rekreációs szolgáltatások fejlesztése	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Környezetvédelmi Osztály, Városfejlesztési és Beruházási Főosztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság, BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, Erdészeti Igazgatóság	
Megvalósítás időszaka: 2023-tól folyamatosan	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz, KEHOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, források csökkenése	
Monitoring, céladatok, indikátorok: városi zöldfelületek aránya (%), városi záportározók kapacitása (m^3)	

A5.3. Erdősítési projektek	
Cél, rövid tartalom	A térségi zöldinfrastruktúra fejlesztési akcióterületen tervezett erdőterületek erdősítése a klímavédelmi célokkal összhangban is történik. A kijelölt erdőterületeken a meglévő fás állományok megőrzése, természetességük növelése vagy új erdőállomány telepítése szükséges a javasolt rendeltetésükkel (védelmi, egyéb célú, valamint rekreációs és kegyeleti célú erdőterület) és a termőhelyi adottságokkal összhangban.
Célrendszer illeszkedés	
A.4. Zöldinfrastruktúra fejlesztés és vízgazdálkodás; C.6. Szemléletformálási folyamatok felépítése	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Közgyűlés, Környezetvédelmi Osztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, Erdészeti Igazgatóság	
Megvalósítás időszaka: 2023-tól folyamatosan	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, hazai forrás, TOP Plusz, KEHOP Plusz	

Várható hatások
Megvalósítás várható kockázatai: magánterületek sikertelen bevonása, források és támogatások hiánya
Monitoring, céladatok, indikátorok: városi zöldfelületek aránya (%); erdőterületek nagysága (ha)

A5.4. Bagoly utca környezetének integrációja a városi szövetbe	
Cél, rövid tartalom	Érd városiasodásával, illetve a kialakult beépítésekkel nincs összhangban a falusias lakóterületi besorolás. A felülvizsgálatot indokolja a Bagoly utcai felüljáró és gyűjtőúti jövőbeli kiépítése és a városi nagypark fejlesztése is.
Célrendszer illeszkedés	
A.1. Fenntartható területhasználat és városi struktúrák kialakítása	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Főépítészi Főosztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: nincsen	
Megvalósítás időszaka: 2023-2025 (2030)	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, magánforrás	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: ingatlantulajdonosok érdekei, beruházási költségek emelkedése, forráshiány	
Monitoring, céladatok, indikátorok: épített útszakaszok hossza (m), átsorolt területek nagysága (ha)	

A5.5. Szilvafás területén komplex rekreációs zóna kialakítása	
Cél, rövid tartalom	Természeti értékek feltárása, helyi jelentőségű természetvédelmi terület kijelölése, kezelési és fenntartási terv kidolgozása, mellyel összhangban szükséges a komplex rekreációs zóna programjának kidolgozása és létrehozása.
Célrendszer illeszkedés	
A.4. Zöldinfrastruktúra fejlesztés és vízgazdálkodás; B.5. Rekreációs szolgáltatások fejlesztése	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Környezetvédelmi Osztály,	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: nincsen	
Megvalósítás időszaka: (2023) 2025-2030	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: forráshiány	
Monitoring, céladatok, indikátorok: városi zöldfelületek aránya (%)	

6. A BUDAPESTI VÁROSRÉGIÓ DÉLNYUGATI KAPUJA AKCIÓTERÜLET

Az Érden és térségében sűrűsödő közlekedési folyosók a 7. sz. főút és az M6-os autópálya szakaszaira szerveződő gazdasági területek és térségi jelentőségű ökológiai folyósó Tárnokkal és Százhalombattával együtt a **budapesti városegyüttes kaputérségeként fejlődik**.

Az akcióterületen (*8. ábra*) a korábban kijelölt NIPÜF ingatlanfejlesztés környéki előkészítésbe és használatba nem vett - a Tárnok lakóterületeivel és az Elvira-majorral szomszédos - gazdasági területek csereterülete szerepel: a Vitorla és a Szajkó utca folytatásában, jobb elérhetőségű és adottságú területek, melyeket közre zár a 7. sz. főút és az M6 autópálya, illetve a 40. sz. vasútvonal, ezáltal közúti és vasúti kapcsolataik egyaránt kiválóak.

Az M6 csomópontjába (Százhalombatta-észak) befutó battai közúthoz kapcsolódva hosszabb távon kiépíthető az Ófalu felé vezető városi gyűjtőút. A térséget felértékeli továbbá a 7. sz. főút és az M6 csomópont közötti tervezett feltáró út, illetve a térségi tervekben szereplő 100. sz. főút közvetlen hatás-zónája. Az ütemezetten kiépülő terület egyes részein az igénybevétel során közműfejlesztésekre/kiváltásokra, csapadékvíz-kezelésre is szükség lesz.

Az akcióterület része a fejlesztendő **Benta-patak menti térségi kék- és zöldinfrastruktúra hálózat**, mely a Telki-Budakeszi térségétől Pátyon, Biatorbágyon, Sóskúton, Tárnokon át a Benta-völggyel alkotja a Buda köré fonódó térségi zöldkorridort, mely Érden kapcsolható össze a Százhalombattai tavakkal és a Dunával. A 6. és az 5. akcióterületek közötti zöld folyosó kapcsolat Tárnokon át biztosítható.

A szabályozási eszközök módosítása során időben fel kell futtatni a településközi és államigazgatási egyeztetéseket, együttműködéseket.

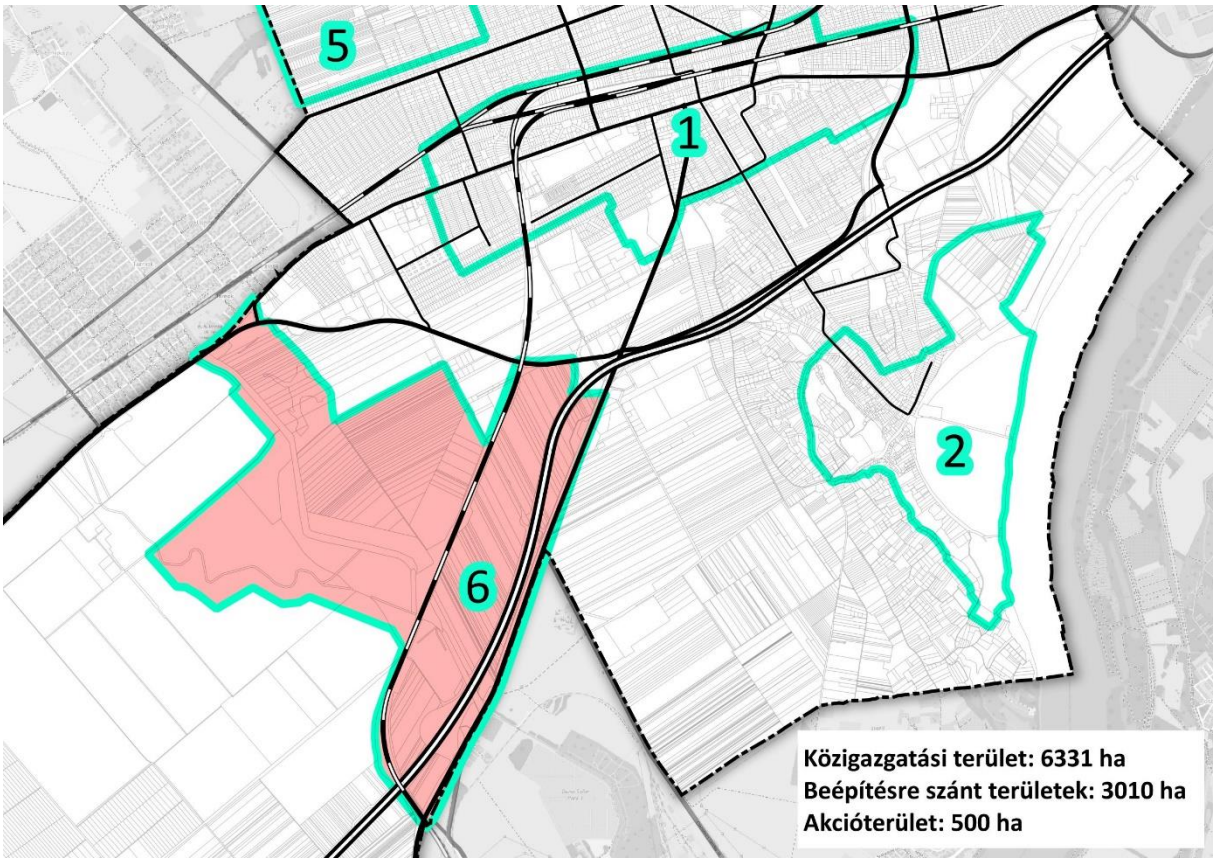

8. ábra: Kijelölt akcióterületek, kiemelve a budapesti városrégió délnyugati kapuja akcióterület

A6.1. Ökológiai folyosó komplex fejlesztése

Cél, rövid tartalom	A Benta- és a Zámori-patak mentén a térségi zöldinfrastruktúra hálózat, ökológiai hálózat fejlesztése, adottságokhoz illeszkedő tájhasználat kialakítása, vízvisszatartás javasolt. A tájgazdálkodásra kijelölt területeken gyepgazdálkodás, agroerdészeti rendszerek, ligetes gyepek kialakítása javasolt.
Célrendszer illeszkedés	
A.4. Zöldinfrastruktúra fejlesztés és vízgazdálkodás	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Környezetvédelmi Osztály, Városgazda	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság, Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	
Megvalósítás időszaka: 2023-tól folyamatosan	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz, KEHOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: előkészítő tervezési tevékenységek lemaradása, források hiánya, településközi együttműködések hiánya	
Monitoring, céladatok, indikátorok: városi zöldfelületek aránya (%)	

A6.2. Záportározók építése, vízvisszatartás	
Cél, rövid tartalom	A NIPÜF és a Vitorla gazdasági területek fejlesztésével (csapadékvíz/tározás /kezelés/késleltetés) összefüggően többcélú záportározók kialakítása a Benta mentén, figyelemmel az éghajlatváltozásból eredő száraz napok és csapadékintenzitás növekedésére, a csapadékvízzel való gazdálkodás szükségességére, az ökoszisztéma szolgáltatások bővítésére, vizes élőhelyek létrehozására.
Célrendszer illeszkedés	
A.1. Fenntartható területhasználat és városi struktúrák kialakítása; A.4. Zöldinfrastruktúra fejlesztés és vízgazdálkodás	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városfejlesztési és Beruházási Főosztály, Környezetvédelmi Osztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság, Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	
Megvalósítás időszaka: 2025-től	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: beruházási költségek emelkedése, források hiánya, általános vízhiány	
Monitoring, céladatok, indikátorok: vízvisszatartásra alkalmas terület nagysága (ha), városi záportározók kapacitása (m^3) párolgó vízfelület m^2 – éves átlaga	

A6.3. Vitorla Ipari Park kialakítása	
Cél, rövid tartalom	Vitorla Ipari Park előkészítése a déli vasútvonal és az M6 autópálya közötti területen, logisztikai, agrár innovációs központ létrehozása, az ehhez szükséges szabályozások módosítása, csomópont fejlesztése, infrastruktúra kiépítése
Célrendszer illeszkedés	
B.1. Érd nagyváros a budapesti városrégió délnyugati kapuja; B.2. Hatékony városmarketing és befektetésösztönzés; B.3. Az együttműködések, helyi hálózatok kialakítása; B.4. Gazdasági-üzleti infrastruktúra fejlesztése	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városfejlesztési és Beruházási Főosztály, Főépítészi Főosztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: Földhivatali Osztály, Magyar Közút Zrt., Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság, Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	
Megvalósítás időszaka: 2030-tól	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: hazai forrás, saját forrás	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: elmaradó betelepülés a fejlesztett területre, beruházási költségek emelkedése, túlzott verseny a települések között	
Monitoring, céladatok, indikátorok: közművesített iparterület nagysága (ha)	

A6.4. A Mélyút folytatásában közút kiépítése az M6 Százhalombatta-észak csomópontig	
Cél, rövid tartalom	Hiányzó feltáró közúti kapcsolat kialakítása a Mélyút folytatásában az M6 csomópontig javítja Ófalu és a déli gazdasági területek elérhetőségét
Célrendszer illeszkedés	
B.1. Érd nagyváros a budapesti városrégió délnyugati kapuja	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Főépítészi Főosztály, Városfejlesztési és Beruházási Főosztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: Magyar Közút Zrt.	
Megvalósítás időszaka: 2030-tól	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, hazai TOP Plusz, IKOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: források és szakmai preferenciák csökkenése	
Monitoring, céladatok, indikátorok: városi közúthálózat hossza (km)	

7. LEVENDULÁS AKCIÓTERÜLET (BARNAMEZŐ)

A Levendulás akcióterület magába foglalja a volt honvédelmi területeket, lőteret, a meglévő és egykori levendula ültetvényeket, a Favágó, Burkoló és Búvár utcák menti területet. Az akcióterület kijelölésének célja a barnamezős terület rehabilitációja a kutatás-fejlesztés célterületeként és a természeti értékek védelme (Natura 2000 terület, országos ökológiai hálózat övezetei, levendulás), illetve intézményfejlesztés.

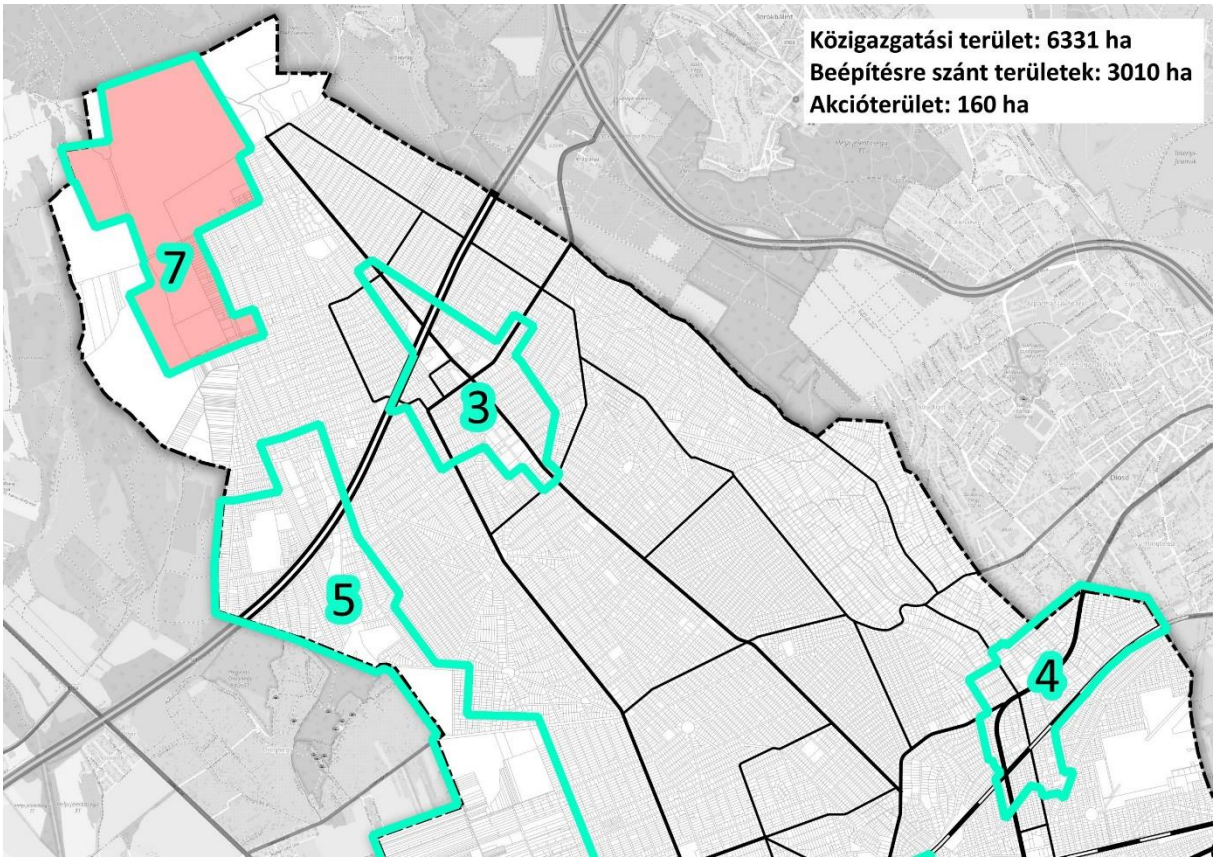

9. ábra: Kijelölt akcióterületek, kiemelve Levendulás akcióterület

A7.1. Regionális innovációs központ létrehozása	
Cél, rövid tartalom	A helyben és az agglomerációban rendelkezésre álló magasan képzett munkaerőre építve barnamezős fejlesztés keretében innovációs központ kialakítása önkormányzati, egyéb közösségi, befektetői vagy ezekből vegyes szerkezetű tulajdonnal, high-tech szektorbeli vállalkozások megjelenésével. Egyeztetést kell kezdeményezni a tervezett innovációs központba betelepedni szándékozott vállalkozásokkal, és megvizsgálni egy saját beruházásban megvalósítandó innovációs központ vagy tudományos és innovációs park létrehozásának lehetőségét (**161/2023. (IV. 28.) Korm. rend. alapján)**
Célrendszer illeszkedés	
A.2. Hatékony városmarketing és befektetésösztönzés; A.3. Az együttműködések, helyi hálózatok kialakítása; A.4. Gazdasági-üzleti infrastruktúra fejlesztése	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Főépítészi Főosztály, Városfejlesztési és Beruházási Főosztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: nincsen	
Megvalósítás időszaka: (2023) 2025-től	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz	
Várható hatások	

Megvalósítás várható kockázatai: partner, betelepülési hajlandóság hiány, állami támogatás, térségi összefogás elmaradása
Monitoring, céladatok, indikátorok: innovatív ágazatokban tevékenykedő vállalkozások száma (db)

A7.2. Napközis tábor rekreációs fejlesztése	
Cél, rövid tartalom	Favágó utcai önkormányzati tulajdonú területen található Napközis tábor rekreációs fejlesztése keretében a tábor felújítása, funkcióbővítése; ökoliget kialakítása; sportfejlesztések megvalósítása
Célrendszer illeszkedés	
A.4. Zöldinfrastruktúra fejlesztés és vízgazdálkodás; B.5. Rekreációs szolgáltatások fejlesztése; C.3. Aktív közösségi élet feltételeinek alakítása	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Városi Főmérnökség, Környezetvédelmi Osztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: nincsen	
Megvalósítás időszaka: (2023) 2025-2030	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: források csökkenése, megdráguló építőipari árak	
Monitoring, céladatok, indikátorok: új közösségi szolgáltatás, városi zöldfelületek aránya (%)	

A7.3. Intézményfejlesztések folytatása a Búvár, Favágó és Burkoló utcákban	
Cél, rövid tartalom	Fenyves-Parkváros ellátását szolgáló intézményfejlesztések a Parkvárosi Köznevelési Centrum környezetében (közösségi, nevelési, egészségügyi létesítmények, rendezett közterületek, fásított közterek)
Célrendszer illeszkedés	
A.1. Fenntartható területhasználat és városi struktúrák kialakítása C.1. Humáninfrastruktúra fejlesztése, lakossági igényekhez igazítása	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Főépítészi Főosztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: nincsen	
Megvalósítás időszaka: 2023-2030	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: források csökkenése, beruházási költségek emelkedése	
Monitoring, céladatok, indikátorok: új szolgáltatások száma (db) minőségi közterek (m^2)	

A7.4. Levendulás rehabilitációja	
Cél, rövid tartalom	Az Érd-tétényi plató karsztterületein a levendulatermesztés és feldolgozás hagyományainak megerősítése, felélesztése, a települési területekkel szomszédos levendulás rehabilitációja (visszatelepítés és gondozás), a Leven Duna út kiemelt állomásának fejlesztése
Célrendszer illeszkedés	
A.4. Zöldinfrastruktúra fejlesztés és vízgazdálkodás; B.5. Rekreációs szolgáltatások fejlesztése	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Főépítészi Főosztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	
Megvalósítás időszaka: (2023) 2025-2030	
Finanszírozás	

Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, TOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: klímaváltozás hatásai, forráshiány, tulajdoni viszonyok akadályozó hatása	
Monitoring, céladatok, indikátorok: rehabilitált élőhelyek kiterjedése (ha)	
A7.5. Sóskúti-tárnoki autópálya csomóponti kapcsolat kiépítése	
Cél, rövid tartalom	**A regionális innovációs központ nagytávú** kialakításához kapcsolódóan szükséges a sóskúti-tárnoki autópálya **csomóponti kapcsolat megteremtése,** az északi területek regionális elérhetőségének javítása.
Célrendszer illeszkedés	
B.1. Érd nagyváros a budapesti városrégió délnyugati kapuja	
Megvalósítás keretei	
Projekt megvalósítója/ Felelős szervezeti egység, intézmény (Ök.): Önkormányzat, Főépítészi Főosztály, Városfejlesztési és Beruházási Főosztály	
Hatáskörrel rendelkező külső partner: Magyar Közút Zrt. Sóskút Község Önkormányzata, Tárnok Nagyközség Önkormányzata	
Megvalósítás időszaka: 2025-től	
Finanszírozás	
Finanszírozási lehetőségek módja, forrása: saját forrás, hazai TOP Plusz, IKOP Plusz	
Várható hatások	
Megvalósítás várható kockázatai: források hiánya	
Monitoring, céladatok, indikátorok: városi közúthálózat hossza (km)	

ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM

Érd Megyei Jogú Város 2022. év júniusára dolgozta ki a Fenntartható Városfejlesztési Stratégiát (FVS), mely a korábbi ITS-ben szereplő antiszegregációs tervet felülvizsgálta és frissítette. Jelen fejezet változtatások nélkül az FVS-ben meghatározottakat és leírtakat tartalmazza, mert az FVS és Településfejlesztési Terv készítése közötti időszakban még nem lettek nyilvánosak az új népszámlálási adatok, jelentős változások, beruházások nem történtek a szegregációt illetően. Az új népszámlálási adatok megjelenésével a fejezet felülvizsgálatra kerül.

Az Antiszegregációs program célja a szegregáció feltárt horizontális (társadalmi, gazdasági, környezeti) és térbeli jelenségeinek (szegregátumok) mérséklése, illetve felszámolása.

HELYZETELEMZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS

2014-ben az elkészült Integrált Településfejlesztési Stratégia (a továbbiakban: ITS) tematikus céljai között szerepelt a humán intézményrendszer infrastrukturális fejlesztése, az életminőség fejlesztése, az identitástudat erősítése. Érd Antiszegregációs Programjában a szegregált területek kijelölése a 2011-es népszámlálási adatok alapján, a 314/2012-es Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott egységes módszertant követve történt. Ennek értelmében azokat az egybefüggő területeket tekintették szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aktív korúakon (15-59 év) belüli aránya alapján számított szegregációs index elérte vagy meghaladta az adott településtípusra vonatkozó határértéket. Ez Érd esetében 35%. További fontos kritérium, hogy szegregátumnak csak az a terület nevezhető, ahol az érintett lakosság száma legalább 50 fő. Ezek alapján a KSH egy szegregátumot és két szegregációval veszélyeztett területet határolt le.

Szegregátumok:

1. Szegregátum: „Ófalusi szegregátum”: Juhász u.- Sugár út mindkét oldala - Csősz u. - Kálvária u. - Kerülő u.

(Magas szegregációs mutató jellemezte még Parkvárosban a Fundoklia-völgy (Zólyomi u – M7 Visegrádi –Kőhalmi út) területét is, de lakónépessége 2011-ben nem érte el az 50 főt, és azóta az ingatlanfelvásárlások következtében tovább csökkent.)

Szegregációval veszélyeztetett területek:

1. Szegregációval veszélyeztetett terület: Kolozsvári u – Komáromi u. – Fátra u.

2. Szegregációval veszélyeztetett terület: Vadlúd u – Bíbic u. – Szalonka u.

Érd legutóbb a 2019-2023 közötti időszakra készítette el Helyi Esélyegyenlőségi Programját (a továbbiakban: HEP), melyet 2020 decemberében felülvizsgált. A HEP részletesen bemutatja az esélyegyenlőség szempontjából kiemelt jelentőségű társadalmi csoportok (mélyszegénységben élők és romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők) valamint a szegregátum helyzetét és problémáit, intézkedési tervében (a továbbiakban: HEP IT) pedig konkrét beavatkozásokat is megfogalmaz.

A romák és mélyszegénységben élők esetében cél, hogy javuljanak a munkához jutásuk feltételei. Ehhez szükséges egyfelől, hogy növekedjen a 8 általános iskolai végzettséget, továbbá legalább szakképzettséget megszerzők aránya, a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával fenntartott szorosabb kapcsolat révén pedig folyamatos tájékoztatást kaphassanak az érintettek a foglalkoztatási és képzési lehetőségekről. Másfelől a helyi gazdasági szereplők megerősítése is szükséges, hogy fel tudják szívni a munkaerőt: a helyi vállalkozások növekvő száma, az Ipari-Gazdasági övezet fejlesztése, az ún. Vállalkozói Falu létrehozása, valamint egy regionális hulladékválogató és -feldolgozó létesítmény megvalósítása révén új munkahelyek jöhetnek létre, továbbá a növekvő IPA-bevételeknek köszönhetően az önkormányzat pénzügyi lehetőségei is szélesedhetnek. A munkahelyek elérése érdekében lényeges a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, bővítése, a közösségi közlekedés és az egyes tömegközlekedési módok közötti szervezett kapcsolatok kialakítása, az alternatív közlekedési módok, így a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása. Az infrastruktúra tekintetében kiemelendő még a vízelvezetési rendszer fejlesztése; a közcélú zöldfelületek arányának növelése; a város

elhanyagolt területeinek rendezése; a településrészek közintézményeinek bővítése és elérhetőségük javítása; valamint a tanítási időn túli programok számának növelése.

A gyermekek esélyegyenlősége tekintetében a HEP IT fontosnak tartja az alap- és középfokú oktatás fejlesztését, akár az oktatási-nevelési infrastruktúra javítása (óvodai férőhelyek számának bővítése; Felső Parkvárosi Általános Iskola építése; Teleki Sámuel Általános Iskola középfokú oktatási intézménnyé fejlesztése; Batthyány Általános Iskolai Sportiskola rekonstrukciója), akár ezek fizikai elérhetőségének segítése (járdaépítés; helyi autóbuszközlekedés gyermekbaráttá alakítása) révén. Fontos továbbá a megfelelő ismeretek átadása, például a bűnmegelőzés, a közlekedés, a drogprevenció, a katasztrófavédelem, valamint a pályaorientáció tekintetében; továbbá bővíteni kell a gyermekek kultúrához történő hozzáférésének esélyeit és a programokon résztvevők számát. Fontos a pedagógusok felkészítése is, például az SNI-gyerekek tanítása érdekében tanfolyam szervezése, és ugyancsak célkitűzés az oktatási szegregáció megszüntetése (magántanulói status és indokolatlan igazolások csökkentése révén).

A nők esetében a HEP az óvodai és bölcsődei férőhelyek bővítésére (így az Érdi Kincses Óvoda Fácán Tagóvoda újjáépítése; a Felső Parkvárosban óvoda építése; a Pöttöm Sziget Bölcsőde férőhelybővítése), a ráhordó buszjáratok beindítására, új rendelők építésére vagy a meglévő rendelők felújítására, a nők iskolai végzettségének növelésére; a családon belüli erőszak elkerülése érdekében történő információ-nyújtásra, valamint a nappali és a bentlakásos intézményekben a családi életre nevelés technikáinak erősítésére koncentrál.

Az idősek vonatkozásában a HEP IT kiemelt figyelmet kívánt fordítani az infrastruktúra fejlesztésére (új szociális intézmények építése, régi épületek átalakítása; temető bővítése; a Könyvtár funkciójának bővítése levéltárral), a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló szolgáltatások és a nyugdíjas közösségek közösségi színtereinek bővítésére, valamint a nyugdíjasok társadalomból történő kirekesztettségének csökkentésére.

A HEP a fogyatékkal élők esélyegyenlősége érdekében is intézkedéseket fogalmazott meg. Célként rögzítette a parkolási problémák kezelését, a közintézmények akadálymentesítését, a nagy forgalmú, balesetveszélyes csomópontok átépítését, valamint térfigyelő kamerák kiépítése révén a biztonságérzet javítását. Az ismertetett célok elérése érdekében számos intézkedést hajtott végre a település. Az alábbi felsorolás az esélyegyenlőség szempontjából kiemelkedő fontosságú beruházásokat tartalmazza:

Szakterület	Megvalósult beavatkozás
Oktatás-nevelés	• óvodák épületfelújítása, korszerűsítése (Kincses Óvoda, Tállya Tagóvoda, a Tündérkert Tagóvoda, Szivárvány Óvoda, Kisfenyves Tagóvoda, Napsugár Tagóvoda, Tusculanum Tagóvoda) • új óvodaépületek létesítése, férőhelybővítés (Kincses Óvoda Fácán Tagóvodája, Szivárvány Óvoda Meseház Tagóvodája) • új intézmény létrehozása (Szivárvány Óvoda Erdőszéle Tagóvodája, Érdligeti Református Óvoda) • általános iskolák infrastrukturális fejlesztése (Érdi Batthyány Sportiskolai Általános Iskola bővítése, Felső-Parkvárosban új oktatási-nevelési komplexum létrehozása) • Kós Károly Technikum megújítása, fejlesztése
Egészségügy	• Ófalusi orvosi rendelő felújítása, energetikai korszerűsítése • új egészségház Sasvárosban • dr. Romics László Egészségügyi Intézmény felújítása és a kapcsolódó eszközbeszerzés
Szociális ellátás	• komplex szociális és gyermekjóléti intézmény létesítése • felújítási, korszerűsítési munkálatok a Pöttöm Sziget és az Apró Falva Bölcsődében • férőhely-bővítés a Pöttöm Sziget Bölcsődében
Kultúra	• a Parkvárosi Közösségi Ház új épületének létesítése

A SZEGREGÁCIÓ TÁRSADALMI JELENSÉGEINEK HORIZONTÁLIS ELEMZÉSE – A VÁLTOZÁSOK ÉRTÉKELÉS

A szegregátumok megszüntetése és az esélyegyenlőség megteremtése érdekében a település számos erőfeszítést tett, ennek következtében kiemelt figyelmet napjainkban már csak az ófalusi szegregátumra kell fordítania. Az egyes szegregátumok jelenlegi helyzetének, s a pozíciójában végbement változások megítélésére sajnos a 2011-es népszámlálásnál frissebb, KSH által gyűjtött statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre. A helyzetkép felvázolásához a terepi bejárások és munkacsoport megbeszélések során nyert, valamint az önkormányzat adatai, információi kerültek szintetizálásra. Érd a szegregációmentességet elsősorban horizontálisan értelmezett kérdésként kívánja kezelni a jövőben, célja, hogy a város figyelme minden hátrányos helyzetű egyénre kiterjedjen a településen, függetlenül attól, hogy az adott személy szegregált lakókörnyezetben él-e. Az intézményrendszer és a szociális háló folyamatos fejlesztése mind ezt a célkitűzést szolgálják.

Több olyan tématerület került azonosításra, melyek horizontálisan, átfogó jelleggel értelmezhetők valamennyi szegregációval érintett terület és esélyegyenlőségi csoport esetében.

A legkomplexebb hatású problémát továbbra is a szegregációval érintettek rossz munkaerőpiaci helyzete jelenti. A lakosok jelentős része egyáltalán nem képes munkát vállalni, esetleg alacsony iskolázottságából kifolyólag csak alkalmi vagy fekete munkásként, szerencsésebb esetben közfoglalkoztatottként tud jövedelemre szert tenni. Az alacsony jövedelem következményeként a lakosok megélhetési problémái állandósulnak.

A lakhatási szegénység és az ebből fakadó szegregálódás megelőzésében kiemelt szerepe lehetne a bérlakásállománynak, a településen szociális alapú lakásbérbeadás azonban nincsen. Míg a rendszerváltás időszakában közel félezer önkormányzati bérlakás volt a városban, mára a számuk re esett vissza, bérbeadásuk szolgálati jelleggel, lakáscsere jogcímén, bérleti jogviszony folytatása jogcímén, illetve kizárólag vis major miatt bekövetkezett kár esetén, annak károsultjai részére lehetséges.

A hátrányos helyzetű lakosság egészségügyi állapotának javítása, egészségügyi és prevenciós ismereteik bővítése régóta célkitűzésként jelenik meg a különböző felzárkóztatási programokban. Az utóbbi években egyre komolyabb problémát jelent a különböző szenvedélybetegségek megjelenése a lakosság körében, ezen belül is a drogfogyasztás. A szerhasználat terén az elmúlt időszakban a „klasszikus szerek” mellett megjelentek az úgynevezett pszichoaktív anyagok is. A különféle szerekkel kapcsolatba kerülő fiatalok, gyermekek életkora egyre alacsonyabb, tapasztalatok szerint sok esetben már a 10-12 éves korosztály is érintett.

A szegregálódó lakókörnyezetben élők esélyegyenlőségének biztosítása érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani az oktatási szegregáció visszaszorítására is. Néhány intézménynél fennáll annak veszélye, hogy felerősödnek a szegregációs folyamatok, s így szegregált óvoda/iskola válik belőlük, s sajnálatos módon egy intézmény már napjainkban is szegregáltnak nevezhető.

Érden a Szivárvány Óvoda 6, a Kincses Óvoda pedig 7 telephellyel működik, valamint 5 egyéb fenntartású intézmény is részt vállal az óvodás gyermekek neveléséből. Az egyes óvodai telephelyeken a hátrányos helyzetű (HH), halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) és sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek számát az alábbi táblázat mutatja:

1. táblázat: Óvodás gyermekek szegregáció szempontjából fontos jellemzői 2022-ben. Forrás: Oktatási Hivatal

Telephely	Gyermek-létszám (fő)	Közülük		
		sajátos nevelési igényű	hátrányos helyzetű	halmozottan hátrányos helyzetű
ÉRDI SZIVÁRVÁNY ÓVODA	340	4	6	0
Kisfenyves Tagóvodája	141	2	0	0
Meseház Tagóvodája	204	3	0	0
Napsugár Tagóvodája	140	2	2	0
Tusculanum Tagóvodája	217	10	4	0
Erdőszéle Tagóvodája	142	2	0	0
ÉRDI KINCSES ÓVODA	167	2	1	0
Kutyavári Tagóvodája	285	5	0	0
Tündérkert Tagóvodája	88	4	0	0
Ófalusi Tagóvodája	61	6	11	1
Tállya Tagóvodája	69	1	3	0
Harkály Tagóvodája	86	1	1	0
Fácán Tagóvodája	140	5	3	1
Avar Óvoda	18	0	0	0
Csanád Óvoda	30	0	0	0
Csimota Óvoda	30	0	0	0
Pumukli Német Nemzetiségi Óvoda	46	0	0	0
CREDO Óvoda	17	6	0	0

HH- és HHH-gyermekek nagyobb arányban csak az Érdi Kincses Óvoda Ófalusi Tagóvodájába járnak, jellemzően a szegregátumból.

2. táblázat: Általános iskolás gyermekek szegregáció szempontjából fontos jellemzői 2022-ben. Forrás: Oktatási Hivatal

Telephely	Gyermek-létszám (fő)	Közülük		
		sajátos nevelési igényű	hátrányos helyzetű	halmozottan hátrányos helyzetű
Érdi Batthyány Sportiskolai Általános Iskola	384	16	27	1
Érdi Gárdonyi Géza Általános Iskola és Gimnázium	530	20	3	3
Érdligeti Általános Iskola	742	16	7	0
Érdi Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola	835	24	0	0
Érdi Teleki Sámuel Általános Iskola	591	38	26	1
Érdi Bolyai János Általános Iskola	786	28	49	0
Érdi Móra Ferenc Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	71	0	18	0
Marianum Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola és Gimnázium	450	4	1	0
Budapest School Általános Iskola és Gimnázium	70	4	0	0

Érden az iskolás gyermekek oktatását 9 intézmény végzi, melyek közül Érdi Bolyai János Általános Iskolában, az Érdi Batthyány Sportiskolai Általános Iskolában és az Érdi Teleki Sámuel Általános Iskolában a legmagasabb a HH- és HHH-gyermekek száma.

Érden 2015 óta tanoda is segíti a leghátrányosabb helyzetű, elsősorban általános iskolás gyermekeket. A tanoda teljesen civil hátterű, az Érdi Tanoda Otthon Egyesület magánadományokból működteti. Egy főállású munkatárs és 15-20 önkéntes segíti a gyerekeket a tanulásban, ezen kívül közösségi programokat szerveznek számukra. Napi rendszerességgel 20 fő van jelen a Tanodában, elsősorban az Ófalui szegregátumban élő szülők és gyermekek veszik igénybe, kisebb létszámmal Parkvárosból is járnak gyerekek.

Érden a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat közlése szerint egyes családok esetében a gyermekek iskolába való eljutása is nehézségekbe ütközik, így például a Zólyomi és Visegrádi utcából vagy a Bíbic közből. A Kőszegi utcában élőknek az okoz gondot, hogy busszal ugyan könnyen meg tudnák közelíteni a Teleki vagy a Gárdonyi Általános Iskolát, de körzetileg a Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskolához tartoznak.

Az érdi lakosság szociális helyzetének megismerésében segítenek a települési támogatási, segélyezési adatok is. Érden mintegy 3800-an részesültek települési támogatásban, a pénzbeni és természetbeni támogatásra költött összeg eléri a 125 millió Ft-ot. A támogatást többek között lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres költségek viseléséhez; tartósan beteg hozzátartozó ápolását, gondozását végző személy részére; gyógyszerkiadások fedezésére folyósították.

A gyermekek, mint kiemelt esélyegyenlőségi csoport helyzetéről a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma szolgáltat információt. Érden 2021-ben 377 családban összesen 747 gyermek részesült ebben a támogatásban, a részükre folyósított összeg meghaladta a 9 millió forintot. A gyermekek szociális helyzetük alapján többek között kedvezményes vagy ingyenes intézményi étkeztetésre, szünidei étkeztetésre, pénzbeli támogatásra jogosultak.

A SZEGREGÁCIÓ TERÜLETI VONATKOZÁSAI – A VÁLTOZÁSOK ÉRTÉKELÉSE

Az Ófalusi szegregátum (Juhász u.- Sugár út mindkét oldala - Csősz u. - Kálvária u. - Kerülő u.) már a 2008-ban készült Antiszegregációs Tervben is lehatárolásra került, és az akkori meghatározás szerint még magába foglalta a városrész délnyugati, falusias beépítésű harmadát: a Kerülő u., a Mély u., a Judit u., a Hosszú u., a Dózsa Gy. u. és a Temető u. környékét is. A szegregátum egy része ugyan városszövetbe ágyazott, de a Kerülő és Juhász utcák peremi elhelyezkedése és a városrész kedvezőtlen megközelíthetősége folytán elkülönül a környezetétől. A terület lehatárolásában a 2011es népszámlálás adatai alapján azért is állhatott be változás, mivel egyes kiterjedt családok gyakran költöznek el, majd térnek vissza a területre, és ugyancsak időszakos az itt élők munkavállalása, ezek a tényezők pedig nagyban befolyásolták a népszámlálást követő lehatárolást. A 2022-es népszámlálás adatai ismeretében a következő években a szegregált terület felülvizsgálata elengedhetetlen. A szegregátum lakásállományát rendezetlen környezetben, kisebb telkeken, elszórtan elhelyezkedő, többnyire rossz állapotú egy-két szobás házak alkotják, és a terepi tapasztalatok alapján az illegális építmények száma is magas. A szegregátum lakosságát fiatalos korszerkezet, az érdi átlagnál alacsonyabb iskolai végzettség és kedvezőtlen foglalkoztatási mutatók jellemzik.

A helyszíni tapasztalatok alapján a szegregátum jelenlegi területe a 2008-as lehatároláshoz hasonlít, mindenképpen beletartozik a Judit utca egy szakasza és a Járom utca is. A Judit, Kerülő, Sugár és Járom utcákban élők többsége roma származású. A Sugár és a Kerülő utcában a roma családok rokoni kapcsolatban állnak egymással, jellemzően egy ingatlanban több család is él, az ingatlanok többségét adósság terheli. A Judit utcában sok új építésű ingatlant is van, melyek azonban többnyire engedély nélkül épültek, így fennmaradásuk bizonytalan.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a város teljes területén kapcsolatban van a hátrányos helyzetű családokkal. Terepi tapasztalataik és adatközlésük alapján napjainkban – bár többnyire csak pontszerűen – az alábbi területeken zajlanak szegregációs folyamatok Érden:

- Parkvárosban a Visegrádi és a Zólyomi utcában;
- Kovács utcában;
- Mázoló utcában;
- Kőszegi, Tátra és Fátra utcában;
- Sasvárosban a Túzok, Vöcsök és Bíbic utcában;
- Érdligeten a Duna és az Aranyos utcában.

ANTISZEGREGÁCIÓS TERV

ANTISZEGREGÁCIÓS FEJLESZTÉSI CÉLOK ÉS BEAVATKOZÁSI JAVASLATOK

A 2021-2027-es időszakra vonatkozó Antiszegregációs terv céljai és a tervezett beavatkozások esetében Érd városa a fentebb ismertetett folyamatok alapján horizontális, tehát minden szegregációval érintett terület és esélyegyenlőségi csoport esetében releváns antiszegregációs célokat és beavatkozásokat azonosít.

A Fenntartható Városfejlesztési Stratégiában és a TOP Plusz Városfejlesztési Programtervben ismertetett, a humán közszolgáltatásokhoz kapcsolódó intézményrendszer fejlesztését szolgáló beavatkozások mindegyike hozzájárul az esélyegyenlőség biztosításához is, az alábbi táblázat az ezeken felül elérendő célokat és a hozzájuk kapcsolódó intézkedéseket tartalmazza.

3. táblázat Horizontális antiszegregációs célok és beavatkozások 2021-2027 között

	Célok	A célok elérése érdekében tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség
1.	Foglalkoztatáshoz szükséges alapkészségek fejlesztése	felzárkóztató képzések szervezése, önéletrajz írási technikák oktatása, informatikai ismeretek bővítése; érdi állásbörze szervezése	10 MFt

2.	A lakosság egészségi állapotának javítása – kiemelten szegregációval veszélyeztetett népesség	szűrővizsgálatok szervezése, egészségmegőrzéssel és prevencióval kapcsolatos programok szervezése, életvezetési tanácsadás működtetése	50 MFt
3.	Hátrányos helyzetű gyermekek felzárkózásának támogatása	a korai fejlesztés népszerűsítése és támogatása; a szabadidő hasznos eltöltése: a kulturális intézményekkel együttműködve iskolán kívüli fejlesztő, közösségépítő programok szervezése a gyermekek és a szülök számára is, szünidei táborok szervezése; tanoda támogatása	70 MFt
4.	A gyermekek intézménybe történő eljutásának segítése	iskolabusz beszerzése és üzemeltetése főként a szegregációval érintett vagy veszélyeztetett területen élő gyermekek számára	100 MFt
5.	A digitális leszakadás csökkentése	a digitális írástudatlanság felszámolása az eszközhasználat oktatásával; közösségi programok során a digitalizáció népszerűsítése támogatásával	10 MFt

A BEAVATKOZÁSOK ÜTEMEZÉSE

4. táblázat: A beavatkozások ütemezése

Tervezett akciók és beavatkozások	2023 1. félév	2023 2. félév	2024 1. félév	2024 2. félév	2025-től
felzárkóztató képzések szervezése, önéletrajz írási technikák oktatása, informatikai ismeretek bővítése; érdi állásbörze szervezése					
szűrővizsgálatok szervezése, egészségmegőrzéssel és prevencióval kapcsolatos programok szervezése, életvezetési tanácsadás működtetése					
a korai fejlesztés népszerűsítése és támogatása; a szabadidő hasznos eltöltése: a kulturális intézményekkel együttműködve iskolán kívüli fejlesztő, közösségépítő programok szervezése a gyermekek és a szülők számára is, szünidei táborok szervezése; tanoda támogatása					
iskolabusz beszerzése és üzemeltetése főként a szegregációval érintett vagy veszélyeztetett területen élő gyermekek számára					
a digitális írástudatlanság felszámolása az eszközhasználat támogatásával, oktatásával; közösségi programok során a digitalizáció népszerűsítése					

AZ ANTISZEGREGÁCIÓS TERV PÉNZÜGYI TERVE

A beavatkozások költségei pontosan nem határozhatók meg, a terv a hozzávetőleges költségigényeket tartalmazza a 2021-2027-es időszak egészére vonatkozóan.

5. táblázat: A tervezett antiszegregációs akciók és beavatkozások pénzügyi terve

Tervezett akciók és beavatkozások	becsült költség	tervezett forrás

felzárkóztató képzések szervezése, önéletrajz írási technikák oktatása, informatikai ismeretek bővítése; érdi állásbörze szervezése	10 MFt	TOP Plusz / EFOP Plusz
szűrővizsgálatok szervezése, egészségmegőrzéssel és prevencióval kapcsolatos programok szervezése, életvezetési tanácsadás működtetése	50 MFt	egyéb, hazai
a korai fejlesztés népszerűsítése és támogatása; a szabadidő hasznos eltöltése: a kulturális intézményekkel együttműködve iskolán kívüli fejlesztő, közösségépítő programok szervezése a gyermekek és a szülök számára is, szünidei táborok szervezése; tanoda támogatása	70 MFt	TOP Plusz / EFOP Plusz
iskolabusz beszerzése és üzemeltetése főként a szegregációval érintett vagy veszélyeztetett területen élő gyermekek számára	100 MFt	EFOP Plusz
a digitális írástudatlanság felszámolása az eszközhasználat támogatásával, oktatásával; közösségi programok során a digitalizáció népszerűsítése	10 MFt	TOP Plusz / EFOP Plusz
Összesített költség:	240 MFt	

MELLÉKLETEK

A. ÉRTÉKTEREMTŐ ÉS KLÍMATUDATOS VÁROSFEJLESZTÉS, ZÖLD ÉRD ÁTFOGÓ CÉL

Fenntartható területhasználat és városi struktúrák kialakítása, besűrítés, zöldfelületek, parkolás megoldásai

Érd, Diósdi úti társasház (jó példa felszíni parkolás és zöldfelületek arányos biztosítása)

Stockholm, Perennparken társasházak (jó példa)
(tágas terek; nagy, közös zöldfelületek; parkolás koncentrált zónában, 50-100 m séta távolság, a házak között komfortos zöldfelületek, pihenő - kondicionáló kertek)

Jó példák többlakásos, zöldbe ágyazott társasházi beépítésre, épületek alatti teremgarázzsal

Fő utak menti családiházas területek besűrítése - kisvárosi beépítéssel
Kisvárosi sűrűség 70 – 100 lakás/hektár

Nagyvárosi sűrűségű 3-5 szintes beépítés 100 -150 lakás/hektár

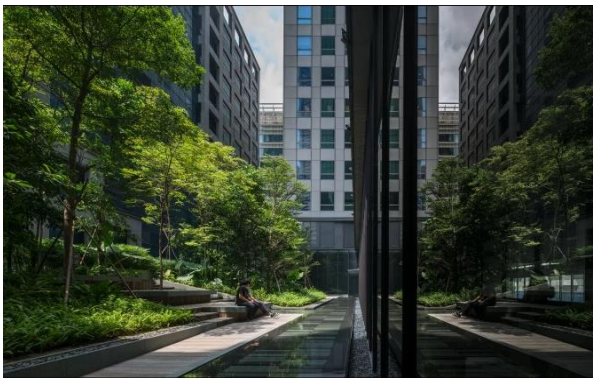

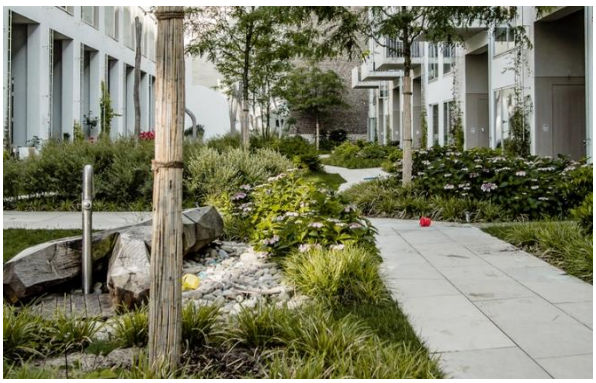

Nagyvárosi és kisvárosi sűrűségű területek zöldfelületeinek, csapadékvízgazdálkodási területeinek kialakítása
Zöld tengely a tömbbelsőben, csapadékvízgazdálkodás - Greenway

Zöld tömbbelsők - többszintes beépítés – parkolás részben épület alatt, részben felszínen, min 30% összefüggő zöldfelület tömb/telek belső részén, fásított felszíni parkoló, esőkert, pihenőkert, játszókert, közösségi kert, csapadékvíztárolás, -késleltetés

Parkolás előkertben 20%-os zöldfelület mellett – London (jó példa)
A telek tagolása előkert – beépítés zónája/építési hely – telekbelső összefüggő zöldfelülete

Parkolás utcán, telek mélyén, földszinti épületrészben, túltengő burkolatok – hősziget – gyors csapadékvíz lefolyás (rossz példák)

Épületek és parkolás elrendezése előkertben, oldalkertben, építményben

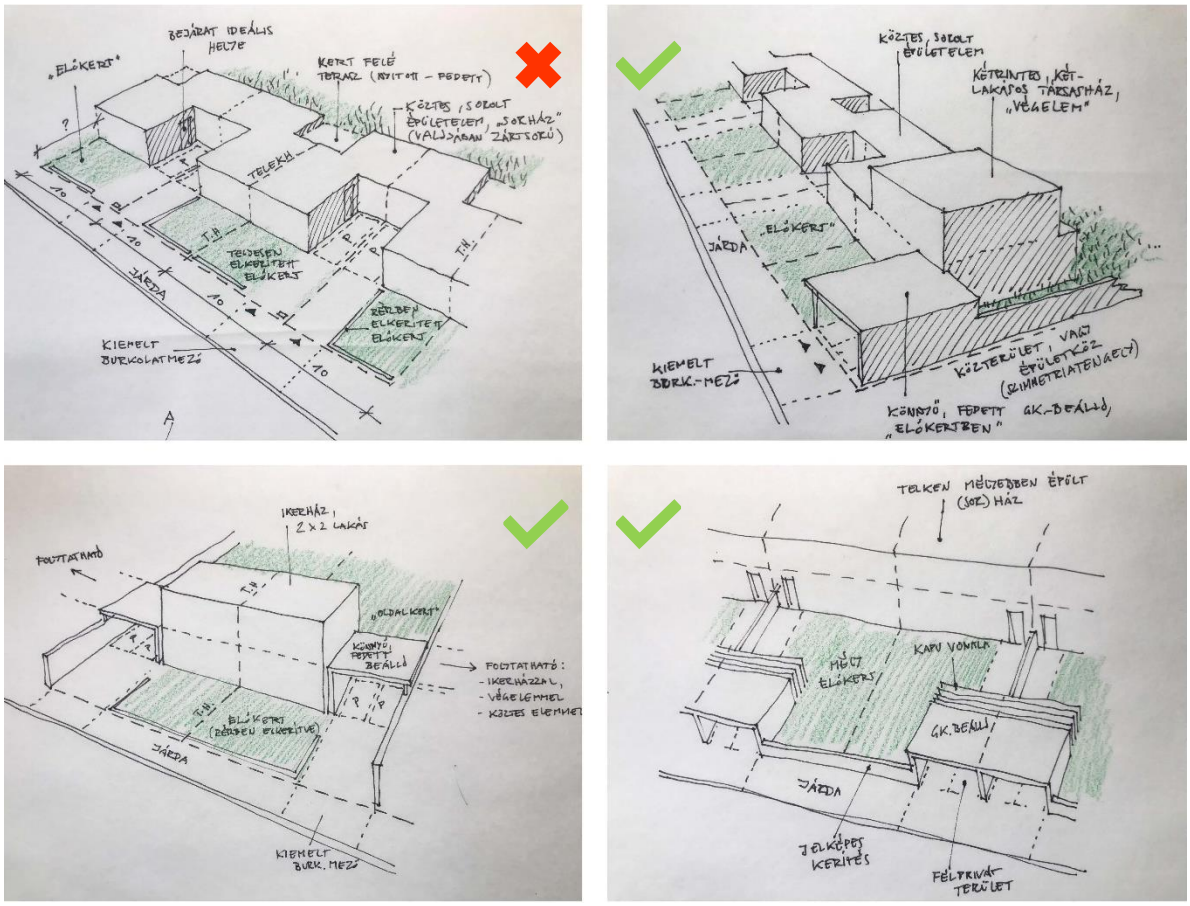

Zöldinfrastruktúra fejlesztés és vízgazdálkodás – Hatékony városüzemeltetés - közterületek

Kertvárosias lakóterület javasol utcakeresztmetszete – 12 m széles közterület, parkolás az előkertben, telken belüli összefüggő zöldfelületek, fásított közműmentes sáv

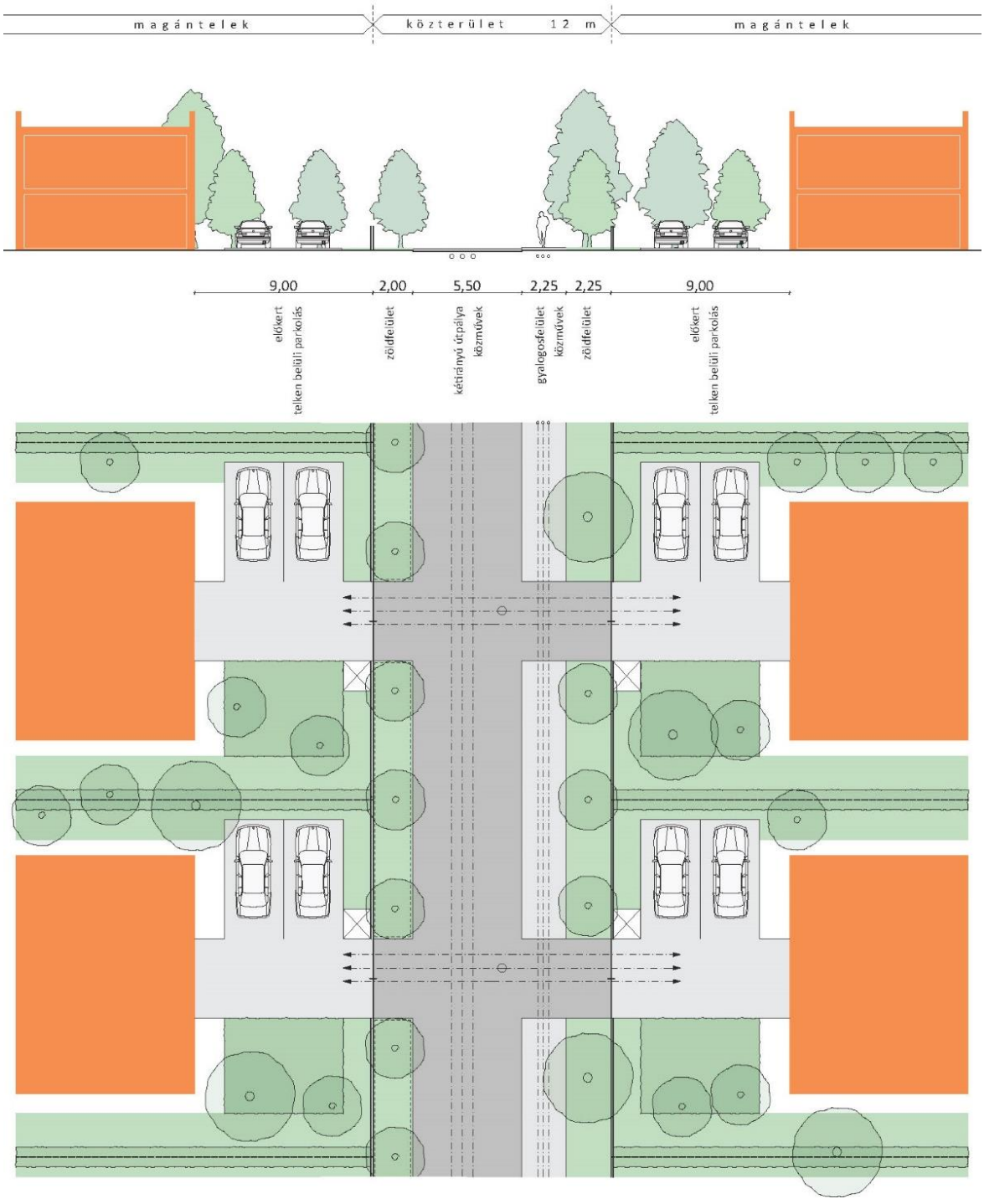

Kertvárosias lakóterület javasol utcakeresztmetszete – 14 m széles közterület, parkolás az előkertben, telken belüli összefüggő zöldfelületek, fásított közműmentes sáv

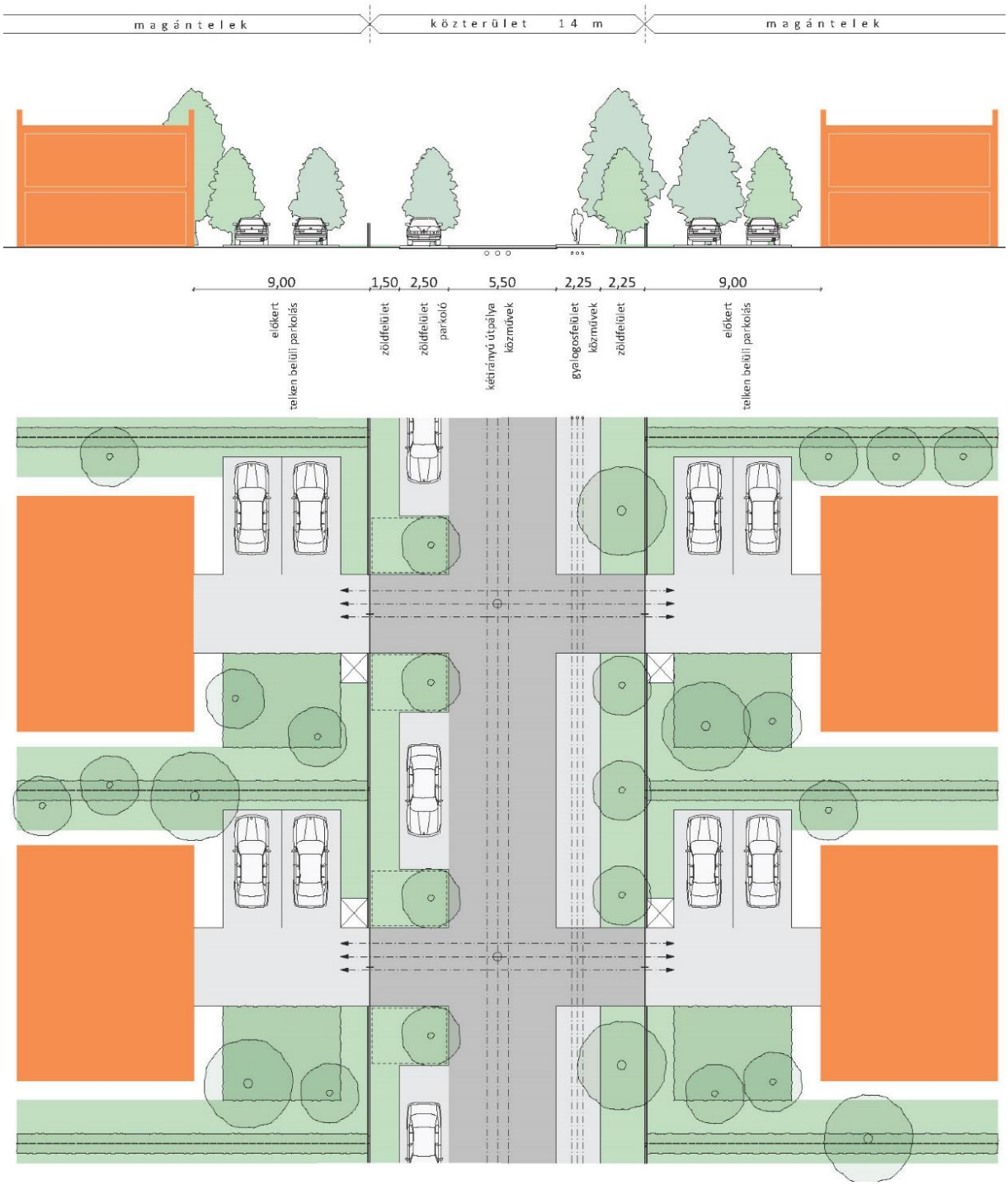

Kisvárosias lakóterület javasol utcakeresztmetszete – 14 m széles közterület, parkolás az előkertben, telken belüli összefüggő zöldfelületek, fásított közműmentes sáv

Parklet – Parkolóhelyek ideiglenes/végleges elfoglalása, nem parkolási céllal

Hatékony területhasználat – lakássűrűséggel arányos közterületek – közműráfordítások/lakásfajlagos közműhányad mérséklése - ésszerű városüzemeltetés – infrastruktúrák fenntartása

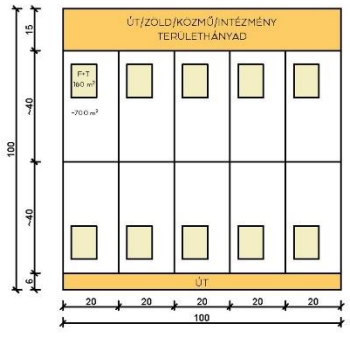

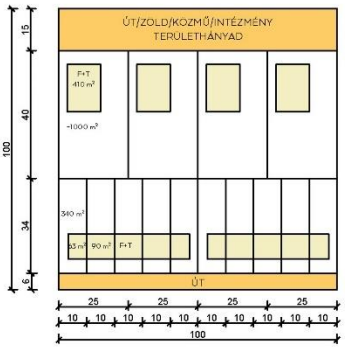

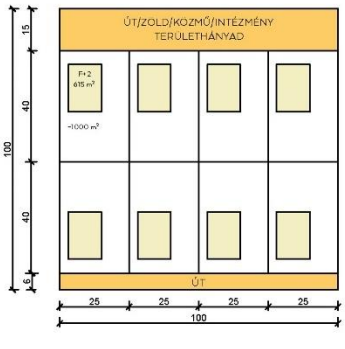

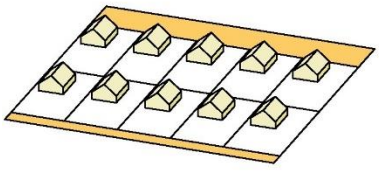
Családi házas beépítés
10 lakás/ha 1 lakás/telek

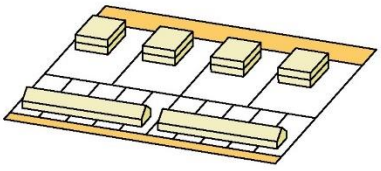
Sűrű kertvárosias
beépítés
30-60 lakás/ha

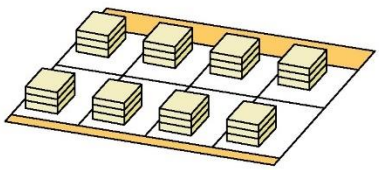
Kisvárosias beépítés
70 lakás/ha 8-10 lakás/telek

Közmű költségek alakulása 100 lakás/ha és 10 lakás/ha sűrűség között

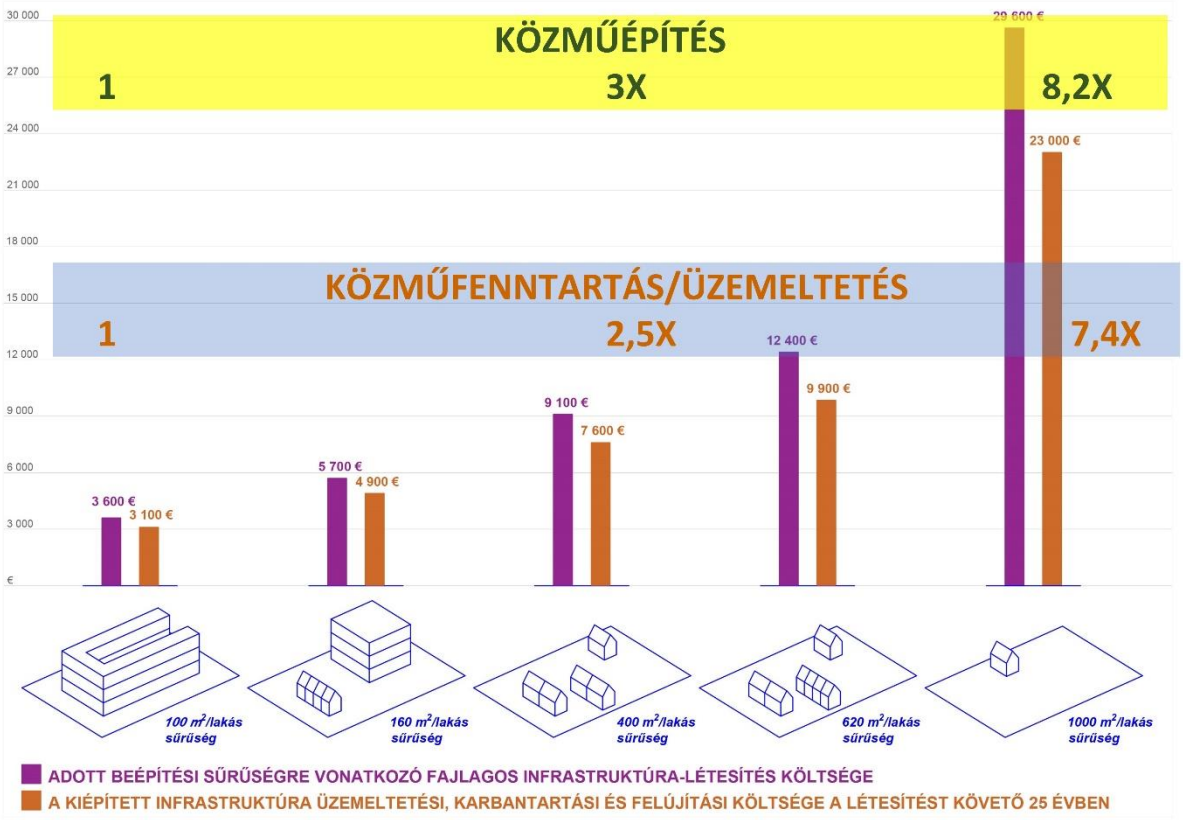

Vízvisszatartás – esőkertek, szikkasztóterek kialakítása

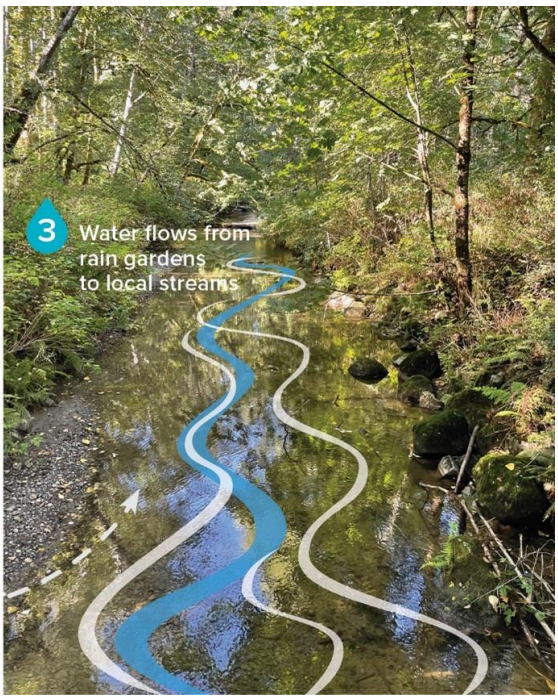

Patakrehabilitáció

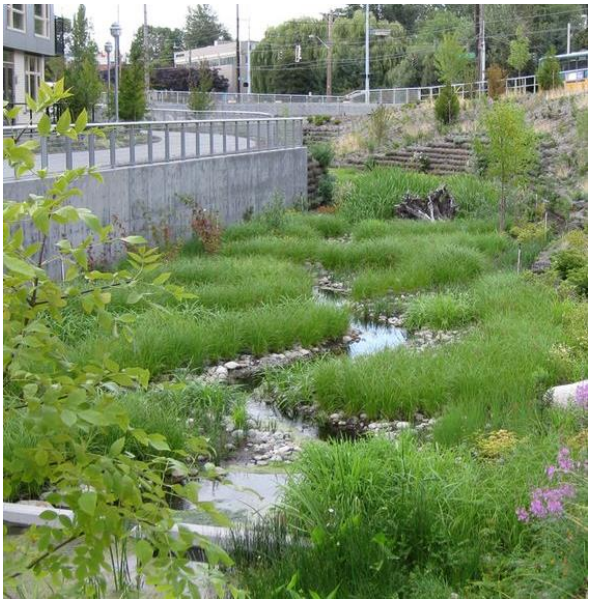
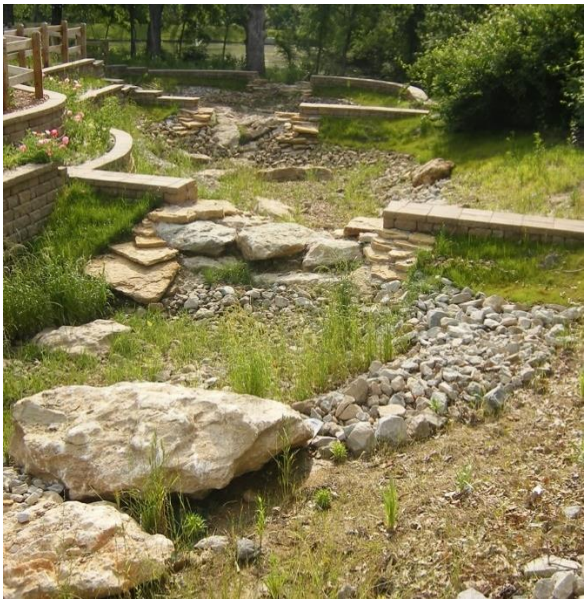

Tóka- és esőkert füzérek a völgyvonalakon, kiemelt fás állományok a magaspontokon, erdősült terepesések, domboldalak

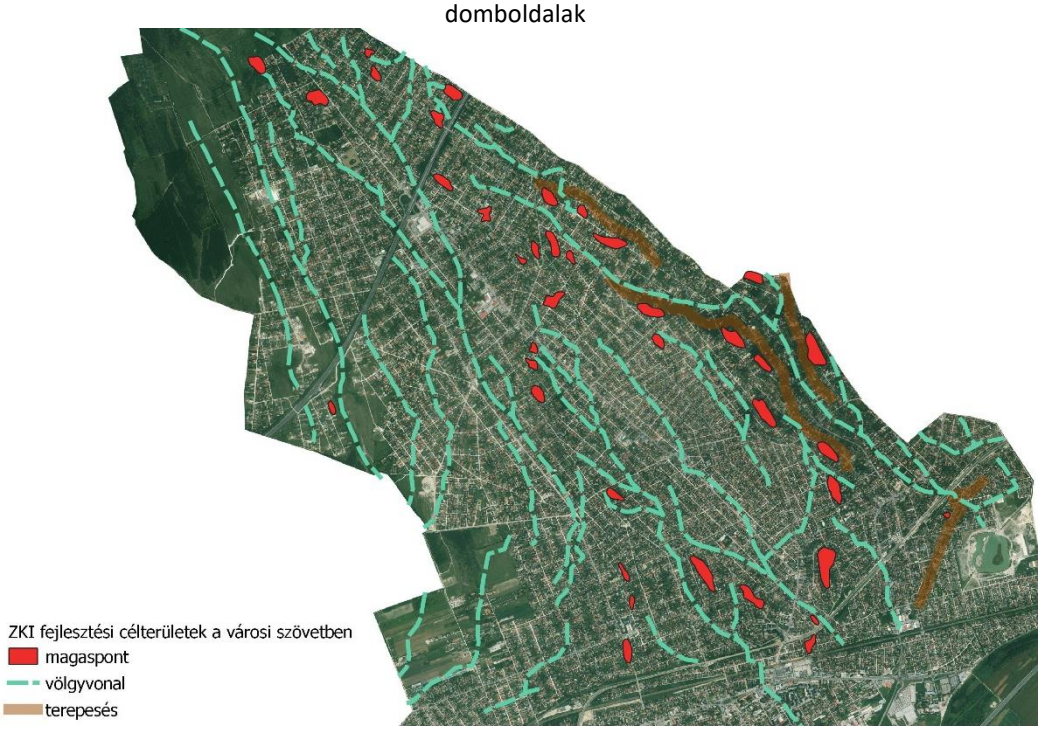

A *városi tájbank, az egész város számára biztosított közösségi ökoszisztéma tartalék* - tájpotenciált őrző, klímakompenzációt szolgáló területek - a termelési potenciálok és az ökoszisztéma szolgáltatások védelmét, valamint a jövőbeni komplex tájhasználat lehetőségének fenntartását alapozza meg, támogatja a városlakók klíma és környezet-biztonságát, életterének sokszínűségét. A *tájbanki területek kialakításának célja és használata több síkú*: kondicionáló, klímareziliencát erősítő, rekreációs, ökogazdálkodási, tájképvédelmi, refugium és ökológiai szolgáltatásokat tartósan és fenntartható módon biztosítani a helyi lakosság részére. *Rendszere mozaikos, területe folyamatosan fejlődő*.

A tájbanki modell *közösségi alapon indulhat el*, melynek gazdája az önkormányzat, partnere a nemzeti park igazgatóság, örökségvédelem, az agrárkutatási központ, gazdálkodó szervezetek, és az érdi lakosság, illetve ingatlan tulajdonosok. A tájbank lényege: *tájhasználati szempontból el nem idegeníthető* összvárosi, részben állami, magán és önkormányzati tulajdonú, jó ökológiai, termelési adottságú, elsődlegesen ökoszisztéma szolgáltatásokat nyújtó területek fenntartása, adott esetben közös birtoklása, használata, a fenntartást garantáló kezelésben.

A *tájbanki területek folyamatosan gyarapodhatnak* részben önkormányzati vagyonból, részben magántulajdonú telkekből, részben önkormányzati/közös alapból vásárolt, részben tulajdonosok által adományozott területekből.

A térképen ábrázolt tájbanki vízió területei szervesen kapcsolódnak a várost övező dombvidék és Duna-part zöldhálózataihoz.

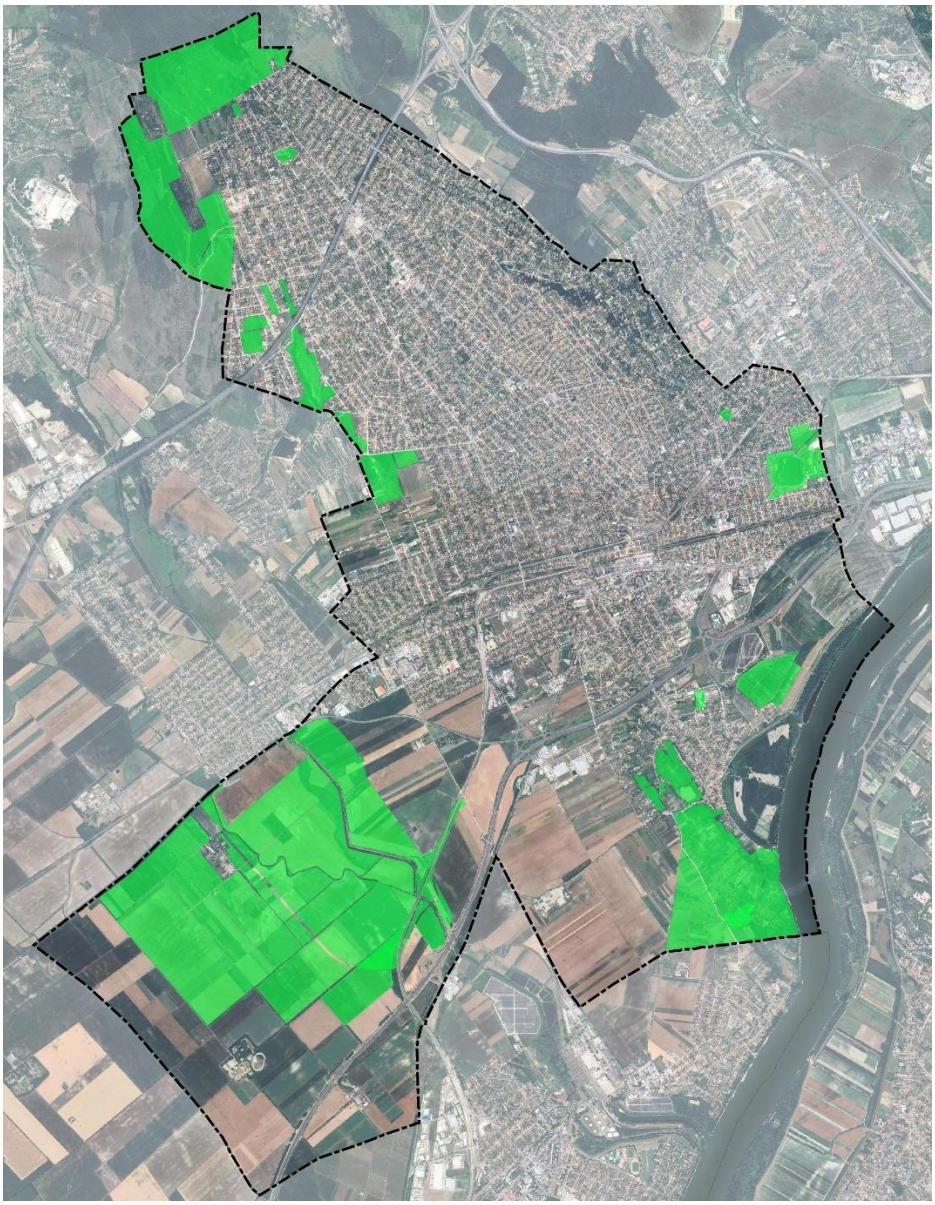

B. VERSENYKÉPESSÉG, REGIONÁLIS KAPUSZEREP ÉS TÉRSÉGI VONZÁSOK ERŐSÍTÉSE ÁTFOGÓ CÉL

Vasút ráépítés - Poznan

Londoni vasút – nagyvárosias beépítés

Nagyvárosias beépítés – közösségi terek

Érd, Mesterek háza - Telepítési tanulmányterv (Városteampannon Kft.)

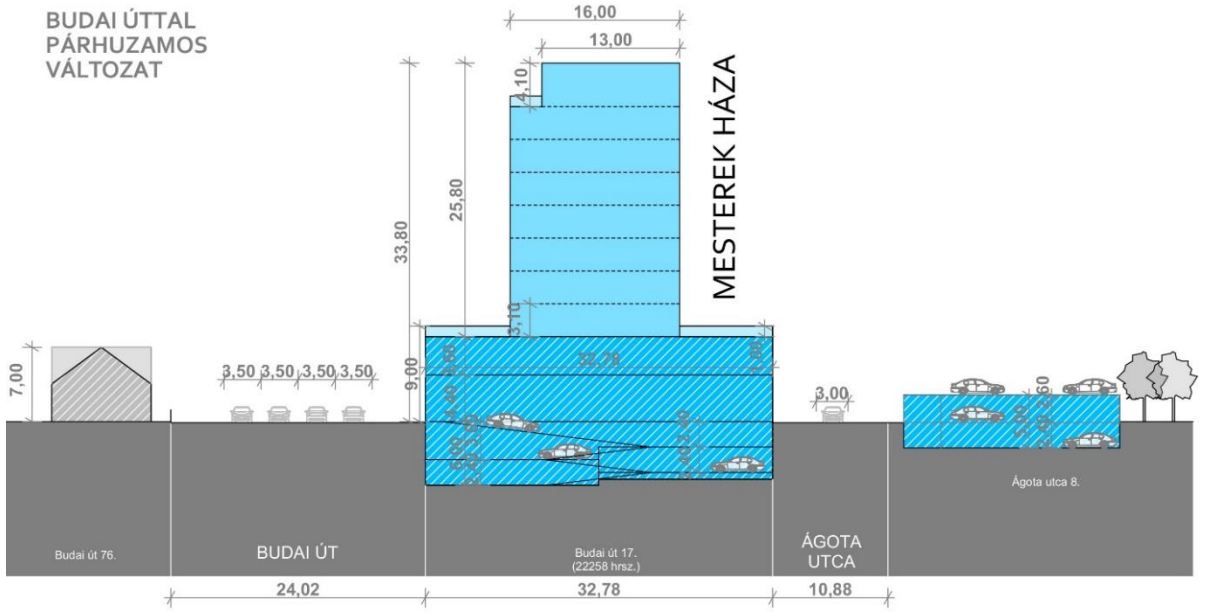

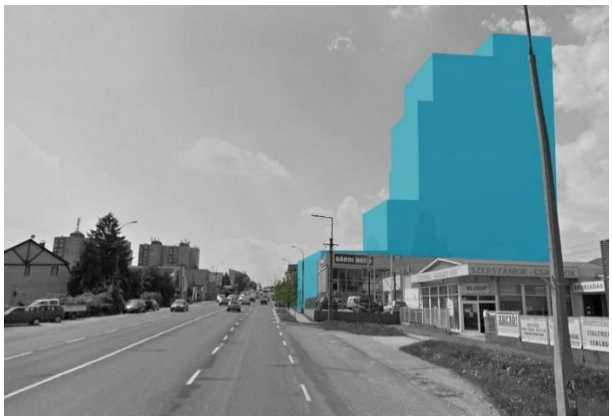

Érd, Városkapu irodaház – Telepítési tanulmányterv (Városteampannon Kft.)

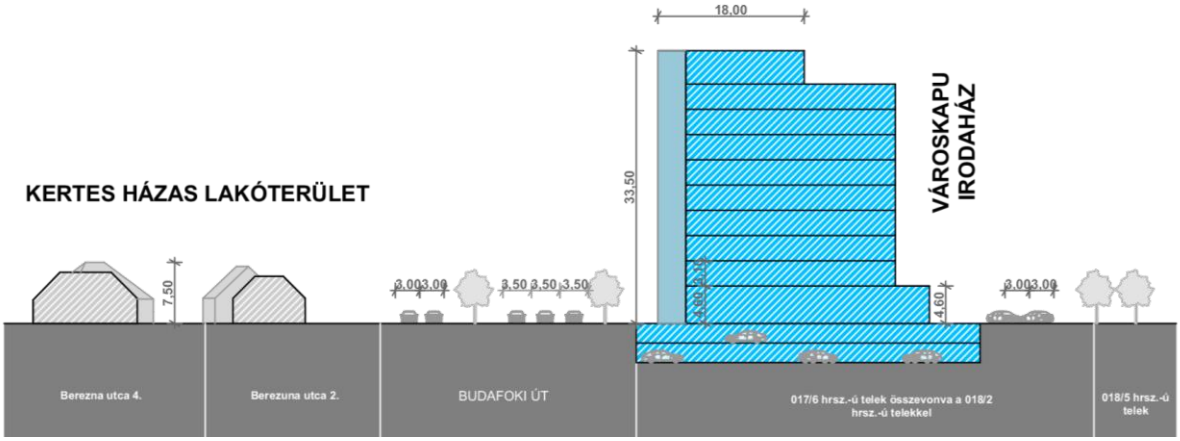

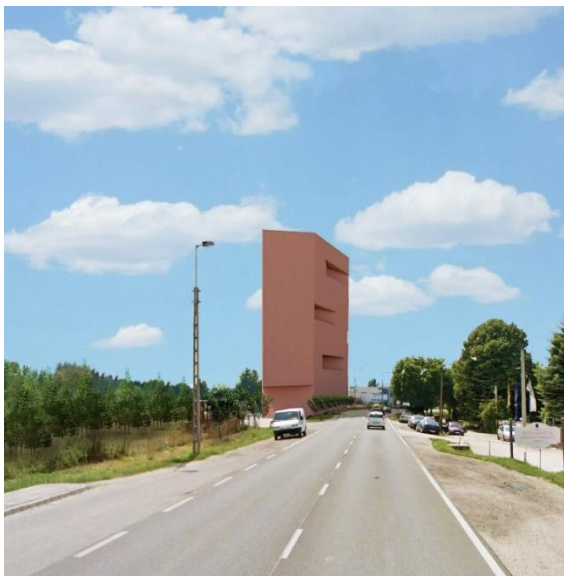

Érd, Velencei úti 31. - Telepítési tanulmányterv – Lamro Építésziroda

Érd, Diósdi út, Szent István híd közötti terület beépítési javaslata – Nagyvárosias lakóterület a vasutak között – nagy, összefüggő zöld tömbbelsők, közösségi terek

Budapest, Kelenföld Településfejlesztési tanulmánytervének részlete – Nagyvárosias lakóterületek kialakítása a vasútállomás mentén – összefüggő, zöld tömbbelsők, közösségi terek

C. TÁRSADALMI KOHÉZIÓ, VÁROSSZERETET ÉS KOMPETENS ÉRD ÁTFOGÓ CÉL

Lakáskínálat diverzifikált bővítése, az életkornak, családnagyságnak megfelelő lakásmértek, besűrítés, alközpontok fejlesztése – 15 perces városrészek további alakítása TÁRSASHÁZ – mint megosztott lakhatási forma, közös épületfenntartás, karbantartás, arányos kerthasználat, további közös használatok…

Vác – családi házas terület társasházas besűrítés Egy korábban családi házas parcellázású városrész kisvárosias karakterű átformálása – a felszíni fásított parkolás koncentráltan a tömbön belül történik

Dunakeszi – változó beépítési sűrűségek – a családi házas – sorházas – többlakásos társasházas lakhatás spontán evolúciója (25 év változása)

Veresegyháza – családi házak és sorházak területhasználat arányai, a sorházas tömbökben összefüggő zöldfelületek, míg a családi házak esetén fecni elő/oldal/hátsó kertek és nagy burkolt felületek

Okos városlakók – Szemléletformálási folyamatok felépítése

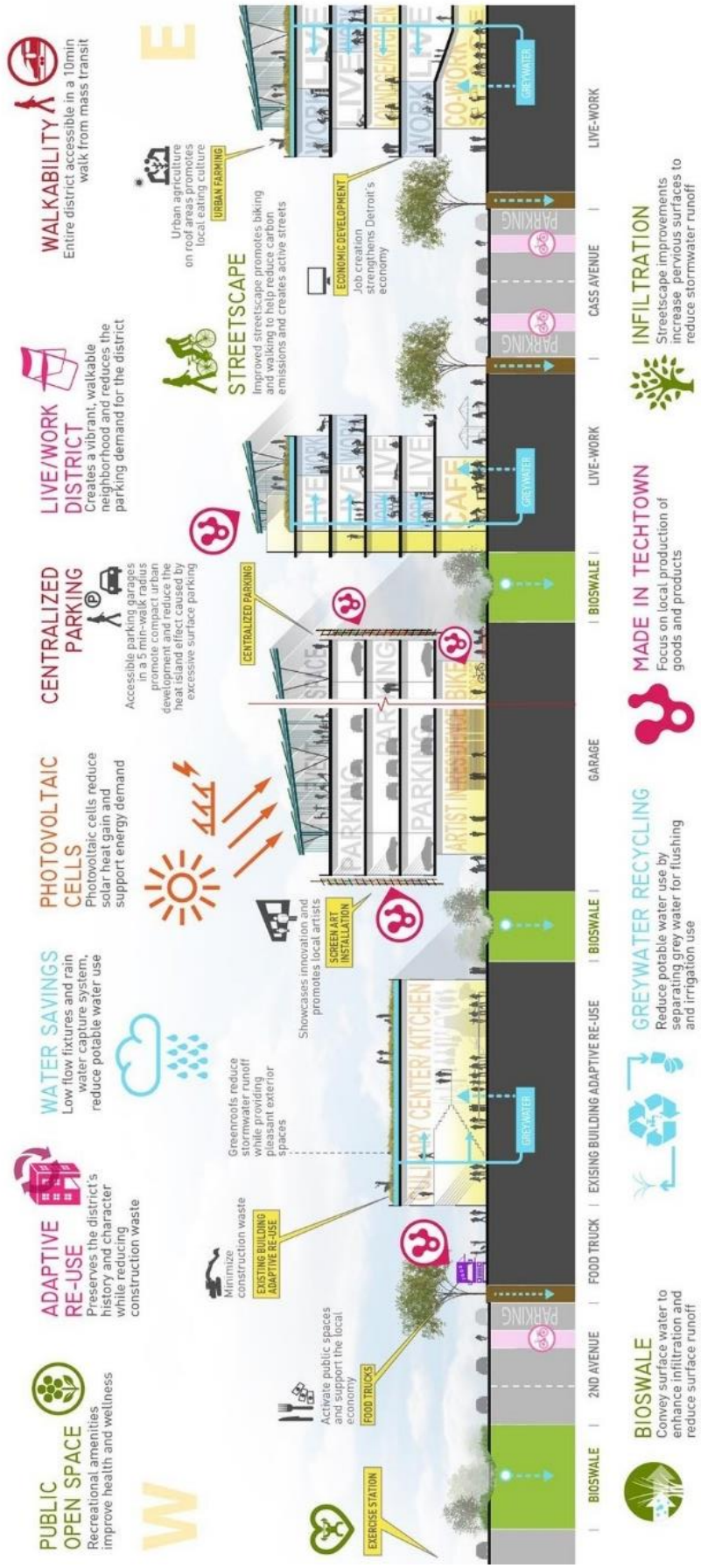

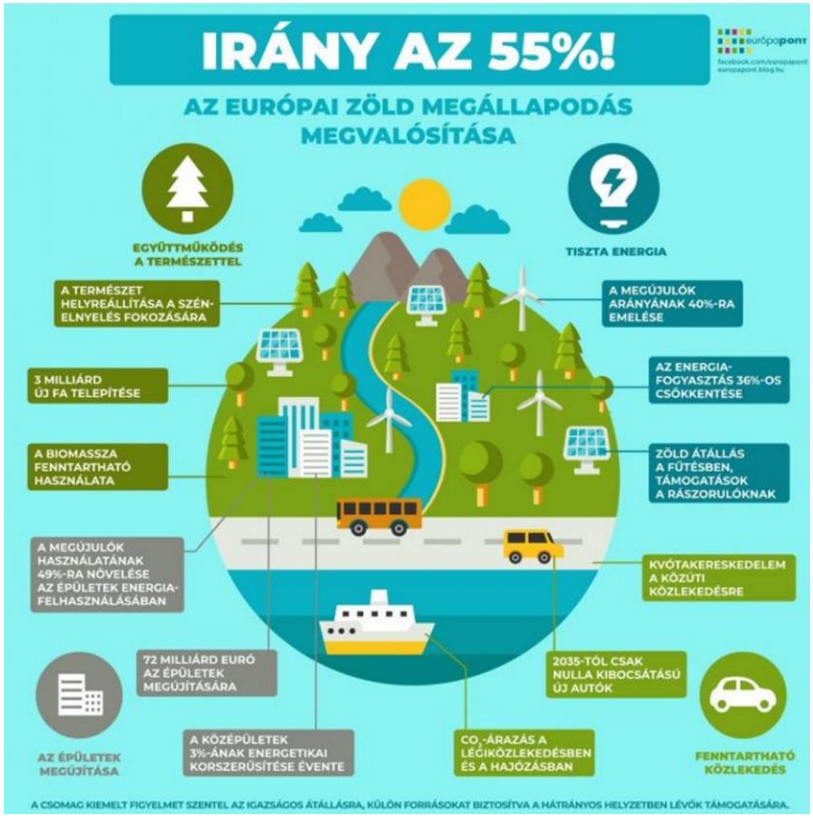

Európai zöld megállapodás

Hatékony földhasználat
Termőföldvédelem
Ésszerű sűrűség
Költséghatékony kiépítés
- utak
- közművek
- zöldfelületek
- épületek

Költséghatékony üzemeltetés
- energia
- víz
- közszolgáltatások
- közlekedés

Többszintű közösségi terek
- parkok, vízfelületek
- közösségi kertek
- erdők, rekreációs terek
- tájkert
- sétányok

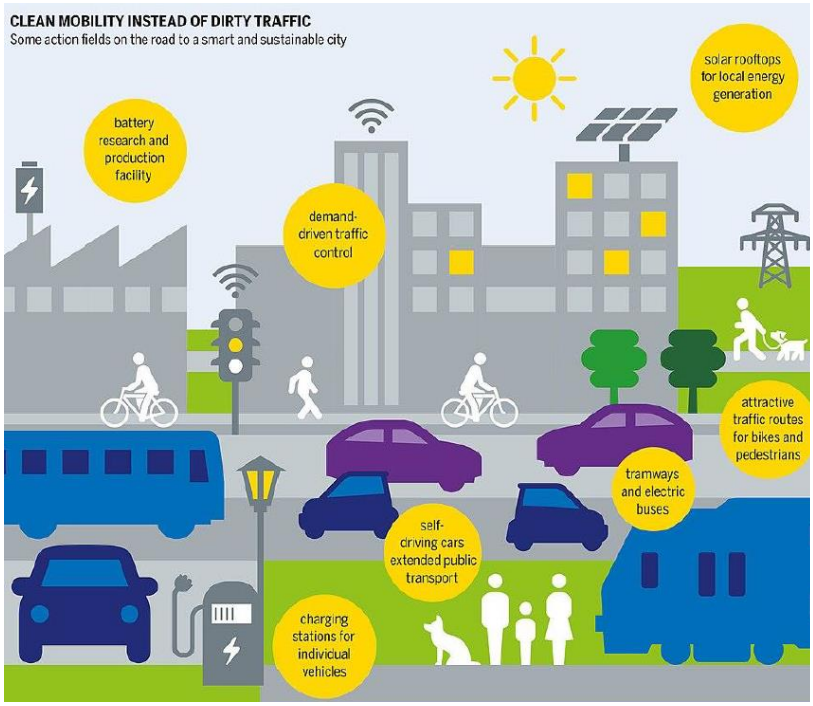

SMART CITY koncepció
- igényvezérelt közvilágítás
- igényvezérelt karbantartás és üzemeltetés
- forgalomfigyelés, használatelemzés
- parkolásmanagement
- zöldfelületek igényvezérelt karbantartása
- optimalizált öntözőrendszer

Privát terek
- társasházak, üzlethelyiségek üzemeltetése
- bérlakás és helyiségbérlet management
- közvetlen erőforrás optimalizálás
- Smart Grid bemenő adat generálás

Esélyegyenlőség erősítése – Szemléletformálási folyamatok felépítése

The Walking Bus – Pedibusz – Gyalogbusz (Gödöllő, Budakalász, Szentendre)
A Gyalogbusz (Pedibus) közösségi kezdeményezés, egyre több országban működő közösségi közlekedési forma. A kisiskolások, akik még önállóan nem közlekednek, önkéntesekből, szülőkből álló felnőtt kísérettel, meghatározott útvonalon juthatnak el gyalogosan az iskolába. A Gyalogbusz „vezetői" az önkéntes szülők, a láthatósági mellényükről és kézben tartott táblájukról könnyen felismerhetők. A Pedibus-ra egy-egy kijelölt ponton, „megállóban" lehet „felszállni", így a szülőknek csak eddig a pontig kell elkísérni, vagy elengedni gyermekeiket.